

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne 2018

o zpracování osobních údajů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ ZPRACOVÁNÍ OSOBNÍCH ÚDAJŮ

Hlava I

Základní ustanovení

§ 1

Předmět úpravy

Tento zákon zpracovává příslušné předpisy Evropské unie¹⁾, zároveň navazuje na přímo použitelný předpis Evropské unie²⁾ a k naplnění práva každého na ochranu soukromí upravuje práva a povinnosti při zpracování osobních údajů.

§ 2

Působnost zákona

Tento zákon upravuje

- a) zpracování osobních údajů podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679²⁾,
- b) zpracování osobních údajů příslušnými orgány za účelem předcházení, vyšetřování nebo odhalování trestné činnosti, stíhání trestných činů, výkonu trestů a ochranných opatření, zajišťování bezpečnosti České republiky nebo zajišťování veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti, včetně pátrání po osobách a věcech,

¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, o volném pohybu těchto údajů a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2008/977/SVV.

²⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).

- c) zpracování osobních údajů při zajišťování obranných a bezpečnostních zájmů České republiky,
- d) další zpracování osobních údajů, které mají být nebo jsou zařazeny do evidence nebo jejichž zpracování probíhá zcela nebo částečně automatizovaně, nejde-li o zpracování osobních údajů fyzickou osobou v průběhu výlučně osobních nebo domácích činností, a
- e) postavení a pravomoc Úřadu pro ochranu osobních údajů (dále jen „Úřad“).

§ 3

Subjekt údajů

Subjektem údajů se rozumí fyzická osoba, k níž se osobní údaje vztahují.

Hlava II

Zpracování osobních údajů podle přímo použitelného předpisu Evropské unie

Díl 1

Obecná ustanovení

§ 4

Působnost

(1) Ustanovení této hlavy se použijí při zpracování osobních údajů podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679.

(2) Ustanovení této hlavy a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 se použijí i při zpracování osobních údajů, které mají být nebo jsou zařazeny do evidence, a při zpracování osobních údajů, které probíhá zcela nebo částečně automatizovaně, nejde-li o zpracování osobních údajů fyzickou osobou v průběhu výlučně osobních nebo domácích činností,

a) při výkonu činností, které nespádají do oblasti působnosti práva Evropské unie nebo do působnosti hlavy III nebo IV, nebo

b) při výkonu činností, které spadají do oblasti působnosti hlavy V kapitoly 2 Smlouvy o Evropské unii.

§ 5

Oprávnění ke zpracování osobních údajů při plnění povinnosti nebo výkonu působnosti

Správce je oprávněn zpracovávat osobní údaje, pokud je to nezbytné pro splnění

a) povinnosti, která je správci uložena, nebo

b) úkolu prováděného ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci, kterým je správce pověřen.

CELEX 32016R0679

§ 6

Výjimka z povinnosti posuzování slučitelnosti účelů

(1) Nestanoví-li jiný právní předpis jinak, správce není povinen při zajišťování chráněného zájmu posuzovat před zpracováním osobních údajů k jinému účelu, než ke kterému byly shromážděny, slučitelnost těchto účelů, je-li toto zpracování nezbytné a přiměřené pro splnění

a) povinnosti, která je správci uložena, nebo

b) úkolu ve veřejném zájmu stanoveného právním předpisem nebo při výkonu veřejné moci, kterým je správce pověřen.

(2) Chráněným zájmem podle odstavce 1 se rozumí

a) obranné nebo bezpečnostní zájmy České republiky,

b) veřejný pořádek a vnitřní bezpečnost, předcházení, vyhledávání nebo odhalování trestné činnosti, stíhání trestných činů, výkon trestů a ochranných opatření, zajišťování bezpečnosti České republiky nebo zajišťování veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti, včetně pátrání po osobách a věcech,

c) jiný důležitý cíl veřejného zájmu Evropské unie nebo členského státu Evropské unie, zejména důležitý hospodářský nebo finanční zájem Evropské unie nebo členského státu Evropské unie, včetně záležitostí měnových, peněžních, rozpočtových, daňových a finančního trhu, veřejného zdraví nebo sociálního zabezpečení,

d) ochrana nezávislosti soudů a soudců,

e) předcházení, vyhledávání, odhalování nebo stíhání porušování etických pravidel regulovaných povolání,

f) dohledové, kontrolní nebo regulační funkce spojené s výkonem veřejné moci v případech uvedených v písmenech a), b) a e),

g) ochrana práv a svobod osob, nebo

h) vymáhání soukromoprávních nároků.

CELEX 32016R0679

§ 7

Způsobilost dítěte pro souhlas se zpracováním osobních údajů

Dítě nabývá způsobilosti k udělení souhlasu se zpracováním osobních údajů v souvislosti s nabídkou služeb informační společnosti přímo jemu dovršením patnáctého roku věku.

CELEX 32016R0679

§ 8

Informační povinnost pro zpracování osobních údajů upravená zákonem

Pokud správce provádí zpracování osobních údajů podle § 5 a je povinen subjektu údajů poskytnout informace podle čl. 13 nebo čl. 14 odst. 1, 2 a 4 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679, může tyto informace poskytnout zveřejněním způsobem umožňujícím dálkový přístup.

CELEX 32016R0679

§ 9

Oznámení formou změny výchozí evidence

Je-li správce povinen oznámit příjemci provedenou opravu, omezení zpracování nebo výmaz osobních údajů, může tak učinit změnou osobních údajů v evidenci, pokud příjemci pravidelně zpřístupňuje její platný obsah.

CELEX 32016R0679

§ 10

Výjimka z povinnosti posouzení vlivu zpracování osobních údajů na ochranu osobních údajů

Správce nemusí provádět posouzení vlivu zpracování na ochranu osobních údajů před jeho zahájením, pokud mu právní předpis stanoví povinnost takové zpracování osobních údajů provést.

CELEX 32016R0679

§ 11

Omezení některých práv a povinností

(1) Nestanoví-li jiný právní předpis jinak, čl. 12 až 22 a v jim odpovídajícím rozsahu též článek 5 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 se použijí přiměřeně nebo se splnění povinností správce nebo zpracovatele nebo uplatnění práva subjektu údajů stanovených těmito články odloží, je-li to nezbytné a svým rozsahem přiměřené k zajištění

a) obranných nebo bezpečnostních zájmů České republiky,

b) předcházení, vyhledávání nebo odhalování trestné činnosti, stíhání trestných činů, výkonu trestů a ochranných opatření, zajišťování bezpečnosti České republiky nebo zajišťování veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti, včetně pátrání po osobách a věcech,

c) jiného důležitého cíle obecného veřejného zájmu Evropské unie nebo členského státu Evropské unie, zejména důležitého hospodářského nebo finančního zájmu Evropské unie nebo členského státu Evropské unie, včetně záležitostí měnových, peněžních, rozpočtových, daňových a finančního trhu, veřejného zdraví nebo sociálního zabezpečení,

d) ochrany nezávislosti soudů a soudců, nebo

e) dohledové, kontrolní nebo regulační funkce spojené s výkonem veřejné moci³⁾ v případech uvedených v písmenech a) až d).

(2) Omezení některých práv nebo povinností podle odstavce 1 správce nebo zpracovatel bez zbytečného odkladu oznámí Úřadu, přitom uvede v přiměřeném rozsahu skutečnosti podle čl. 23 odst. 2 nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2016/679; to neplatí pro soudy provádějící zpracování osobních údajů podle čl. 55 odst. 3 nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2016/679.

(3) Nestanoví-li zákon jinak, právo na přístup k osobním údajům podle čl. 15 a v jemu odpovídajícím rozsahu též čl. 5 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 se nepoužije, použije přiměřeně nebo se splnění povinnosti správce nebo zpracovatele nebo uplatnění práva subjektu údajů stanovených těmito články odloží, je-li to nezbytné a svým rozsahem přiměřené pro ochranu práv nebo právem chráněných zájmů jiné osoby.

CELEX 32016R0679

§ 12

Výjimka z povinnosti oznámení porušení zabezpečení osobních údajů subjektu údajů

Pokud je správce povinen oznámit porušení zabezpečení osobních údajů subjektu údajů, toto oznámení provede v omezeném rozsahu nebo jej odloží, je-li to nezbytné a svým rozsahem přiměřené k zajištění účelu uvedeného v § 11 odst. 1. Pro oznámení takového postupu Úřadu se § 11 odst. 2 použije obdobně.

CELEX 32016R0679

§ 13

Osobní údaje s omezeným zpracováním

Pokud bylo zpracování osobních údajů omezeno podle čl. 18 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679, není tím dotčena povinnost správce nebo zpracovatele tyto osobní údaje předat nebo zpřístupnit, je-li tato povinnost stanovena právním předpisem. Tyto údaje se při předání nebo zpřístupnění označí jako údaje uvedené v čl. 18 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679.

CELEX 32016R0679

§ 14

Jmenování pověřence pro ochranu osobních údajů

Povinnost jmenovat pověřence pro ochranu osobních údajů podle čl. 37 odst. 1 písm. a) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 mají kromě orgánů veřejné moci také orgány zřízené zákonem, které plní zákonem stanovené úkoly ve veřejném zájmu.

³⁾ Například zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů.

§ 15

Akreditace subjektů pro vydávání osvědčení

Osoby oprávněné k vydávání osvědčení o ochraně osobních údajů jsou akreditovány osobou pověřenou k výkonu působnosti akreditačního orgánu podle zákona upravujícího akreditaci subjektů posuzování shody⁴⁾.

CELEX 32016R0679

Díl 2

Zpracování osobních údajů prováděné pro novinářské účely nebo pro účely akademického, uměleckého nebo literárního projevu

§ 16

Základní pravidla zpracování osobních údajů

(1) Zpracování osobních údajů je přípustné také tehdy, slouží-li přiměřeným způsobem pro novinářské účely nebo pro účely akademického, uměleckého nebo literárního projevu.

(2) Zpracování osobních údajů, které vypovídají o rasovém nebo etnickém původu, politických názorech, náboženském nebo filozofickém přesvědčení nebo o členství v odborové organizaci, a zpracování genetických nebo biometrických údajů za účelem jedinečné identifikace fyzické osoby a údajů o zdravotním stavu nebo sexuálním chování nebo sexuální orientaci podle čl. 9 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 je přípustné pro účely uvedené v odstavci 1, je-li nezbytné k dosažení oprávněného cíle a převažuje-li oprávněný zájem na zpracování osobních údajů nad oprávněnými zájmy subjektu údajů.

(3) Zpracování osobních údajů týkajících se rozhodnutí v trestních věcech a trestných činů, rozhodnutí o přestupcích a přestupků, jakož i souvisejících bezpečnostních opatření, podle čl. 10 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 je přípustné pro účely uvedené v odstavci 1, je-li potřebné k dosažení oprávněného cíle, zejména v záležitostech veřejného zájmu, a převažuje-li oprávněný zájem na zpracování osobních údajů nad oprávněnými zájmy subjektu údajů.

(4) Zpracování osobních údajů pro účely uvedené v odstavci 1 není podmíněno povolením nebo schválením Úřadu a požívá práva na ochranu zdroje a obsahu informací, a to i v případě zpracování osobních údajů způsobem umožňujícím dálkový přístup.

CELEX 32016R0679

⁴⁾ Zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

§ 17

Výjimky z poučovací a informační povinnosti správce

(1) Správce může při zpracování osobních údajů pro účely uvedené v § 16 odst. 1 své povinnosti, vyplývající z čl. 12 odst. 1 a 2, čl. 13 odst. 1 a 2 a čl. 21 odst. 4 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679, splnit také vhodným informováním subjektu údajů o identitě správce. Taková informace je dostačující tehdy, je-li poučení správce o právech subjektu údajů a dalších skutečnostech potřebných pro ochranu jeho práv v rozsahu odpovídajícím jím obvykle prováděnému zpracování osobních údajů veřejně dostupné způsobem umožňujícím dálkový přístup.

(2) Pokud by poskytnutí informace o identitě správce ohrozilo nebo zmařilo účel zpracování osobních údajů, lze je na nezbytnou dobu odložit, je-li takový postup nutný k dosažení oprávněného účelu zpracování osobních údajů, zejména v záležitostech veřejného zájmu.

(3) Poskytnutí informace o identitě správce, které bylo odloženo, lze vyloučit, pokud již subjekt údajů uvedené informace má nebo ukáže-li se, že poskytnutí informace není možné nebo by vyžadovalo nepřiměřené úsilí.

CELEX 32016R0679

§ 18

Ochrana zdroje a obsahu informací

(1) Při zpracování osobních údajů, které nebyly získány od subjektu údajů, podle čl. 14 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 může správce odložit nebo odepřít subjektu údajů sdělení zdroje, ze kterého osobní údaje pocházejí, nebo takové údaje nesdělít, je-li zpracování osobních údajů prováděno pro účely uvedené v § 16 odst. 1 a je-li to potřebné k ochraně zdroje a obsahu informací.

(2) Povinnost informovat o správcí a způsobu a podmínkách zpracování osobních údajů podle čl. 14 odst. 1 až 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679, jakož i o ostatních právech subjektu údajů, lze odložit na dobu potřebnou k ochraně zdroje a obsahu informací a lze ji splnit také zveřejněním těchto informací způsobem umožňujícím dálkový přístup; v takovém případě postačí informovat o správcem obvykle prováděném zpracování osobních údajů.

(3) Přístup k osobním údajům podle čl. 15 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 může správce omezit nebo vyloučit po dobu potřebnou k dosažení účelu uvedeného § 16 odst. 1, zejména pokud by jinak došlo k ohrožení nebo zmaření oprávněného účelu zpracování osobních údajů nebo ochrany zdroje.

(4) V případě zpracování osobních údajů pro účely uvedené v § 16 odst. 1 lze porušení ochrany osobních údajů podle čl. 33 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679, které je správce povinen oznámit Úřadu nebo subjektu údajů, oznámit i bez informací umožňujících určení zdroje nebo obsahu osobních údajů, jejichž ochrana byla porušena.

CELEX 32016R0679

§ 19

Výjimka z práva na omezení zpracování osobních údajů

(1) Jde-li o zpracování osobních údajů k účelům uvedeným v § 16 odst. 1, má subjekt údajů právo na omezení zpracování osobních údajů podle čl. 18 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 pouze tehdy, pokud správce již osobní údaje nepotřebuje pro účely zpracování, ale subjekt údajů tyto údaje požaduje pro určení, výkon nebo uplatnění právních nároků.

(2) V případě uplatnění práva na opravu osobních údajů se postupuje podle jiných právních předpisů.

CELEX 32016R0679

§ 20

Informování o opravě a výmazu

(1) V souvislosti se zpracováním osobních údajů pro účely uvedené v § 16 odst. 1 uskutečňovaným způsobem umožňujícím dálkový přístup může být povinnost oznamovat opravu nebo výmaz osobních údajů podle čl. 17 odst. 2 a čl. 19 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 splněna také uvedením údaje o okamžiku poslední aktualizace obsahu, v němž jsou nebo byly osobní údaje uvedeny.

(2) Oprava nebo výmaz se vždy oznamuje tomu, komu správce osobní údaje předal.

CELEX 32016R0679

§ 21

Omezení práva na námitku

Osobní údaje zpracovávané pro účely uvedené v § 16 odst. 1 po podání námitky podle čl. 21 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 správce dále nezpracovává jen tehdy, pokud subjekt údajů vznese námitku proti konkrétnímu zveřejnění jeho osobních údajů a osvědčí, že nad zájmem na tomto zveřejnění v daném případě převažuje oprávněný zájem na ochraně jeho práv a svobod.

CELEX 32016R0679

Hlava III

Ochrana osobních údajů při jejich zpracování za účelem předcházení, vyhledávání nebo odhalování trestné činnosti, stíhání trestných činů, výkonu trestů a ochranných opatření, zajišťování bezpečnosti České republiky nebo zajišťování veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti

§ 22

Obecná ustanovení

(1) Nestanoví-li zákon jinak, ustanovení této hlavy se použijí při zpracování osobních údajů, které je nezbytné pro plnění úkolu a výkon veřejné moci spravujícího orgánu stanovených jinými zákony⁵⁾ za účelem předcházení, vyhledávání a odhalování trestné činnosti, stíhání trestných činů, výkonu trestů a ochranných opatření, zajišťování bezpečnosti České republiky nebo zajišťování veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti, včetně pátrání po osobách a věcech.

(2) Pro účely této hlavy se použije čl. 4 body 1 až 6, 8, 9, 12 až 15 a 26 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 obdobně.

(3) Spravujícím orgánem se rozumí orgán veřejné moci příslušný k plnění úkolu uvedeného v odstavci 1, který není zpravodajskou službou nebo obecní policií.

(4) Ustanovení této hlavy se použijí na zpracování osobních údajů, které jsou nebo mají být zařazeny do evidence, nebo pokud toto zpracování probíhá zcela nebo částečně automatizovaně.

CELEX 32016L0680

§ 23

Zásady zpracování osobních údajů

(1) Při zpracování osobních údajů spravující orgán

a) stanoví konkrétní účel zpracování osobních údajů v souvislosti s plněním úkolu uvedeného v § 22 odst. 1,

b) přijímá opatření zajišťující, aby osobní údaje byly přesné ve vztahu k povaze a účelu zpracování, a

c) uchovává osobní údaje v podobě umožňující identifikaci subjektu údajů jen po dobu nezbytnou k dosažení účelu jejich zpracování.

⁵⁾ Například zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 300/2013 Sb., o Vojenské policii a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě a o změně zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

(2) Pro účel nesouvisející s plněním úkolu uvedeného v § 22 odst. 1 lze osobní údaje zpracovávat, pouze pokud je k tomu spravující orgán oprávněn a tento účel není neslučitelný se stanoveným konkrétním účelem jejich zpracování.

CELEX 32016L0680

§ 24

Kategorie subjektů údajů a kvalita osobních údajů

Je-li to možné, spravující orgán

a) připojí ke zpracovávaným osobním údajům informaci o postavení subjektu údajů v trestním řízení, popřípadě také informaci o pravomocných rozhodnutích orgánů činných v trestním řízení, která se těchto údajů týkají, je-li to odůvodněné účelem jejich zpracování, a

b) označí nepřesné osobní údaje, popřípadě osobní údaje, které se zakládají na osobních hodnoceních.

CELEX 32016L0680

§ 25

Informace pro subjekt údajů

Spravující orgán zveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup informace o

a) svém názvu a kontaktních údajích,

b) kontaktních údajích pověřence pro ochranu osobních údajů (dále jen „pověřenec“),

c) účelu zpracování osobních údajů,

d) právu podat stížnost k Úřadu a kontaktních údajích Úřadu a

e) právu na přístup k osobním údajům, jejich opravu, omezení zpracování nebo výmaz.

CELEX 32016L0680

§ 26

Právo na přístup k osobním údajům

(1) Spravující orgán na žádost subjektu údajů sdělí, zda zpracovává osobní údaje vztahující se k jeho osobě. Jestliže takové údaje spravující orgán zpracovává, předá je subjektu údajů a sdělí mu informace o

a) účelu zpracování osobních údajů,

b) právních předpisech, na základě kterých tyto údaje převážně zpracovává,

c) příjemcích, popřípadě kategoriích příjemců,

d) předpokládané době uchování nebo způsobu jejího určení,

e) právu požádat o opravu, omezení zpracování nebo výmaz osobních údajů a

f) zdroji těchto údajů.

(2) Správující orgán žádosti podle odstavce 1 nevyhoví, popřípadě vyhoví pouze částečně, pokud by vyhověním došlo k ohrožení

a) plnění úkolu v oblasti předcházení, vyhledávání a odhalování trestné činnosti, stíhání trestných činů, výkonu trestů a ochranných opatření, zajišťování bezpečnosti České republiky nebo zajišťování veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti, včetně pátrání po osobách a věcech,

b) průběhu řízení o přestupku, kázeňském přestupku nebo jednání, které má znaky přestupku,

c) ochrany utajovaných informací, nebo

d) oprávněných zájmů třetí osoby.

(3) Pokud by vyhověním žádosti nebo sdělením o nevyhovění žádosti, včetně odůvodnění, došlo k ohrožení podle odstavce 2, správující orgán informuje subjekt údajů stejně jako ty žadatele, jejichž osobní údaje nezpracovává.

(4) Správující orgán vede o důvodech pro postup podle odstavců 2 a 3 dokumentaci, kterou uchovává nejméně 3 roky.

CELEX 32016L0680

§ 27

Právo na opravu, omezení zpracování nebo výmaz osobních údajů

(1) Správující orgán na žádost subjektu údajů provede opravu nebo doplnění osobních údajů vztahujících se k jeho osobě. Vyžaduje-li to účel zpracování osobních údajů, může správující orgán namísto opravy osobní údaje doplnit nebo k nim připojit dodatečné prohlášení.

(2) Správující orgán na žádost subjektu údajů provede výmaz osobních údajů vztahujících se k jeho osobě, pokud správující orgán porušil zásady zpracování osobních údajů podle § 23 nebo jiného právního předpisu⁵⁾ nebo omezení zpracování některých kategorií osobních údajů, nebo pokud má správující orgán povinnost tyto údaje vymazat.

(3) Namísto opravy nebo výmazu osobních údajů může správující orgán omezit zpracování osobních údajů jejich zvláštním označením,

a) popírá-li subjekt údajů jejich přesnost, přičemž nelze zjistit, zda jsou tyto údaje přesné, nebo

b) musí-li být tyto údaje uchovány pro účely dokazování.

(4) Je-li zpracování osobních údajů omezeno podle odstavce 3 písm. a), správující orgán informuje subjekt údajů před zrušením takového omezení; správující orgán rovněž subjekt údajů informuje, má-li být omezení zrušeno na základě rozhodnutí Úřadu nebo příslušného soudu.

(5) Správující orgán žádosti podle odstavců 1 až 3 nevyhoví, popřípadě vyhoví pouze částečně, pokud by vyhověním došlo k ohrožení podle § 26 odst. 2. Pokud by sdělením o nevyhovění žádosti, včetně odůvodnění, došlo k ohrožení podle § 26 odst. 2, správující orgán žadatele informuje tak, aby takovému ohrožení předcházel.

(6) Správující orgán vede o důvodech pro postup podle odstavce 5 dokumentaci, kterou uchovává nejméně 3 roky.

CELEX 32016L0680

§ 28

Společné ustanovení o žádostech subjektu údajů

(1) Správující orgán vyřídí žádost podle § 26 nebo 27 bez zbytečného odkladu, nejdéle však do 60 dnů ode dne jejího podání.

(2) Pokud správující orgán doloží, že žádost podle § 26 nebo 27 je zjevně nedůvodná nebo nepřiměřená, zejména proto, že se v krátké době v téže věci opakuje, nemusí žádosti vyhovět.

(3) Správující orgán v rámci vyřízení žádosti podle § 26 nebo 27 informuje subjekt údajů o možnosti

a) požádat o ověření zákonnosti zpracování osobních údajů prostřednictvím Úřadu a o kontaktních údajích Úřadu,

b) podat stížnost Úřadu a

c) žádat o soudní ochranu.

(4) O vyřízení žádosti podle § 26 nebo 27 správující orgán subjekt údajů písemně informuje. Informace o vyřízení žádosti obsahuje odůvodnění, s výjimkou případů, kdy se žádosti vyhovuje v plném rozsahu. Je-li subjekt údajů zastoupen, může správující orgán požadovat, aby byl podpis na písemné plné moci úředně ověřen; úřední ověření není třeba, pokud byla plná moc udělena před správujícím orgánem.

(5) Ustanovení odstavce 3 písm. a) a b) se nepoužijí, je-li správujícím orgánem soud nebo státní zastupitelství.

CELEX 32016L0680

§ 29

Podnět subjektu údajů o ověření zákonnosti zpracování osobních údajů

(1) Úřad může na základě podnětu subjektu údajů ověřit zákonnost zpracování osobních údajů.

(2) Úřad nemusí podnětu podle odstavce 1 vyhovět zejména, pokud doloží, že podnět je zjevně nedůvodný nebo nepřiměřený, například proto, že se v téže věci opakuje.

(3) Úřad do 4 měsíců ode dne podání podnětu o ověření zákonnosti zpracování osobních údajů informuje subjekt údajů, zda ověřil zákonnost jejich zpracování či nikoliv; pokud tak neučinil, připojí k informaci odůvodnění svého postupu.

(4) Úřad rovněž informuje subjekt údajů o možnosti žádat o soudní ochranu.

CELEX 32016L0680

§ 30

Obecné povinnosti spravujícího orgánu a záměrná ochrana osobních údajů

(1) Spravující orgán s přihlédnutím k povaze, rozsahu, okolnostem, účelům a rizikům zpracování osobních údajů přijme taková technická a organizační opatření, aby zajistil a doložil splnění svých povinností při ochraně osobních údajů.

(2) Spravující orgán s přihlédnutím k povaze, rozsahu, okolnostem, účelům a rizikům zpracování osobních údajů, vývoji techniky a nákladům přijímá technická a organizační opatření s cílem

a) co nejúčinněji chránit osobní údaje,

b) omezovat nepřiměřené zpracování osobních údajů,

c) omezovat zpracování osobních údajů, které není nezbytné kvůli svému rozsahu, množství údajů, době jejich uložení nebo jejich dostupnosti,

d) poskytovat nezbytné záruky práv subjektu údajů a

e) předcházet automatickému zveřejňování osobních údajů.

(3) Spravující orgán vede o opatřeních přijatých podle odstavce 1 a 2 dokumentaci, kterou uchovává po dobu zpracování osobních údajů.

(4) Spravující orgán vede písemné přehledy o všech typových činnostech zpracování osobních údajů, které obsahují

a) název a kontaktní údaje spravujícího orgánu a pověřence,

b) účel zpracování osobních údajů,

c) kategorie příjemců nebo budoucích příjemců,

d) kategorie subjektů údajů a kategorie osobních údajů,

e) informaci, zda a jak je použito profilování,

f) kategorie přenosů do třetích zemí nebo mezinárodních organizací,

g) právní základ pro operace zpracování, pro něž jsou osobní údaje určeny,

h) lhůty pro výmaz nebo přezkum potřebnosti kategorií osobních údajů a

i) obecný popis zabezpečení osobních údajů.

(5) Dojde-li k nesprávnému předání nebo k předání nepřesných osobních údajů, spravující orgán o tom bez zbytečného odkladu informuje příjemce těchto údajů a orgán příslušný pro plnění účelu uvedeného v § 22 odst. 1, který je jejich původcem. Pokud spravující orgán provedl opravu, doplnění, omezení zpracování nebo výmaz osobních údajů, vyrozumí o nutnosti takového postupu rovněž příjemce těchto údajů.

CELEX 32016L0680

§ 31

Společně spravující orgány

Stanoví-li více spravujících orgánů účely a prostředky zpracování osobních údajů společně, uzavřou písemnou dohodu, ve které mezi sebou upraví způsob

plnění povinností podle této části a kontaktní místo pro příjem žádostí subjektů údajů, nestanoví-li zákon jinak.

CELEX 32016L0680

§ 32

Zpracovatel

(1) Správující orgán pověří zpracováním osobních údajů pouze zpracovatele, který je schopen přijetím opatření podle § 30 odst. 1 účinně zajistit plnění povinností při ochraně osobních údajů.

(2) Pokud pověření zpracovatele nevyplývá z právního předpisu, správující orgán se zpracovatelem uzavře písemnou smlouvu o zpracování osobních údajů. Nevyplývá-li to přímo z právního předpisu, smlouva především určí

- a) předmět a dobu trvání zpracování osobních údajů,
- b) povahu a účel zpracování osobních údajů,
- c) typ osobních údajů, které budou zpracovávány,
- d) kategorie subjektů údajů a
- e) práva a povinnosti spravujícího orgánu.

(3) Smlouva o zpracování osobních údajů dále určí, nevyplývá-li to přímo z právního předpisu, že zpracovatel

- a) jedná pouze podle pokynů spravujícího orgánu,
- b) zajistí, aby se osoby oprávněné zpracovávat osobní údaje zavázaly k mlčenlivosti,
- c) pomáhá spravujícímu orgánu v plnění povinností podle této hlavy,
- d) na základě pokynu spravujícího orgánu po ukončení své činnosti osobní údaje předá spravujícímu orgánu nebo je vymaže, ledaže zákon ukládá jiný postup, a
- e) poskytne spravujícímu orgánu informace nezbytné pro doložení splnění povinností podle písmen a) až d) a odstavců 1 a 2.

(4) Zpracovatel vede písemné přehledy o všech typových činnostech zpracování osobních údajů, které obsahují

- a) název a kontaktní údaje spravujícího orgánu, zpracovatele a pověřence,
- b) kategorie zpracování osobních údajů pro jednotlivé spravující orgány,
- c) informace o předání osobních údajů do konkrétních třetích zemí nebo mezinárodních organizací a
- d) obecný popis zabezpečení osobních údajů.

(5) Zpracovatel bez zbytečného odkladu oznámí spravujícímu orgánu porušení zabezpečení osobních údajů.

(6) Zpracovatel může pověřit dalšího zpracovatele jen s předchozím písemným souhlasem spravujícího orgánu. Je-li souhlas spravujícího orgánu udělen obecně pro blíže neurčeného dalšího zpracovatele, zpracovatel, se kterým spravující orgán uzavřel smlouvu o zpracování osobních údajů, informuje předem spravující orgán o všech připravovaných pověřeních dalších zpracovatelů. Na vztah mezi

zpracovatelem, se kterým spravující orgán uzavřel smlouvu o zpracování osobních údajů, a dalším zpracovatelem se použijí odstavce 1 až 3 obdobně.

CELEX 32016L0680

§ 33

Závaznost pokynů spravujícího orgánu

Zpracovatel nebo fyzická osoba, která jedná z pověření spravujícího orgánu nebo zpracovatele, může osobní údaje zpracovávat pouze podle pokynů spravujícího orgánu, nestanoví-li zákon jinak.

CELEX 32016L0680

§ 34

Automatizované pořizování záznamů

(1) Provádí-li spravující orgán automatizované zpracování osobních údajů, pořizuje záznamy alespoň o operacích shromáždění, vložení, pozměnění, kombinování, nahlédnutí, předání, sdělení a výmazu osobních údajů.

(2) Záznamy o operacích shromáždění, vložení, nahlédnutí nebo sdělení podle odstavce 1 umožňují určit a ověřit důvod a čas těchto operací, totožnost osoby provádějící operaci a totožnost příjemce, ledaže zjištění totožnosti těchto osob není z technických důvodů možné.

(3) Záznamy podle odstavce 1 lze využít pouze pro účely trestního řízení, ověření zákonnosti zpracování osobních údajů, zajištění neporušenosti zabezpečení osobních údajů a zajištění plnění úkolů spravujícího orgánu nebo zpracovatele a povinností osob, kterým se poskytuje přístup k osobním údajům.

(4) Záznamy podle odstavce 1 jsou uchovávány po dobu nejvýše 3 let od výmazu osobních údajů, ke kterým se vztahují.

(5) Povinnosti spravujícího orgánu stanovené v odstavcích 1 až 4 platí pro zpracovatele obdobně.

CELEX 32016L0680

§ 35

Posouzení vlivu na ochranu osobních údajů

Je-li pravděpodobné, že určitý druh připravovaného zpracování osobních údajů povede vzhledem k jeho povaze, rozsahu, okolnostem nebo účelu k vysokému riziku neoprávněného zásahu do práv a svobod subjektů údajů, vypracuje spravující orgán posouzení vlivu takového zpracování na ochranu osobních údajů, které obsahuje alespoň

- a) obecný popis připravovaného zpracování osobních údajů a jeho operací,
- b) posouzení rizika neoprávněného zásahu do práv a svobod subjektů údajů a
- c) plánovaná opatření a vhodné záruky ke zmenšení rizika podle písmene b) a splnění povinností podle této hlavy.

§ 36

Projednáni s Úřadem

(1) Má-li připravovaným zpracováním osobních údajů vzniknout nová evidence, spravující orgán podá Úřadu žádost o projednání takového zpracování, pokud

a) z posouzení podle § 35 vyplývá vysoké riziko neoprávněného zásahu do práv a svobod subjektů údajů, nebo

b) druh zpracování osobních údajů, s přihlédnutím k využití nových technologií nebo postupů, vede k vysokému riziku zásahu do práv a svobod subjektů údajů.

(2) Součástí žádosti podle odstavce 1 je posouzení vlivu podle § 35; na vyžádání Úřadu spravující orgán poskytne i jiné související informace.

(3) Úřad může vydat seznam zpracování osobních údajů, která je spravující orgán povinen projednat s Úřadem. O takových zpracováních Úřad spravující orgán informuje.

(4) Má-li Úřad za to, že by připravované zpracování osobních údajů porušilo ustanovení této hlavy nebo ustanovení jiného právního předpisu upravujícího zpracování osobních údajů, upozorní na to spravující orgán do 6 týdnů ode dne podání žádosti podle odstavce 1, popřípadě uplatní další své pravomoci. Tuto lhůtu může Úřad s ohledem na složitost věci prodloužit o 1 měsíc; o prodloužení lhůty Úřad informuje spravující orgán do 1 měsíce ode dne podání žádosti.

§ 37

Zásah na základě automatizovaného zpracování

Spravující orgán může na základě výhradně automatizovaného zpracování osobních údajů zasáhnout do práv a právem chráněných zájmů subjektu údajů nebo způsobit jiný obdobně závažný následek pro subjekt údajů, jen pokud to výslovně stanoví jiný zákon.

§ 38

Zabezpečení zpracování osobních údajů

(1) Spravující orgán přijme taková organizační a technická opatření, aby zajistil úroveň zabezpečení osobních údajů odpovídající povaze, rozsahu, okolnostem, účelu a riziku jejich zpracování.

(2) Jsou-li osobní údaje zpracovávány automatizovaně, spravující orgán přijme nezbytná opatření, aby

a) tyto osobní údaje zabezpečil před neoprávněným přístupem, přenosem, změnou, zničením, ztrátou, odcizením, zneužitím nebo jiným neoprávněným zpracováním,

b) zajistil obnovitelnost těchto osobních údajů,

c) zajistil možnost určit a ověřit osobu, která tyto osobní údaje vložila nebo které byly prostřednictvím zařízení pro přenos údajů předány nebo zpřístupněny,

d) zajistil bezpečnost a spolehlivost informačního systému, který tyto osobní údaje obsahuje, včetně hlášení výskytu chyb, a

e) zabránil v neoprávněném přístupu k nosiči těchto osobních údajů nebo zařízení užívanému k jejich zpracování.

(3) Povinnosti spravujícího orgánu stanovené v odstavcích 1 a 2 platí pro zpracovatele obdobně.

CELEX 32016L0680

§ 39

Ohlašování porušení zabezpečení osobních údajů Úřadu

(1) Spravující orgán ohlásí bez zbytečného odkladu porušení zabezpečení osobních údajů Úřadu, ledaže je riziko neoprávněného zásahu do práv a svobod subjektu údajů nízké.

(2) Pokud spravující orgán provede ohlášení po více než 72 hodinách od okamžiku, kdy se o něm dozvěděl, připojí k němu odůvodnění tohoto prodlení.

(3) V ohlášení podle odstavce 1 spravující orgán uvede, pokud jsou mu tyto údaje známy, alespoň

a) popis povahy porušení zabezpečení osobních údajů,

b) kategorie a přibližný počet subjektů údajů a záznamů osobních údajů, kterých se porušení zabezpečení týká,

c) jméno a kontaktní údaje pověřence nebo jiného pracoviště, které poskytne bližší informace k porušení zabezpečení osobních údajů,

d) popis pravděpodobných důsledků porušení zabezpečení osobních údajů a

e) popis opatření přijatých nebo navržených spravujícím orgánem k nápravě nebo zmírnění újmy způsobené porušením zabezpečení osobních údajů.

(4) Skutečnosti podle odstavce 3, které mu nebyly v době ohlášení známy, spravující orgán doplní bez zbytečného odkladu poté, co se o nich dozví.

(5) Skutečnosti podle odstavce 3 sdělí spravující orgán též osobě nebo orgánu jiného členského státu Evropské unie, který osobní údaje poskytl nebo obdržel.

(6) Spravující orgán vede o každém porušení zabezpečení osobních údajů, jeho důsledcích a přijatých nápravných opatřeních dokumentaci, kterou uchovává nejméně 3 roky.

CELEX 32016L0680

§ 40

Oznamování porušení zabezpečení osobních údajů subjektu údajů

(1) Správující orgán oznámí bez zbytečného odkladu porušení zabezpečení osobních údajů subjektu údajů, pokud je riziko neoprávněného zásahu do práv a svobod subjektu údajů plynoucí z tohoto porušení vysoké.

(2) V oznámení správující orgán uvede alespoň údaje uvedené v § 39 odst. 3 písm. a) a c) až e).

(3) Pokud by oznámení subjektu údajů podle odstavce 1 vyžadovalo nepřiměřené úsilí, správující orgán oznámení vhodným způsobem zveřejní.

(4) Správující orgán není povinen porušení zabezpečení osobních údajů oznámit, pokud

a) provedená technická a organizační opatření zajišťují, že dotčené osobní údaje nelze zneužít, nebo

b) následná opatření správujícího orgánu významně snížila riziko neoprávněného zásahu do práv a svobod subjektu údajů.

(5) O existenci vysokého rizika neoprávněného zásahu do práv a svobod subjektu údajů nebo o splnění podmínek podle odstavce 4 může rozhodnout také Úřad.

(6) Správující orgán porušení zabezpečení osobních údajů neoznámí, popřípadě oznámí pouze částečně, pokud by oznámením došlo k ohrožení podle § 26 odst. 2.

CELEX 32016L0680

Hlava IV

Ochrana osobních údajů při zajišťování obranných a bezpečnostních zájmů České republiky

§ 41

(1) Ustanovení této hlavy se použijí při zpracování osobních údajů k zajišťování obranných a bezpečnostních zájmů České republiky, pokud jiný právní předpis⁶⁾ nestanoví jinak.

⁶⁾ Například zákon č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 289/2005 Sb., o Vojenském zpravodajství, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru

(2) Pro účely této hlavy se použije čl. 4 body 1, 2, 6 až 8, 9 a 11 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 obdobně.

(3) Správce může zpracovávat osobní údaje pouze se souhlasem subjektu údajů. Bez tohoto souhlasu může správce osobní údaje zpracovávat, jestliže

- a) provádí zpracování nezbytné pro dodržení povinnosti správce,
- b) je zpracování nezbytné pro plnění smlouvy, jejíž smluvní stranou je subjekt údajů, nebo pro jednání o uzavření nebo změně smlouvy uskutečněné na návrh subjektu údajů,
- c) je zpracování nezbytné k ochraně životně důležitých zájmů subjektu údajů; v tomto případě je třeba bez zbytečného odkladu získat jeho souhlas, jinak musí správce toto zpracování ukončit a údaje vymazat,
- d) se jedná o oprávněně zveřejněné osobní údaje,
- e) je zpracování nezbytné pro ochranu práv nebo právem chráněných zájmů správce, příjemce nebo jiné dotčené osoby; takové zpracování osobních údajů však nesmí být v rozporu s právem subjektu údajů na ochranu jeho soukromého a osobního života,
- f) poskytuje osobní údaje o veřejně činné osobě, funkcionáři nebo zaměstnanci orgánu veřejné správy, které vypovídají o jeho veřejné nebo úřední činnosti nebo funkčním nebo pracovním zařazení, nebo
- g) se jedná o zpracování výlučně pro účely archivnictví.

(4) Subjekt údajů musí být před udělením souhlasu informován o tom, pro jaký účel zpracování osobních údajů a k jakým osobním údajům je souhlas dáván, jakému správci a na jaké období. Souhlas subjektu údajů se zpracováním osobních údajů musí být správce schopen prokázat po celou dobu jejich zpracování.

(5) Povinnosti stanovené v odstavcích 3 a 4 platí pro zpracovatele obdobně.

§ 42

Pokud pověření nevyplývá z jiného právního předpisu, musí správce se zpracovatelem uzavřít smlouvu o zpracování osobních údajů. Smlouva musí mít písemnou formu. Musí v ní být zejména výslovně uvedeno, v jakém rozsahu, za jakým účelem a na jakou dobu se uzavírá, a musí obsahovat záruky zpracovatele o přijetí a dodržování technických a organizačních opatření k zajištění bezpečnosti a ochrany osobních údajů.

§ 43

Jestliže zpracovatel zjistí, že správce porušuje povinnosti stanovené tímto zákonem nebo jiným právním předpisem⁶⁾, je povinen jej na to neprodleně upozornit a ukončit zpracování osobních údajů. Pokud tak neučiní, odpovídá za škodu společně a nerozdílně se správcem.

⁶⁾ České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 45/2016 Sb., o službě vojáků v záloze, ve znění pozdějších předpisů.

Povinnosti osob při zabezpečení osobních údajů

§ 44

(1) Správce je povinen přijmout taková technická a organizační opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému nebo nahodilému přístupu k osobním údajům, k jejich změně, zničení, ztrátě, neoprávněnému přenosu nebo jinému neoprávněnému zpracování nebo zneužití. Tato povinnost platí i po ukončení zpracování osobních údajů.

(2) Správce je povinen přijmout technická a organizační opatření k zajištění ochrany osobních údajů v souladu se zákonem a jinými právními předpisy. Správce vede o přijatých technických a organizačních opatřeních dokumentaci, kterou uchovává po dobu zpracování osobních údajů.

(3) V rámci opatření podle odstavce 1 správce posuzuje rizika týkající se oblastí

- a) plnění pokynů pro zpracování osobních údajů osobami, které mají bezprostřední přístup k osobním údajům,
- b) zabránění neoprávněným osobám přistupovat k osobním údajům a k prostředkům pro jejich zpracování,
- c) zabránění neoprávněnému čtení, vytváření, kopírování, přenosu, úpravě nebo vymazání záznamů obsahujících osobní údaje a
- d) opatření, která umožní určit a ověřit, komu byly osobní údaje předány.

(4) Při automatizovaném zpracování osobních údajů je správce v rámci opatření podle odstavce 1 dále povinen

- a) zajistit, aby systém pro automatizované zpracování osobních údajů používala pouze oprávněná fyzická osoba,
- b) zajistit, aby oprávněná fyzická osoba měla přístup pouze k osobním údajům odpovídajícím jejímu oprávnění, a to na základě zvláštního uživatelského oprávnění zřízeného výlučně pro tuto osobu,
- c) pořizovat elektronické záznamy, které umožní určit a ověřit, kdy, kým a z jakého důvodu byly osobní údaje zaznamenány nebo jinak zpracovány, a
- d) zabránit neoprávněnému přístupu k datovým nosičům.

(5) Povinnosti stanovené v odstavcích 1 až 4 platí pro zpracovatele obdobně.

§ 45

Zaměstnanci správce nebo zpracovatele, jiné osoby, které zpracovávají osobní údaje na základě smlouvy se správcem nebo zpracovatelem, nebo osoby, které v rámci plnění zákonem stanovených oprávnění a povinností přicházejí do styku s osobními údaji u správce nebo zpracovatele, jsou povinni zachovávat mlčenlivost o osobních údajích a o organizačních a technických opatřeních, jejichž zveřejnění by ohrozilo bezpečnost osobních údajů. Povinnost mlčenlivosti trvá i po skončení zaměstnání nebo příslušných prací.

§ 46

Výmaz osobních údajů

Správce nebo na základě jeho pokynu zpracovatel je povinen provést výmaz osobních údajů, jakmile pomine účel, pro který byly osobní údaje zpracovány, nebo na základě žádosti subjektu údajů podle § 47.

§ 47

Ochrana práv subjektu údajů

(1) Každý subjekt údajů, který má za to, že správce nebo zpracovatel provádí zpracování jeho osobních údajů, které je v rozporu s ochranou soukromého a osobního života subjektu údajů nebo s touto hlavou, zejména jsou-li osobní údaje nepřesné s ohledem na účel jejich zpracování, může

a) požádat správce nebo zpracovatele o vysvětlení, nebo

b) požadovat, aby správce nebo zpracovatel odstranil takto vzniklý stav, zejména provedením opravy, doplněním nebo výmazem osobních údajů.

(2) Je-li žádost subjektu údajů podle odstavce 1 písm. b) shledána oprávněnou, správce nebo zpracovatel bez zbytečného odkladu odstraní závadný stav.

(3) Došlo-li při zpracování osobních údajů k porušení povinností uložených zákonem u správce nebo u zpracovatele, odpovídají za újmu společně a nerozdílně.

(4) Správce je povinen bez zbytečného odkladu informovat příjemce o žádosti subjektu údajů podle odstavce 1 a o opravě, doplnění nebo výmazu osobních údajů. To se nepoužije, je-li informování příjemce nemožné nebo by vyžadovalo neúměrné úsilí.

Hlava V

Úřad

§ 48

(1) Úřad je ústředním správním úřadem pro oblast ochrany osobních údajů v rozsahu stanoveném tímto zákonem, jinými právními předpisy⁵⁾, mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu, a přímo použitelnými předpisy Evropské unie.

(2) Sídlem Úřadu je Praha.

CELEX 32016R0679

§ 49

(1) Do činnosti Úřadu lze zasahovat jen na základě zákona. Při výkonu své působnosti v oblasti ochrany osobních údajů Úřad postupuje nezávisle a řídí se pouze právními předpisy a přímo použitelnými předpisy Evropské unie.

(2) Činnost Úřadu je hrazena ze samostatné kapitoly státního rozpočtu České republiky.

(3) Náměstek ministra vnitra pro státní službu není nadřízeným služebním orgánem vůči předsedovi Úřadu. Proti rozhodnutí předsedy Úřadu ve věci státní služby a proti rozhodnutí kárné komise prvního stupně zřízené v Úřadu není odvolání přípustné.

CELEX 32016R0679

Předseda a místopředseda Úřadu

§ 50

(1) Úřad řídí předseda Úřadu, kterého jmenuje a odvolává prezident republiky na návrh Senátu. Předseda Úřadu se považuje za člena dozorového úřadu podle čl. 53 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679. Předseda Úřadu může pověřit místopředsedu Úřadu trvalým plněním některých svých úkolů. Předseda Úřadu se považuje za služební orgán podle zákona o státní službě a je oprávněn dávat státnímu zaměstnanci příkazy k výkonu státní služby.

(2) Funkční období předsedy Úřadu je 5 let. Předseda Úřadu může být jmenován nejvýše na 2 po sobě jdoucí funkční období.

(3) Předsedou Úřadu může být jmenován pouze občan České republiky, který

a) je plně svéprávný,

b) dosáhl věku 40 let,

c) je bezúhonný, splňuje podmínky stanovené jiným právním předpisem⁷⁾ a jeho znalosti, zkušenosti a morální vlastnosti jsou předpokladem, že bude svoji funkci řádně zastávat, a

d) získal vysokoškolské vzdělání absolvováním magisterského studijního programu zaměřeného na právo nebo informatiku, má potřebnou úroveň znalostí anglického, německého nebo francouzského jazyka a nejméně 5 let praxe v oblasti ochrany osobních údajů nebo lidských práv a základních svobod.

(4) Za bezúhonnou se pro účel tohoto zákona považuje fyzická osoba, která nebyla pravomocně odsouzena pro úmyslný trestný čin nebo trestný čin spáchaný z nedbalosti v souvislosti se zpracováním osobních údajů.

(5) S výkonem funkce předsedy Úřadu je neslučitelná funkce poslance nebo senátora, soudce, státního zástupce, jakákoliv funkce ve veřejné správě a členství v politické straně nebo politickém hnutí.

(6) Předseda Úřadu nesmí zastávat jinou placenou funkci, být v dalším pracovním poměru ani vykonávat výdělečnou činnost s výjimkou správy vlastního majetku a činnosti vědecké, pedagogické, literární, publicistické a umělecké, pokud tato činnost nenarušuje důstojnost nebo neohrožuje důvěru v nezávislost a nestrannost Úřadu.

⁷⁾ Zákon č. 451/1991 Sb., kterým se stanoví některé další předpoklady pro výkon některých funkcí ve státních orgánech a organizacích České a Slovenské Federativní Republiky, České republiky a Slovenské republiky, ve znění pozdějších předpisů.

(7) Z funkce může být předseda Úřadu odvolán, přestal-li splňovat některou z podmínek pro jeho jmenování.

CELEX 32016R0679

§ 51

(1) Úřad má 2 místopředsedy, které na návrh předsedy Úřadu jmenuje a odvolává Senát. Místopředseda Úřadu je ředitelem sekce. Místopředseda Úřadu se považuje za člena dozorového úřadu podle čl. 53 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679.

(2) Místopředseda Úřadu zastupuje předsedu Úřadu v jeho nepřítomnosti; pořadí zastupování se řídí pořadím, ve kterém byli místopředsedové Úřadu jmenováni, včetně případného bezprostředně předcházejícího funkčního období.

(3) Ustanovení § 50 odst. 2 až 7 se použijí obdobně.

CELEX 32016R0679

§ 52

Činnosti Úřadu

(1) Ve vztahu ke zpracování osobních údajů podle hlavy II Úřad

a) při provádění auditu podle čl. 58 odst. 1 písm. b) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 postupuje podle kontrolního řádu,

b) při postupu podle čl. 58 odst. 1 písm. d) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 může správce vyzvat k vyjasnění nebo nápravě,

c) sdělením upozorňuje správce nebo zpracovatele, že zamýšleným zpracováním osobních údajů zřejmě poruší své povinnosti,

d) může stanovit vyhláškou kritéria nebo požadavky podle čl. 41 odst. 3, čl. 42 odst. 5 nebo čl. 43 odst. 1 písm. b) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679,

e) může nařídit subjektu pro vydávání osvědčení, aby odebral osvědčení, které tento subjekt vydal podle čl. 42 a 43 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679,

f) schvaluje kodexy chování; je-li kodex chování v rozporu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679, Úřad jeho schválení zamítne, a

g) zveřejňuje způsobem umožňujícím dálkový přístup standardní smluvní doložky přijaté podle čl. 28 odst. 8 nebo čl. 46 odst. 2 písm. d) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679.

(2) Ve vztahu ke zpracování osobních údajů podle hlavy III, nejde-li o zpracování osobních údajů prováděné soudy a státními zastupitelstvími, Úřad

a) provádí dozor nad dodržováním povinností stanovených zákonem při zpracování osobních údajů,

b) ověřuje zákonnost zpracování osobních údajů na podnět subjektu údajů podle § 29,

c) přijímá podněty a stížnosti na porušení povinností stanovených zákonem při zpracování osobních údajů a informuje o jejich vyřízení,

d) projednává přestupky a ukládá pokuty,

e) poskytuje konzultace v oblasti ochrany osobních údajů,

f) informuje veřejnost o rizicích, pravidlech, zárukách a právech v souvislosti se zpracováním osobních údajů,

g) informuje správce a zpracovatele o jejich povinnostech v oblasti ochrany osobních údajů a

h) vykonává další působnost stanovenou mu zákonem.

(3) Úřad dále

a) zpracovává a veřejnosti zpřístupňuje výroční zprávu o své činnosti,

b) zajišťuje plnění požadavků vyplývajících z mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána, a z přímo použitelných předpisů Evropské unie,

c) i bez žádosti poskytuje Parlamentu vyjádření k návrhu právního předpisu, který upravuje zpracování osobních údajů, není-li návrhovatelem vláda, a

d) podílí se na činnosti Evropského sboru pro ochranu osobních údajů, spolupracuje s obdobnými úřady jiných států, s orgány Evropské unie a s orgány mezinárodních organizací působícími v oblasti ochrany osobních údajů.

(4) Dozor nad zpracováním osobních údajů, které provádějí soudy nebo státní zastupitelství podle hlavy III tohoto zákona nebo zpravodajské služby, stanoví jiný právní předpis⁸⁾.

CELEX 32016R0679

CELEX 32016L0680

§ 53

Využívání údajů z informačních systémů veřejné správy

(1) Úřad využívá při výkonu působnosti podle tohoto zákona nebo jiného právního předpisu ze základního registru obyvatel údaje v rozsahu

a) příjmení,

b) jméno, popřípadě jména,

c) adresa místa pobytu a

d) datum narození.

(2) Úřad využívá při výkonu působnosti podle tohoto zákona nebo jiného právního předpisu z informačního systému evidence obyvatel údaje v rozsahu

a) jméno, popřípadě jména, příjmení, popřípadě rodné příjmení,

⁸⁾ Například zákon č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 153/1994 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

- b) datum narození,
- c) adresa místa trvalého pobytu, včetně předchozích adres místa trvalého pobytu,
- d) počátek trvalého pobytu, popřípadě datum zrušení trvalého pobytu nebo datum ukončení trvalého pobytu na území České republiky, a
- e) rodné číslo.

(3) Úřad využívá při výkonu působnosti podle tohoto zákona nebo jiného právního předpisu z informačního systému cizinců údaje v rozsahu

- a) jméno, popřípadě jména, příjmení, popřípadě rodné příjmení,
- b) datum narození,
- c) druh a adresa místa pobytu,
- d) číslo a platnost oprávnění k pobytu a
- e) počátek pobytu, popřípadě datum ukončení pobytu.

(4) Údaje, které jsou vedeny jako referenční údaje v základním registru obyvatel, se využijí z informačního systému evidence obyvatel nebo informačního systému cizinců, pouze pokud jsou ve tvaru předcházejícím současný stav.

(5) Z poskytovaných údajů lze v konkrétním případě využít vždy jen takové údaje, které jsou nezbytné ke splnění daného úkolu.

§ 54

Mezinárodní spolupráce

(1) Úřad poskytuje v oblasti ochrany osobních údajů podle hlavy III pomoc, včetně provedení šetření, kontrol nebo poskytnutí informací, dozorovým úřadům jiných členských států Evropské unie a států, které uplatňují předpisy k provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680.

(2) Žádost dozorového úřadu jiného členského státu Evropské unie nebo státu, který uplatňuje právní předpisy k provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680, podle odstavce 1 Úřad vyřídí bez zbytečného odkladu, nejpozději do 1 měsíce ode dne jejího podání, ledaže k poskytnutí pomoci není Úřad oprávněn nebo by jím došlo k porušení zákona.

(3) O vyřízení žádosti podle odstavce 2 nebo důvodech jejího nevyřízení Úřad informuje žádající dozorový úřad.

(4) Pomoc podle odstavce 1 se poskytuje na náklady Úřadu; pokud vyřízení žádosti vyžaduje vynaložení neúměrných nákladů, Úřad vyřízení žádosti odloží, dokud nedojde k dosažení dohody se žádajícím dozorovým úřadem o způsobu úhrady takových nákladů.

(5) Pokud vyřízení žádosti Úřadu v cizině vyžaduje vynaložení neúměrných nákladů, může být s jeho souhlasem žádost vyřízena na jeho náklady.

CELEX 32016L0680

§ 55

Výroční zpráva

(1) Výroční zpráva Úřadu obsahuje zejména informace o provedené kontrolní činnosti a její zhodnocení, informace o stavu v oblasti zpracování a ochrany osobních údajů v České republice a jeho zhodnocení a zhodnocení ostatní činnosti Úřadu, včetně dozoru nad zpracováním osobních údajů podle hlavy II tohoto zákona.

(2) Výroční zprávu předkládá předseda Úřadu Parlamentu a vládě do 3 měsíců od skončení rozpočtového roku.

CELEX 32016L0680

CELEX 32016R0679

§ 56

Oprávnění Úřadu na přístup k informacím

(1) Úřad je oprávněn seznamovat se se všemi informacemi nezbytnými pro plnění konkrétního úkolu. To platí i pro informace chráněné povinností mlčenlivosti podle jiného právního předpisu, nestanoví-li jiný právní předpis⁹⁾ pro přístup Úřadu k takovým údajům jiné podmínky.

(2) S informacemi chráněnými povinností mlčenlivosti podle zákona o advokacii je Úřad oprávněn se seznamovat pouze za přítomnosti a se souhlasem zástupce České advokátní komory (dále jen „komora“), kterého ustanoví předseda komory z řad jejích zaměstnanců nebo z řad advokátů. Odmítne-li zástupce komory souhlas udělit, bezodkladně zajistí na písemnou žádost Úřadu důvěrnost a neporušenost informací podle věty první a bezodkladně předá kontrolní radě komory písemnou žádost Úřadu o nahrazení souhlasu zástupce komory rozhodnutím kontrolní rady komory. Nerozhodne-li kontrolní rada komory o žádosti Úřadu tak, že nahrazuje souhlas zástupce komory, ve lhůtě 30 dnů ode dne doručení žádosti zástupcem komory, lze souhlas zástupce komory nahradit na návrh Úřadu rozhodnutím soudu podle zákona o zvláštních řízeních soudních.

(3) Úřad vyloučí z nahlížení do spisu informace, které jsou obchodním, bankovním nebo jiným obdobným zákonem chráněným tajemstvím, informace, které požívají autorskoprávní ochrany, a informace podle odstavce 1 věty druhé nebo odstavce 2, pokud do spisu umožní nahlédnout osobě odlišné od osoby, od níž byly tyto informace získány. V řízení o uložení povinnosti Úřad zpřístupní účastníkovi řízení informace vyloučené podle věty první, pokud jimi byl nebo bude proveden důkaz. Před zpřístupněním informace musí být účastník řízení nebo jeho zástupce poučen o ochraně, kterou informace požívá; o poučení se sepíše protokol. Právo na přístup k takovým informacím nezahrnuje právo činit si výpisy nebo právo na pořízení kopií informací.

(4) Odstavcem 1 není dotčena povinnost kontrolujícího prokázat oprávnění k přístupu k utajované informaci.

CELEX 32016L0680

⁹⁾ Například § 16 zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů.

§ 57

Mlčenlivost zaměstnanců Úřadu

(1) Místopředseda a zaměstnanci Úřadu jsou povinni zachovávat mlčenlivost o osobních údajích, o informacích podle § 56 odst. 3, jakož i o organizačních a technických opatřeních, jejichž zveřejnění by ohrozilo zabezpečení osobních údajů, se kterými se seznámili při výkonu působnosti Úřadu nebo v souvislosti s ní. Tato povinnost trvá i po skončení služebního nebo pracovního poměru.

(2) Povinnosti zachovávat mlčenlivost podle odstavce 1 se nelze dovolávat vůči Úřadu, orgánu činnému v trestním řízení nebo soudu; jde-li o osobní údaje, nelze se povinnosti mlčenlivosti dovolávat ani vůči subjektu údajů. Povinnosti mlčenlivosti podle odstavce 1 se lze dovolávat vůči orgánu činnému v trestním řízení nebo soudu pouze tehdy, pokud by se povinnosti mlčenlivosti vůči orgánu činnému v trestním řízení nebo soudu mohl dovolávat ten, jemuž byla zákonem uložena a od něhož informace chráněná povinností mlčenlivosti pochází.

(3) Povinnosti zachovávat mlčenlivost může místopředsedu Úřadu a zaměstnance zprostit předseda Úřadu nebo jím pověřená osoba.

§ 58

Opatření k odstranění nedostatků

Dojde-li k porušení povinnosti stanovené zákonem nebo uložené na jeho základě při zpracování osobních údajů podle hlavy II nebo III nebo podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679, může Úřad uložit opatření k odstranění zjištěných nedostatků a stanovit přiměřenou lhůtu pro jejich odstranění.

CELEX 32016L0680

CELEX 32016R0679

Hlava VI

Přestupky

§ 59

(1) Fyzická osoba, právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že poruší zákaz zveřejnění osobních údajů stanovený jiným právním předpisem¹⁰⁾.

(2) Za přestupek podle odstavce 1 lze uložit pokutu do

a) 1 000 000 Kč, nebo

b) 5 000 000 Kč, jde-li o přestupek spáchaný tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem.

¹⁰⁾ Například § 8a, § 8b odst. 1 až 4 a § 8c zákona č. 141/1961 Sb., § 52 až 54 zákona č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže, ve znění pozdějších předpisů.

§ 60

(1) Správce nebo zpracovatel podle hlavy II se dopustí přestupku tím, že

a) poruší některou z povinností podle čl. 8, 11, 25 až 39, 42 až 49 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 nebo hlavy II,

b) poruší některou ze základních zásad pro zpracování osobních údajů podle čl. 5 až 7 nebo 9 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679,

c) poruší některé z práv subjektu údajů podle čl. 12 až 22 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 nebo hlavy II,

d) nesplní příkaz nebo poruší omezení zpracování osobních údajů nebo nedodrží přerušení toků údajů uložené Úřadem podle čl. 58 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679, nebo

e) neposkytne Úřadu přístup k údajům, informacím a prostorám podle čl. 58 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679.

(2) Subjekt pro vydávání osvědčení se dopustí přestupku tím, že poruší některou z povinností podle čl. 42 a 43 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 nebo hlavy II.

(3) Subjekt pro monitorování souladu se dopustí přestupku tím, že poruší některou z povinností podle čl. 41 odst. 4 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679.

(4) Úřad může upustit od uložení správního trestu také tehdy, pokud uloží opatření podle § 52 odst. 1 písm. e) nebo § 58.

(5) Správcům a zpracovatelům uvedeným v čl. 83 odst. 7 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 lze uložit pokutu do 10 000 000 Kč.

CELEX 32016R0679

§ 61

(1) Právnícká osoba se dopustí přestupku tím, že při zpracování osobních údajů

a) v rozporu s § 23 odst. 1 písm. a) nestanoví účel zpracování osobních údajů nebo stanoveným účelem zpracování osobních údajů poruší povinnost nebo překročí oprávnění vyplývající z jiného zákona,

b) v rozporu s § 23 odst. 1 písm. b) nepřijme opatření zajišťující, aby osobní údaje byly přesné ve vztahu k povaze a účelu jejich zpracování,

c) v rozporu s § 23 odst. 1 písm. c) uchovává osobní údaje po dobu delší než nezbytnou k dosažení účelu jejich zpracování,

d) v rozporu s § 25 neposkytne subjektu údajů informace v rozsahu nebo zákonem stanoveným způsobem,

e) v rozporu s § 26 odst. 2 nevyhoví žádosti subjektu údajů uvedené v § 26 odst. 1,

f) v rozporu s § 27 odst. 5 nevyhoví žádosti subjektu údajů uvedené v § 27 odst. 1 nebo 2,

- g) v rozporu s § 30 odst. 1 až 3 nepřijme technická a organizační opatření nebo nevede jejich dokumentaci,
- h) v rozporu s § 30 odst. 4 nevede písemné přehledy o všech typových činnostech zpracování osobních údajů,
- i) v rozporu s § 34 odst. 1 nepožizuje záznamy,
- j) v rozporu s § 34 odst. 3 využije záznamy k jinému účelu,
- k) v rozporu s § 35 neprovede posouzení vlivu na ochranu osobních údajů,
- l) v rozporu s § 36 odst. 1 nepožádá Úřad o projednání připravovaného zpracování osobních údajů,
- m) v rozporu s § 37 zasáhne do práv a právem chráněných zájmů subjektu údajů nebo způsobí jiný obdobně závažný následek pro subjekt údajů,
- n) v rozporu s § 38 odst. 1 nepřijme organizační a technická opatření k zajištění odpovídající úrovně zabezpečení osobních údajů,
- o) v rozporu s § 38 odst. 2 nepřijme nezbytná opatření,
- p) v rozporu s § 39 odst. 1 neohlásí porušení zabezpečení osobních údajů Úřadu,
- q) v rozporu s § 40 odst. 1 neoznámí porušení zabezpečení osobních údajů subjektu údajů,
- r) neprovede uložené opatření k nápravě ve lhůtě stanovené Úřadem,
- s) poruší omezení zpracování zvláštních kategorií osobních údajů podle jiného právního předpisu⁵⁾,
- t) poruší povinnost jmenovat pověřence podle jiného právního předpisu⁵⁾,
- u) poruší povinnost informovat o nesprávném předání nebo o předání nepřesných osobních údajů podle § 30 odst. 5 nebo podle jiného právního předpisu⁵⁾,
- v) poruší některou z podmínek podle jiného právního předpisu⁵⁾ pro předání osobních údajů do mezinárodní organizace nebo státu, který neuplatňuje právní předpisy k provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680, nebo
- w) poruší povinnost prověřovat potřebnost dalšího zpracování nebo vymazat osobní údaje podle jiného právního předpisu⁵⁾.

(2) Přestupku se dopustí ten, kdo při zpracování osobních údajů

- a) v rozporu s § 32 odst. 4 nevede přehledy o všech typových činnostech zpracování osobních údajů,
- b) v rozporu s § 32 odst. 5 neoznámí spravujícímu orgánu porušení zabezpečení osobních údajů,
- c) v rozporu s § 33 nezpracovává osobní údaje pouze podle pokynů spravujícího orgánu nebo podle zákona,
- d) v rozporu s § 34 odst. 1 nepožizuje záznamy,
- e) v rozporu s § 34 odst. 3 využije záznamy k jinému účelu,
- f) v rozporu s § 38 odst. 1 nepřijme organizační a technická k zajištění odpovídající úrovně zabezpečení osobních údajů,
- g) v rozporu s § 38 odst. 2 nepřijme nezbytná opatření,

h) neprovede uložené opatření k nápravě ve lhůtě stanovené Úřadem,

i) poruší omezení zpracování zvláštních kategorií osobních údajů podle jiného právního předpisu⁵⁾,

i) poruší povinnost jmenovat pověřence podle jiného právního předpisu⁵⁾,

k) poruší povinnost informovat o nesprávném předání nebo o předání nepřesných osobních údajů podle § 30 odst. 5 nebo podle jiného právního předpisu⁵⁾,

l) poruší některou z podmínek podle jiného právního předpisu⁵⁾ pro předání osobních údajů do mezinárodní organizace nebo státu, který neuplatňuje právní předpisy k provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680, nebo

m) poruší povinnost prověřovat potřebnost dalšího zpracování nebo vymazat osobní údaje podle jiného právního předpisu⁵⁾.

(3) Za přešupek podle odstavce 1 a 2 lze uložit pokutu do 10 000 000 Kč.

CELEX 32016L0680

§ 62

(1) Přestupky podle tohoto zákona projednává Úřad.

(2) Pokutu vybírá Úřad.

CELEX 32016R0679

CELEX 32016L0680

§ 63

Zvláštní ustanovení o odložení věci

Aniž řízení o přešupku podle tohoto zákona zahájí, může Úřad věc usnesením odložit též, jestliže je vzhledem k významu a míře porušení nebo ohrožení chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsobu provedení činu, jeho následku, okolnostem, za nichž byl čin spáchán, nebo vzhledem k chování podezřelého po spáchání činu zřejmé, že účelu, jehož by bylo možno dosáhnout provedením řízení o přešupku, bylo dosaženo nebo jej lze dosáhnout jinak. Usnesení o odložení věci podle věty první se pouze poznamená do spisu.

CELEX 32016L0680

CELEX 32016R0679

ČÁST DRUHÁ

PŘECHODNÁ, ZRUŠOVACÍ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 64

Přechodná ustanovení

(1) Ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona do 31. prosince 2020 má Úřad pouze 1 místopředsedu Úřadu. Druhého místopředsedu Úřadu lze jmenovat s účinností nejdříve od 1. ledna 2021.

(2) Předseda Úřadu, který je ve funkci ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona, dokončí své funkční období podle dosavadních právních předpisů.

(3) Inspektor Úřadu, který je ve funkci ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona, dokončí své funkční období podle dosavadních právních předpisů. Ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona do konce svého funkčního období je inspektor zaměstnancem Úřadu pověřeným řízením a prováděním kontrolní činnosti v pracovním poměru na dobu určitou. Nárok inspektora Úřadu na plat, náhradu výdajů a naturální plnění se řídí dosavadními právními předpisy.

(4) Informace zpracovávané přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona v registru zpracování osobních údajů podle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, jsou veřejně přístupné po dobu 18 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

(5) Řízení zahájená podle zákona č. 101/2000 Sb., která nebyla pravomocně skončena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se dokončí podle zákona č. 101/2000 Sb.

(6) Kde se v dosavadních právních předpisech používá pojem citlivý údaj nebo citlivý osobní údaj, rozumí se tím ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona osobní údaj, který vypovídá o rasovém nebo etnickém původu, politických názorech, náboženském vyznání nebo filosofickém přesvědčení nebo členství v odborové organizaci, genetický údaj, biometrický údaj zpracovávaný za účelem jedinečné identifikace fyzické osoby, údaj o zdravotním stavu, o sexuálním chování, o sexuální orientaci a údaj týkající se rozsudků v trestních věcech a trestných činů nebo souvisejících bezpečnostních opatření.

(7) Souhlas subjektu údajů udělený podle zákona č. 101/2000 Sb. se považuje za souhlas podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679, ledaže způsob jeho udělení nebyl v souladu s tímto nařízením.

§ 65

Zrušovací ustanovení

Zrušují se:

1. Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů.
2. Zákon č. 177/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 227/2000 Sb., a zákon č. 65/1965 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

3. Část šestá zákona č. 450/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění zákona č. 320/2001 Sb., zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
4. Část čtvrtá zákona č. 107/2002 Sb., kterým se mění zákon č. 140/1996 Sb., o zpřístupnění svazků vzniklých činností bývalé Státní bezpečnosti, a některé další zákony.
5. Část druhá zákona č. 310/2002 Sb., kterým se mění zákon č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využití jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem a o doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 42/1992 Sb., o úpravě majetkových vztahů a vypořádání majetkových nároků v družstvech, ve znění pozdějších předpisů.
6. Část devátá zákona č. 517/2002 Sb., kterým se provádějí některá opatření v soustavě ústředních orgánů státní správy a mění některé zákony.
7. Část první zákona č. 439/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
8. Část čtvrtá zákona č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů (zákon o některých službách informační společnosti).
9. Část šestá zákona č. 626/2004 Sb., o změně některých zákonů v návaznosti na realizaci reformy veřejných financí v oblasti odměňování.
10. Část čtyřicátá zákona č. 413/2005 Sb., o změně zákonů v souvislosti s přijetím zákona o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti.
11. Část jedenáctá zákona č. 109/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o sociálních službách.
12. Část dvacátá zákona č. 264/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákoníku práce.
13. Část třicátá šestá zákona č. 342/2006 Sb., kterým se mění některé zákony související s oblastí evidence obyvatel a některé další zákony.
14. Část třináctá zákona č. 170/2007 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti se vstupem České republiky do schengenského prostoru.
15. Část šedesátá pátá zákona č. 41/2009 Sb., o změně některých zákonů v souvislosti s přijetím trestního zákoníku.

16. Část třetí zákona č. 52/2009 sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.
17. Část osmdesátá osmá zákona č. 227/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o základních registrech.
18. Část šedesátá pátá zákona č. 281/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím daňového řádu.
19. Část čtyřicátá šestá zákona č. 375/2011 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o zdravotních službách, zákona o specifických zdravotních službách a zákona o zdravotnické záchranné službě.
20. Část čtvrtá zákona č. 468/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.
21. Část dvacátá devátá zákona č. 64/2014 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím kontrolního řádu.
22. Část dvacátá devátá zákona č. 250/2014 Sb., o změně zákonů souvisejících s přijetím zákona o státní službě.
23. Část šestá zákona č. 301/2016 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o centrální evidenci účtů.
24. Část osmdesátá druhá zákona č. 183/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona o některých přestupcích.
25. Nařízení vlády č. 277/2011 Sb., o stanovení vzoru průkazu kontrolujícího Úřadu pro ochranu osobních údajů.

§ 66

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem jeho vyhlášení.

Důvodová zpráva

Zákon o zpracování osobních údajů

I. Obecná část

A) Zhodnocení platného právního stavu, včetně zhodnocení současného stavu ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

V rámci kontinuálního zajišťování slučitelnosti právního řádu České republiky s právem Evropské unie a v souladu s ustanovením § 24 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, byly aktuálně identifikovány sekundární právní předpisy Evropské unie, u nichž je třeba realizovat jejich implementaci do vnitrostátního práva.

Těmito sekundárními právními předpisy Evropské unie jsou:

1. nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů),

2. směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680 ze dne 27. dubna 2016, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, o volném pohybu těchto údajů a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2008/977/SVV.

Směrnice 2016/680 a nařízení o ochraně osobních údajů jsou součástí balíčku za účelem komplexní revize právního rámce ochrany osobních údajů v Evropské unii. Zatímco nařízení o ochraně osobních údajů je obecným právním předpisem, nahrazující dosavadní směrnici, směrnice 2016/680 reguluje zpracování údajů v rámci policejní spolupráce a justiční spolupráci v trestních věcech, které bylo doposud upraveno zejména rámcovým rozhodnutím 2008/977/SVV.

V současné době oblast ochrany osobních údajů obecně reguluje zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, který je nahrazen shora uvedeným nařízením, tímto zákonem a doprovodným zákonem. Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, implementoval směrnici Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (dále jen směrnice 95/46/ES). Z této směrnice koncepčně vychází i nové Obecné nařízení, proto jeho základní struktura a klíčové instituty si jsou blízké. Po stanovení působnosti a definicích jsou pojednány principy nebo zásady ochrany dat, pak práva subjektu údajů, povinnosti správců a zpracovatelů, mezinárodní transfery, dozorové úřady a jejich spolupráce, soudní a správní ochrana, odpovědnost a sankce, sektorová ustanovení. Na rozdíl od směrnice však nařízení nepředpokládá a ani neumožňuje,

aby se provedlo v rámci národní legislativy, pokud tak není v nařízení přímo umožněno. Nelze tedy do navrhovaného zákona znovu přebírat pojmy a jiné součásti Obecného nařízení. Zákon o zpracování osobních údajů tak musí být aplikován současně s Obecným nařízením. Obdobně jako u současného zákona o ochraně osobních údajů platí, že obecná úprava je v tomto předpisu a zvláštní výjimky a postupy jsou dle potřeby v jiných zákonech.

Porovnání Obecného nařízení a směrnice 46/95/ES:

Hlavní rozdíly jsou v těchto oblastech (nejvíce viditelné oblasti jsou zdůrazněny tučně):

- posílení působnosti (více oblastí práva EU, dopad na správce mimo EU)
- **posílení ochrany dětí** (podmínky souhlasu se zpracováním nebo výmazu)
- **posílení informačních povinností** správců (bezplatnost, lhůty)
- posílení některých práv subjektů údajů (bezplatnost, lhůty, rozsah)
- **nová či výslovně upravená práva subjektu údajů:**
- **právo „být zapomenut“ (čl. 17)**
- **právo na přenositelnost osobních údajů (čl. 18)**
- podrobná úprava vztahu správce a zpracovatele
- posílení kontroly nad správcem mimo území EU
- **posílení řady požadavků** na správce a zpracovatele
- posílení pravidel o bezpečnosti dat (zejm. technické) a **hlášení narušení bezpečnosti** osobních dat
- částečně povinný silný **pověřenec** ochrany dat, a to i pro veřejnou správu
- podrobná úprava instrumentů soft law (kodexy chování, certifikace)
- zásadní sjednocení pravomocí dozorových úřadů (pro ochranu dat)
- podrobná úprava spolupráce dozorových úřadů
- zcela nová a principiálně nevyzkoušená úprava společného rozhodování dozorových úřadů v různých typech přeshraničních případů
- zavedení rozhodovací pravomoci pro sbor dozorových úřadů v konkrétních věcech
- sjednocení prostředků pro soudní ochranu před rozhodnutím či nečinností dozorového úřadu a pro soudní ochranu před nezákonným zpracováním, včetně náhrady škody
- **sjednocení a zásadní zvýšení** sankcí formou 2 % nebo dokonce 4 % podílu z ročního globálního obrátu podnikatele nebo absolutní částkou 20 mil. euro pro všechny ostatní
- sektorové úpravy pro smíření práva na ochranu údajů se svobodou projevu, s přístupem k úředním dokumentům, pro národní identifikační čísla, pro zaměstnanecké vztahy atd.

Naopak Obecné nařízení od platné směrnice v zásadě přebírá:

- většinu hlavních definic (osobní údaj, citlivé údaje, správce, koncept souhlasu atd.)
- většinu zásad ochrany dat (principy a zákonnost zpracování)
- většinu práv subjektů údajů a základní povinnosti správců
- systém opt-out z přímého marketingu
- koncept bariéry u přenosů do třetích zemí s důkladnými restrikcemi a požadavky na ochranu osobních údajů
- zásadní prvky postavení nezávislých dozorových úřadů
- koncept výjimek pro privilegovaná zpracování (archivní, statistická, vědecká, historická)
- koncept výjimek pro ochranu veřejných zájmů (bezpečnost, ekonomika, ochrana práv jiných atd.)

Dosavadní často užívané pojmy a některé způsoby vztahu nařízení 2016/679 a vnitrostátních předpisů

Přes rozdíl právní formy a tím i způsobu adaptace právního řádu zůstává řada řešení stejná nebo velmi podobná a stejným způsobem se projevuje i do vnitrostátního právního řádu. To platí nejen o základních pojmech, které nařízení 2016/679 definuje (osobní údaje, správce apod.), ale i o základních právech subjektu údajů a povinnostech správce. V případě pochybností je nutno přihlídnout i k úvodním ustanovením Obecného nařízení o ochraně osobních údajů.

Jedním z často užívaných pojmů je pojem „subjekt údajů“, který nařízení 2016/679 samo nedefinuje a v čl. 4 bodu 1) obsahuje pouze jakousi legislativní zkratku. Pro účely právní jistoty se proto pojem „subjekt údajů“ definuje v hlavě I navrhovaného zákona, a to způsobem převzatým z § 4 písm. d) zákona o ochraně osobních údajů. Tato definice totiž stále odpovídá smyslu pojmu podle nařízení 2016/679.

Výše uvedená nutnost přihlížet k úvodním ustanovením (recitálům) platí například pro otázku tzv. citlivých údajů. Stejně jako směrnice 95/46/ES, ani Obecné nařízení o ochraně osobních údajů tyto údaje výslovně nedefinuje. Přestože již směrnice 95/46 obsahovala do jisté míry oddělenou úpravu většiny „citlivých osobních údajů“ a údajů o protiprávním jednání, rozsudcích v trestních věcech a bezpečnostních opatřeních, nařízení 2016/679 upravuje tyto „zvláštní kategorie“ ve dvou koncepčně odlišných člancích.

Pro účely definice obsahu pojmu „citlivých osobních údajů“, který se nadále neobjevuje v adaptačních předpisech, ale zůstává zachován v některých dalších předpisech, je však žádoucí vyjít z recitálu (10), který obě „zvláštní kategorie osobních údajů“ shrnuje pod pojmem „citlivé osobní údaje“. Z důvodu právní jistoty navrhovaný zákon v přechodných ustanoveních obsahuje definici „citlivých údajů“, resp. „citlivých osobních údajů“, v rozsahu, který odpovídá článkům 9 a 10 nařízení 2016/679. Odkaz na tento okruh údajů tedy zůstane jasný i po zrušení dosavadního § 4 písm. b) zákona o ochraně osobních údajů.

Obecné nařízení o ochraně osobních údajů na řadě míst počítá s nutnou či možnou specifickou úpravou v právním řádu členských států. To také znamená, že

vstupem v účinnost nemusí měnit vzájemný vztah vnitrostátních předpisů, které upravují zacházení s osobními údaji.

Například lze upozornit na to, že nařízení 2016/679 neobsahuje specifický právní titul pro zpracování citlivých údajů zařazených v článku 9(1) v oblasti pojišťovnictví, stejně jako je neobsahovala směrnice 95/46 nebo § 9 zákona o ochraně osobních údajů (s výjimkou veřejného zdravotního pojištění). To však nevyklučuje, aby se jako doposud kombinovaly při činnosti pojišťoven jiné adekvátní právní tituly (resp. výjimky ze zákazu) pro zpracování osobních údajů vypovídajících o zdraví, případně jiných citlivých osobních údajů. Půjde zejména o souhlas subjektu údajů (srov. čl. 9(2)(a) Obecného nařízení o ochraně osobních údajů) a o nezbytnost určit, vykonat nebo obhajovat právní nároky podle čl. 9(2)(f) tohoto nařízení, případně o posouzení zdravotní způsobilosti zaměstnance atd. podle čl. 9(2)(h) téhož nařízení.

Tento postup již nyní reflektují různé předpisy z oblasti pojišťovnictví, např. zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla nebo zákon o pojišťovnictví, které také stanoví různé požadavky a povinnosti týkající se určení právních nároků z pojištění.

Vedle těchto předpisů již nyní vyžadují určitá ustanovení soukromého práva (srov. § 2828 nebo § 2864 občanského zákoníku) souhlas určitých osob k některým zpracováním osobních údajů. Tato ustanovení nelze chápat jako zpřísnující dodatečné požadavky ve smyslu článku 9(4) nařízení 2016/679, protože hlavním záměrem nařízení je ochrana osobních údajů subjektu údajů a posílení dispozice subjektu údajů svými osobními údaji. Omezení podle článku 9(4) nařízení 2016/679 by proto mělo být vázáno na souhlas jakéhokoli subjektu údajů, nikoli pouze subjektu údajů v určitém právním postavení. Při zpracování osobních údajů pro účely pojišťovnictví se však nezřídka zpracovávají např. údaje o zdravotním stavu blízkých příbuzných, kteří nejsou pojištěnými, aniž by občanský zákoník požadoval souhlas této osoby v postavení subjektu údajů. Jinými slovy, aby bylo možno považovat požadavky souhlasu například podle uvedených ustanovení občanského zákoníku za dodatečná omezení podle článku 9(4) nařízení 2016/679, musely by tyto požadavky platit pro každý subjekt údajů, jehož osobní údaje jsou v této souvislosti zpracovávány. Tak tomu však podle současného právního stavu není. S přihlédnutím k rozsáhlému katalogu částečně zpřísněných a částečně nových povinností správců podle nařízení 2016/679 ani není záměrem předkladatele zavádět omezení a povinnosti další (srov. část E) níže).

Naopak nařízení 2016/679, které se zabývá v zásadě pouze ochranou osobních údajů, nemění nutně vztah mezi normami týkajícími se jiných oblastí práva. Zákonný titul ke zpracování osobních údajů samozřejmě nelze bez dalšího vykládat jako titul dostačující k prolomení zvláštní ochrany pro získání některých informací, včetně osobních údajů (např. tajemství dopravovaných zpráv apod.). Jinými slovy, důvod ke zpracování osobních údajů je nezbytnou, nikoli však nutně postačující, podmínkou pro získání nebo jiné nakládání s osobními údaji. V takových případech je nutno splnit požadavky relevantních ustanovení jiných předpisů.

Například výše uvedený souhlas podle § 2828 nebo § 2864 občanského zákoníku je podmínkou pro vyžadování (srov. slova „požadovat“ nebo „zjišťovat“) určitých informací ze strany pojišťovny, kterou stanoví vnitrostátní předpisy, jejichž vztah se přijetím nařízení 2016/679 nemění. Další zpracování (v tomto případě již získaných) osobních údajů však není omezeno na souhlas. Nařízení 2016/679 upravuje explicitně i možnost odvolání souhlasu v čl. 7 odst. 3. Odvolání souhlasu

nemá podle tohoto ustanovení retroaktivní účinky ani neznamena zánik jakéhokoli jiného právního důvodu ke zpracování osobních údajů. Právní tituly podle čl. 9 odst. 2 nařízení 2016/679 typicky nejsou výlučné, byť ve výjimečných případech využití jednoho vylučuje využití jiného (to platí pro souhlas podle písm. a) a pro ochranu životně důležitých zájmů subjektu nezpůsobitelného dát souhlas podle písm. c)). Možnost kumulace několika titulů ke zpracování zcela jasně vyplývá například z textu čl. 17 odst. 1 písm. b) nařízení 2016/679, podle kterého může existovat jiný právní důvod pro zpracování i po odvolání souhlasu, takže správce není povinen vymazat příslušné citlivé osobní údaje. V praxi může jít třeba o takové případy, kdy správce potřebuje uchovat údaje subjektu údajů pro účely vymáhání náhrady škody nebo jiných oprávněných zájmů, přestože původně zpracovával osobní údaje jen na základě souhlasu a ten byl následně odvolán. Z toho plyne, že nařízení 2016/679 nevyžaduje, aby ve vztahu ke zpracovávaným osobním údajům bylo nutno pro jejich další zpracování v rámci čl. 9(2)(f) příp. (h) opatřovat také souhlasy podle čl. 9(2)(a). Opatřování souhlasu relevantního subjektu údajů podle článku 9(2)(a) samozřejmě nařízení 2016/679 nevylučuje, ale případné odvolání takového souhlasu opět nevede ke ztrátě důvodu pro zpracování podle čl. 9(2)(f) příp. (h). Z hlediska aplikace článku 9(2)(f) je významné, kdy vzniká potřeba určit nebo vykonávat, příp. obhajovat, právní nároky, což může být již např. určení výše pojistného při sjednání pojistné smlouvy; to však plyne z jiných právních předpisů nebo smluvních vztahů, nikoli z nařízení 2016/679. Nařízení 2016/679 ani nevyžaduje získání souhlasu ke zpracování citlivých údajů tam, kde nastupuje jiný titul z důvodu aplikace jiných právních předpisů, citlivé osobní údaje lze tedy na základě čl. 9(2)(f) nařízení zpracovávat například kvůli stanovení výše pojistného plnění při poskytnutí pojistného plnění na náhradu újmy na zdraví. Je zřejmé, že jiné podmínky případně stanovené jinými předpisy pro získání nebo zpracování osobních údajů nejsou nařízením 2016/679 dotčeny. Z těchto předpisů také plynou jiné důsledky nesplnění jimi stanovených podmínek (včetně zvláštního souhlasu) pro právní vztahy jimi upravené.

Hlavní cíle navrhované úpravy

Hlavním cílem předloženého návrhu zákona a novelizace právních předpisů je tedy provést implementaci shora uvedeného sekundárního předpisu Evropské unie, včetně adaptace na nařízení, zajistit soulad vnitrostátní právní úpravy s těmito předpisy a tím splnit povinnost, která plyne České republice z členství v Evropské unii. Neprovedení implementace uvedených právních předpisů EU by znamenalo nesplnění závazků plynoucích z členství České republiky v Evropské unii, což ve svém důsledku povede k uvalení finančních sankcí.

Jen pro doplnění celkového přehledu hlavních norem v oblasti ochrany osobních údajů se dodává, že pro ČR je závazná též Úmluva Rady Evropy o ochraně osob se zřetelem na automatické zpracování osobních dat, vyhlášená pod č. 115/2001 Sb. m. s., jakož i její Dodatkový protokol, vyhlášený pod č. 29/2005 Sb. m. s. Tato úmluva ve svém platném znění nerozlišuje, na rozdíl od předpisů Evropské unie, sektorové oblasti zpracování a zahrnuje jak zpracování civilní, tak policejní nebo justiční nebo zpravodajské; její modernizace stále probíhá a není předmětem těchto legislativních návrhů.

B) Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy, včetně dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Obecné nařízení o ochraně osobních údajů bylo přijato na základě ustanovení článku 16 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie, které zmocňuje Evropský parlament a Radu ke stanovení pravidel o ochraně fyzických osob při zpracování osobních údajů a pravidel o volném pohybu těchto údajů, za účelem zajištění soudržné a vysoké úrovně ochrany fyzických osob a odstranění překážek bránících pohybu osobních údajů v rámci Unie.

Nařízení svou přímou použitelností podle článku 288 Smlouvy o fungování Evropské unie garantuje rovnocennou ochranu práv a svobod fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a volného pohybu osobních údajů stanovením stejných základních pravidel pro všechny členské státy Evropské unie. Členským státům je poskytován pouze určitý omezený prostor pro stanovení vlastních pravidel, včetně pravidel pro zpracování zvláštních kategorií osobních údajů.

Směrnice 2016/680 si klade za cíl zajistit vysokou úroveň ochrany osobních údajů fyzických osob a usnadnění výměny osobních údajů mezi příslušnými orgány členských států pro zajištění účinné justiční spolupráce v trestních věcech a policejní spolupráce. Úroveň ochrany práv a svobod fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, včetně ochrany před hrozbami pro veřejnou bezpečnost a jejich předcházení, by proto měla být ve všech členských státech rovnocenná. Účinná ochrana osobních údajů v celé Unii vyžaduje nejen posílení práv subjektů údajů a povinností těch, kdo osobní údaje zpracovávají, ale také rovnocenné pravomoci pro monitorování a zajišťování souladu s pravidly ochrany osobních údajů v členských státech.

Navrhovaná právní úprava neupravuje vztahy, které by se dotýkaly zákazu diskriminace ve smyslu antidiskriminačního zákona (tj. nerovného zacházení či znevýhodnění některé osoby z důvodu rasy, etnického původu, národnosti, pohlaví, sexuální orientace, věku, zdravotního postižení, náboženského vyznání, víry či světového názoru). Lze proto konstatovat, že právní úprava obsažená v návrhu zákona nemá žádné dopady ve vztahu k zákazu diskriminace. Z hlediska rovnosti mužů a žen je návrh neutrální nemá v této oblasti negativní dopady, neboť navrhovaná právní úprava je pro obě pohlaví stejná.

C) Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy v jejím celku

Hlavním cílem předloženého návrhu zákona je provést transpozici směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za

účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, o volném pohybu těchto údajů a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2008/977/SVV (dále také jen „směrnice 2016/680“ nebo „trestněprávní směrnice“). Předkládaná novela rovněž v dotčených oblastech reaguje na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. 4. 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (dále také jen „Obecné nařízení o ochraně osobních údajů“ nebo „nařízení (EU) 2016/679“) s cílem zajistit tak soulad vnitrostátní právní úpravy s těmito právními akty Evropské unie, adaptovat český právní řád na relevantní ustanovení tohoto nařízení a tím splnit povinnost, která plyne České republice z členství v Evropské unii. Neprovedení transpozice by znamenalo nesplnění závazků plynoucích z členství České republiky v Evropské unii, což by ve svém důsledku vedlo k uvalení finančních sankcí.

Návrh nového zákona o ochraně údajů má také formou adaptace zajistit soulad vnitrostátní právní úpravy s obecným nařízením o ochraně osobních údajů, jehož hlavním cílem je účinná ochrana osobních údajů v celé Evropské unii, která vyžaduje posílení a podrobné vymezení práv subjektů údajů a povinností těch, kdo osobní údaje zpracovávají a o jejich zpracování rozhodují, a dále též rovnocenné pravomoci dozorových úřadů při monitorování a zajišťování souladu s pravidly ochrany osobních údajů, jakož i rovnocenné sankce za jejich porušování v členských státech.

Řádné fungování vnitřního trhu vyžaduje, aby volný pohyb osobních údajů v Evropské unii nebyl omezován z důvodů souvisejících s ochranou osobních údajů fyzických osob. Jednotná úroveň ochrany fyzických osob v celé Evropské unii zamezí rozdílům bránícím volnému pohybu osobních údajů v rámci vnitřního trhu a poskytne hospodářským subjektům, včetně mikropodniků a malých a středních podniků, právní jistotu a transparentnost, které fyzickým osobám ve všech členských státech zajistí stejnou úroveň práv vymahatelných právními prostředky a správcům a zpracovatelům uloží povinnosti a úkoly, prostřednictvím důsledného monitorování zpracování osobních údajů a rovnocenných sankcí ve všech členských státech, jakož i účinné spolupráce mezi dozorovými úřady jednotlivých členských států. Z těchto důvodů bylo přijato nařízení, které je tak přímo použitelným právním předpisem. Platí tak tedy, že zákon nemůže zdvojit právní úpravu obsaženou v nařízení, do zákona tak nelze opětovně přepisovat definice (správce, zpracovatel, osobní údaj) či jednotlivá práva subjektu údajů ani jiné prvky nařízení. Zákon o zpracování osobních údajů tak obsahuje pouze tu právní úpravu, kdy obecné nařízení o ochraně osobních údajů předpokládá, že národní legislativa bude přijata (např. k využití výjimek, které jsou v nařízení obsaženy).

Zákon však kromě adaptace obecného nařízení o ochraně osobních údajů transponuje i směrnici 2016/680, která upravuje zpracování osobních údajů justičními a policejními orgány. Z toho pak vychází struktura předkládaného zákona.

Úvodní ustanovení zákona tak stanoví působnost zákona, která člení na zpracování, na které dopadá nařízení 2016/679 nebo jež do působnosti tohoto

nařízení vtahuje hlava II. U justičních a policejních orgánů tak dochází k tzv. „smíšenému“ či „trestněprávnímu“ zpracování podle směrnice 2016/680, které je obsaženo zejména v hlavě III. Hlava IV pak obsahuje zpracování osobních údajů, které je vyňatu z působnosti práva EU a které se týká bezpečnosti a obrany ČR, tj. zpracování osobních údajů, k němuž dochází v rámci zpravodajských služeb, při některých zpracováních osobních údajů prováděné NBÚ a NÚKIB. Hlava V. pak řeší postavení nezávislého kontrolního úřadu, jehož úkolem je právě kontrola ochrany osobních údajů. Návrh zákona tak řeší zásadní otázku, kterou je v navrhovaném předpisu, zejména v souvislosti s adaptací na obecné nařízení o ochraně osobních údajů, nutno řešit, a to je model dozoru nad zpracováním osobních údajů a s tím související kapacity ÚOOÚ pro výkon úkolů a pravomocí podle čl. 57 a 58 obecného nařízení. Okruh dosud úřadem vykonávaných činností je obecným nařízením rozšiřován a měněn tak, aby dozor nad ochranou osobních údajů mohl být účinně vykonáván i v nových podmínkách, vůči novým technologiím ochrany údajů a procesními postupy obstál v prostředí globální internetové ekonomiky i jednotného hospodářského prostoru EU.

Z dosavadní právní úpravy je převzat monokratický model řízení ÚOOÚ i kontrolní mechanismus, přičemž je rozšiřován model vedení úřadu (předseda a místopředsedové). Nemění se však zásadně řídicí role předsedy, který je druhou instancí v kontrolních, nápravných i sankčních rozhodováních ÚOOÚ.

Jádro dosavadního systému dozoru nad ochranou osobních údajů podle stávajícího zákona o ochraně osobních údajů spočívá v provádění kontrol procesně podle kontrolního řádu, věcně podle kontrolního plánu a na základě vyhodnocení nápadu stížností a dotazů. Regulace je založena na registraci oznámení o zpracování údajů, která správci podávají ÚOOÚ. Prvek registrace, dosud klíčový, je obecným nařízením bez náhrady zrušen. V praxi jsou kontrolní případy, tj. podněty, u nichž je shledáno důvodné podezření z porušení zákona, mj. i na základě registrační činnosti, nebo agendy zpracování údajů zařazené do ročního plánu kontrol na základě vyhledávací činnosti ÚOOÚ, která zahrnuje i poznatky z mezinárodní spolupráce na úrovni EU, přidělovány jednomu ze sedmi inspektorů ÚOOÚ.

Úkolem inspektora podle současného zákona je kontrolu řídit a v průběhu či po jejím ukončení ukládat opatření k nápravě (k odstranění závadného stavu). Inspektor ÚOOÚ tedy rozhoduje v první instanci. Z dikce zákona lze dovodit, že inspektor řídicí kontrolu je oprávněn řídit i další kontrolující, tedy zaměstnance pověřené ke kontrole (tito úředníci jsou v režimu státní služby a jejich služebním orgánem je předseda ÚOOÚ). Zákon již nestanoví povinnost inspektora vždy vést také následné řízení o uložení sankce; pro vedení takových správních řízení ÚOOÚ disponuje zvláštním organizačním útvarem, což je v souladu se systémem pokutování dle nového zákona o přestupcích, který nyní vyžaduje zvláštní kvalifikaci zaměstnanců.

O námitkách proti kontrolním závěrům inspektora, stejně jako o rozkladu proti jím uloženému opatření rozhoduje vždy předseda ÚOOÚ, po projednání věcí

rozkladovou komisí, sestavenou z většiny odborníků mimo ÚOOÚ. Předseda ÚOOÚ rovněž zodpovídá za další postupy navazující na jednotlivé kontroly, zejména za zobecňování výsledků kontroly či obhajování postupu ÚOOÚ před soudem. Inspektor úřadu se na těchto činnostech nepodílí. Takový stav nevyplývá přímo ze znění samotného zákona ochrany osobních údajů; je důsledkem použití dalších zákonů, zejména zák. č. 234/2014 Sb., o státní službě nebo nejnověji zák. č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. „Smíření“ požadavků stanovených jinými zákony s potřebami výkonu působnosti ÚOOÚ je obtížné a vyvolává rovněž vedlejší náklady v organizačním uspořádání ÚOOÚ.

Dosavadní systém bude třeba s ohledem na nároky kladené na budoucí dozor v ochraně osobních údajů změnit a dosavadní kontrolní postupy rozšířit o odborné aspekty, vázané na úkoly vyplývající ze sjednoceného dozoru nad zpracováním osobních údajů často zahrnujícím globální předávání a sdílení dat nejen po Internetu. Obecně vyžaduje model koncipovaný v druhé polovině 90. let minulého století, tedy za jiného stavu penetrace informačních technologií do veřejného života i do každodenní komunikace lidí a za formálních geopolitických omezení, úpravu. ÚOOÚ se bude muset vyjadřovat v podstatně větším rozsahu např. také k technickým aspektům zpracování a aplikace nových technologií, a to v rámci nových instrumentů ochrany dat, jako jsou např. audity, certifikace, kodexy chování či metodiky vyhodnocování dopadů.

Obecné nařízení o ochraně osobních údajů nařizuje konkrétní způsoby spolupráce mezi dozorovými úřady v jednotlivých členských zemích EU, v rámci tzv. mechanismu jednotnosti (jednotné uplatňování nařízení v rámci celé EU), nařizuje společné přeshraniční postupy i postupy v rámci nově konstituovaného Evropského sboru pro ochranu osobních údajů. Dosavadní nadnárodní spolupráce se změní na práci ve Sboru (subjektu Evropské unie s právní subjektivitou složeného ze zástupců dozorových orgánů členských států a Unie), který má samostatné rozhodovací úkoly. ÚOOÚ tedy na rozdíl od dosavadního provádění kontrol a ukládání pokut pouze v rámci ČR, bude muset nově jednat a vyšetřovat věci se zahraničním prvkem v součinnosti s orgány a úřady jiných členských států EU a Evropským inspektorem ochrany údajů a v podstatně větší míře zaujímat stanoviska a podílet se na rozhodnutích k ochraně osobních údajů v jiných členských státech EU, bez ohledu na jím přijaté podněty směřující vůči správcům a zpracovatelům usazeným v České republice.

Výše uvedenými nároky obecné nařízení o ochraně osobních údajů zvyšuje požadavky na jazykové vybavení a odborné znalosti vedoucích i některých dalších zaměstnanců. Vzhledem k tomu se považuje za nezbytné stanovit přímo v zákoně přesné odborné a kvalifikační požadavky na členy vedení úřadu (tj. osoby, na něž nejsou požadavky stanoveny v režimu služebního zákona).

Audit podle obecného nařízení o ochraně osobních údajů má dopad nejen na přeshraniční dozor (kontrolu), ale rovněž na výlučně vnitrostátní. Nařízení (EU) 2016/679 totiž obsahuje nejen hmotněprávní ustanovení, nýbrž také procesní.

Základní rozdíl mezi stávající podobou kontroly a novou podobou kontroly podle zákona o zpracování osobních údajů spočívá v tom, že vedoucí kontrolní skupiny nemůže být pouhý manažer jako dnes, nýbrž odborně kvalifikovaný státní úředník. Předpokládá se, že za nové právní úpravy vznikne více kontrolních skupin než stávajících 7, které jsou odvozeny od počtu dnešních inspektorů.

S ohledem na sjednocující úlohu Evropského sboru pro ochranu osobních údajů bude nutné dodržovat procesní ustanovení stanovené obecným nařízením o ochraně osobních údajů pro kontrolu, včetně lhůt, a pro ukládání sankcí, včetně nápravných opatření, s modifikacemi stanovenými českým právním řádem, včetně tohoto zákona. Základní lhůta pro vzájemnou pomoc je stanovena jako „nejpozději do jednoho měsíce“, doplňující speciální lhůty pak v týdnech (minimálně dva týdny). Zvýšení nároků na nositele vyšetřovacích a nápravných pravomocí s drobným zvýšením kapacit ÚOOÚ je za situace, kde odborníci jsou státními zaměstnanci podle služebního zákona a vykonávané činnosti se řídí správním řádem, proveditelné. Přitom je nutné pamatovat na působnost ÚOOÚ v kontrole utajovaných informací, což má zvláštní význam zejména pro implementaci trestněprávní směrnice. Nejen v uspořádání, ale i ve státní službě, zákon o zpracování osobních údajů stanoví specifika, přičemž základem je, že zákon o státní službě určuje obecná platná pravidla, z nichž tento zákon vychází.

Monokraticky řízený národní dozorový úřad pro ochranu osobních údajů, tj. řízený jednou osobou, je evropským standardem. Volba monokratického modelu orgánu Úřadu pro ochranu osobních údajů, je zcela zásadní s ohledem na jeho budoucí praktické fungování. Úřad bude povinen jednak plnit své úkoly a pravomoci uložené obecným nařízením o ochraně osobních údajů jako vnitrostátní dozorový úřad, a to ve větším rozsahu než dosud, a jednak úkoly uložené tímto zákonem. Nadto bude vedoucí Úřadu členem Evropského sboru pro ochranu osobních údajů, nově vzniklého nezávislého evropského dozorového úřadu, který bude mít kromě jiného rozhodovací pravomoc. Tato činnost bude vysoce kvalifikovaná, odpovědná a úkoly budou muset být plněny v krátkých lhůtách. Pro účely zvážení, jaký model je pro Úřad vhodnější, lze použít několik kritérií, jimiž jsou vyhodnocení dosavadního organizačního uspořádání, organizační princip vhodný z pohledu plnění úkolů a pravomocí, srovnání s ostatními evropskými úřady na ochranu osobních údajů, využití poznatků správního práva či argument velikosti úřadu.

K výše uvedeným kritériím lze uvést následující stručné hodnocení: dosavadní úpravu monokratického orgánu lze považovat za osvědčenou, v historii Úřadu se neobjevil žádný návrh na změnu z monokratického úřadu na kolegiální. Náročnost úkolů uložených obecným nařízením jednoznačně vyžaduje akceschopný a vysoce odborně kompetentní monokratický orgán, jehož předseda je navenek odpovědný za chod organizace. Právě nedostatek jednoznačné odpovědnosti by byl největší nevýhodou kolegiálního úřadu. Rovněž použití srovnávacího práva jednoznačně vyznívá ve prospěch monokratického orgánu. Ve většině okolních evropských zemí je monokratický dozorový úřad na ochranu osobních údajů pravidlem. Obecně přitom platí, že je monokratické uspořádání vykonavatelů veřejné správy pravidlem, naopak

kolegiální povaha správního orgánu je spíše výjimkou, použití nachází zejména v samosprávě. Velikost Úřadu ve srovnání s ostatními evropskými dozorovými úřady také odpovídá monokratickému uspořádání.

Dále je třeba upozornit na rozdíl mezi regulačními úřady a Úřadem pro ochranu osobních údajů. Úřad nelze srovnávat s tzv. regulačními úřady, jakými jsou např. ČTÚ či ÚOHS, jejichž posláním je ochrana jednotného trhu či hospodářské soutěže, ani s NKÚ, který kontroluje veřejnou správu a nikoliv soukromý sektor. Úřad je nezávislý orgán *sui generis*. To plyne z toho, že posláním Úřadu na ochranu osobních údajů je ochrana základního lidského práva, kterým je soukromí ve smyslu informačního sebeurčení fyzické osoby, a to jak na úrovni národní, tak evropské. Proto není model regulačního úřadu na oblast ochrany osobních údajů přenositelný. Zmíněný charakter Úřadu předurčuje i nutnost jeho nezávislosti, která je definována judikaturou Evropského soudního dvora a čl. 52 obecného nařízení.

Na základě výše uvedeného lze učinit jednoznačný závěr, že uložené úkoly a pravomoci v oblasti ochrany osobních údajů bude schopen plnit pouze monokratický orgán představovaný vysoce odborně kvalifikovaným a jazykově vybaveným aparátem v čele s předsedou, který ponese jednoznačnou odpovědnost za plnění úkolů.

Hlava VI. a část druhá předkládaného zákona obsahuje část týkající se správního trestání a nezbytná přechodná a závěrečná ustanovení. V rámci skutkových podstat přestupků jsou upravena jak porušení Obecního nařízení, kde je vyhrazen prostor domácí úpravě, tak porušení, která se však také deklarují jako přestupky dle národní úpravy správního trestání (a tím této úpravě podřazují). Formulace skutkových podstat přestupků, které se odvíjí od výslovné úpravy Obecního nařízení, zohledňují zvláštní povahu předpisů evropského práva a principy tvorby právní úpravy přestupků.

D) Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Navrhovaná právní úprava je plně v souladu s ústavním pořádkem České republiky, jak jej vymezuje čl. 112 Ústavy České republiky. Návrh zákona respektuje obecné zásady ústavního pořádku České republiky a jeho obsah neporušuje ústavní principy rovnosti v právech a zákazu retroaktivity.

Návrh zvolené úpravy respektuje ústavní principy Listiny základních práv a svobod.

Navrhovaná právní úprava nijak nesnižuje práva dotčených subjektů a nejsou jí diskriminovány žádné specifické skupiny adresátů právních norem, respektuje obecné zásady ústavního pořádku České republiky a není v rozporu s nálezy Ústavního soudu České republiky. Naopak novela zdůrazňuje principy nediskriminace.

Právní úprava je navrhována tak, aby byla v souladu se zásadami zákonnosti, legitimacy cílů a přiměřenosti zásahu do základních práv a svobod. Na závěr je tedy možné uvést, že navrhovaná právní úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky.

Otázka specifík postavení tzv. nezávislých správních orgánů z hlediska jejich vztahu k vládě byla v České republice rovněž podrobena ústavněprávnímu přezkumu nálezem Pl. ÚS 21/14, a to v souvislosti s posouzením jejich postavení stran systematizace ve státní službě. Ústavní soud zrušil ustanovení § 17 odst. 3 zákona o státní službě, které znemožňovalo vládě snížit počet služebních míst a objem prostředků na platy bez souhlasu osob v čele tzv. nezávislých správních úřadů. Ústavní soud uvedl, že nijak nezpochybňuje skutečnost, že regulace či správa určitých specifických oblastí veřejné moci vyžaduje nezávislé postavení regulačních orgánů (regulace médií, telekomunikace, ochrana osobních údajů...), nicméně uplatnění prvků nezávislosti, které se mohou lišit případ od případu, musí být omezené a musí respektovat ústavní pořádek.⁵ Lze zdůraznit, že Ústavní soud nijak nezpochybnil požadavek politické nezávislosti nezávislých správních orgánů vylučující jak přímý tak nepřímý dohled státu nad rozhodovací činností těchto orgánů. Odlišné stanovisko uvedlo, že ačkoliv byl při posouzení § 17 odst. 3 zákona o státní službě učiněn správný závěr, bylo by vhodnější v odůvodnění reflektovat rozsah závazku ČR jako členského státu EU k zajištění nezávislosti některých správních orgánů.⁶ Pokud se tak nestalo, lze obtížnost spojení protichůdných prvků, jimiž jsou nezávislost správního úřadu na jedné straně a podřízení se určitým pravidlům pro fungování orgánů v rámci určité hierarchie na druhé straně,⁷ řešit pouze výkladem respektujícím jak podstatu nezávislého rozhodování dozorových orgánů vyjádřenou v právu EU, tak ústavně konformním výkladem postavení nezávislých správních úřadů nevybočujících z ústavního pořádku ve smyslu nálezu Ústavního soudu na straně druhé.

E) Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s právem Evropské unie

Návrh je tedy plně slučitelný s právem Evropské unie. Navrhovaná právní úprava zajišťuje implementaci směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, o volném pohybu těchto údajů a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2008/977/SVV.

Předkládaná novela rovněž v dotčených oblastech reaguje na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. 4. 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu

⁵ Nález Ústavního soudu Pl. ÚS 21/14 ze dne 30. 6. 2015.

⁶ Viz Odlišné stanovisko soudce Jiřího Zemánka k odůvodnění výroku I. nálezu Pl. ÚS 21/14.

⁷ D. Hendrych a kol. Správní právo. Obecná část. 8. vydání. Str. 123.

těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (dále také jen „Obecné nařízení o ochraně osobních údajů“).

Evropské právo požaduje, aby dozor nad ochranou osobních údajů vykonávaly nezávislé dozorové úřady. Nezávislost je v tomto ohledu považována za základní prvek systému ochrany osobních údajů s ohledem na cíle nařízení. Požadavek dohledu nezávislým orgánem nad dodržováním unijních pravidel na ochranu fyzických osob je dovozován nejen z nařízení, ale rovněž z unijního primárního práva, především z čl. 8 odst. 3 Listiny základních práv EU a čl. 16 odst. 2 Smlouvy o fungování EU. Je rovněž rozveden v judikatuře Soudního dvora v podobě požadavku na nezbytné vytvoření podmínek pro plnění úkolů těchto orgánů bez vnějšího vlivu, čímž se odlišují od ostatních úřadů státní správy podřízených vládě. Soudní dvůr konkrétně popsal nezávislost dozorového úřadu jako vyloučení veškerých pokynů či jakýchkoli vnějších vlivů, ať již přímých či nepřímých, které by mohly usměrňovat rozhodnutí dozorového úřadu a ohrozit tak plnění jeho úkolu, který spočívá v zajištění spravedlivé rovnováhy mezi ochranou práva na soukromí a volným pohybem osobních údajů.⁸ Za narušení nezávislého plnění úkolů dozorových orgánů je považováno i pouhé riziko, že by mohlo dojít k politickému ovlivnění orgánů dozoru.⁹

V právní teorii jsou orgány na ochranu osobních údajů zpravidla řazeny mezi tzv. nezávislé správní orgány (*independent administrative bodies*), nezávislé správní úřady¹⁰ či nezávislé regulační úřady, které se částečně vymykají tradičním konstrukcím státní správy.¹¹ Požadavek nezávislých správních orgánů se objevuje v předpisech komunitárního práva pravidelně již od 90. let. Tato problematika byla v ČR dostatečně systematicky rozpracovaná zejména na akademické úrovni.¹² Jednotícím znakem nezávislých správních úřadů je, že se vymykají ze struktury státní správy řízené vládou a nejsou ze své činnosti vládě ani žádnému ministerstvu odpovědní. Jsou však ve větším nebo menším rozsahu financovány ze státního rozpočtu.¹³ Tyto orgány rozhodují v určitých jim svěřených oblastech „nezávisle“, tj. ve smyslu nevázanosti pokyny nadřízených orgánů při rozhodování. Nezávislost v tomto kontextu má vytvářet podmínky pro objektivnost, nestrannost, neutralitu a nepodjatost.

Požadavek nezávislosti je explicitně vyjádřen jak ve znění obecného nařízení o ochraně osobních údajů (dříve směrnice), tak v judikatuře Soudního dvora

⁸ Rozsudek Soudního dvora EU ve věci C-518/07 Evropská komise proti Německu ze dne 9. března 2010. Bod 30.

⁹ Rozsudek Soudního dvora EU ve věci C-518/07 Evropská komise proti Německu ze dne 9. března 2010. Bod 36.

¹⁰ D. Hendrych a kol. Správní právo. Obecná část. 8. vydání. Str. 123 a 169.

¹¹ Olga Pouperová: Nezávislé správní úřady. In Správní právo 4/2014. Str. 209–226.

¹² Olga Pouperová: Nezávislé správní úřady. In Správní právo 4/2014. Str. 209–226. Str. 209–226. Jakub Handrlica. Požadavky nezávislosti správních orgánů v komunitárním právu. Disertační práce. Praha 2009.

¹³ <https://www.epravo.cz/top/clanky/nezavisle-regulacni-organy-strucny-nastin-problematiky-27201.html>

Evropské unie. Z článku 52 nařízení 2016/679/ES jako celku vyplývá obecný požadavek na nezávislost dozorového úřadu, kromě toho je nezávislost konkretizována v určitých oblastech. Obecně lze rozlišovat u nezávislých správních úřadů nezávislost institucionální, funkční, finanční a nezávislost členů a zaměstnanců před vměšováním ze strany jiných orgánů.¹⁴

Pokud jde o srovnání nařízení 2016/679/ES a směrnice 65/46/ES z hlediska požadavků na nezávislost dozorového úřadu, pozdější ustanovení nařízení jsou formulovány přesněji a konkrétněji než ve směrnici, která pouze obecně stanovila, že orgán či orgány veřejné moci pověřené dohledem nad dodržováním předpisů přijatých členskými státy plní zcela nezávisle úkoly, kterými jsou pověřeny. Článek 52 nařízení v podstatě přebírá judikaturu Soudního dvora a rozvádí jednotlivé aspekty nezávislosti ve vztahu k úřadu obecně, jeho členu či členům, rozlišuje finanční nezávislost a nezávislý výběr vlastních pracovníků.

Judikatura SD EU významně přispěla k upřesnění pojmu nezávislost dozorového úřadu na ochranu osobních údajů, když v letech 2010–2016 věnovala systematickou pozornost pojmu nezávislý úřad na ochranu osobních údajů, a to jak v podobě posouzení sporných otázek v konkrétních věcech, které mu byly předloženy (žaloby pro nesplnění povinnosti ve věci Evropská komise proti Německu (C-518/07 ze dne 9. 3. 2010), Evropská komise proti Rakousku (C-614/10 ze dne 16. 10. 2012), Evropská komise proti Maďarsku (C-288/12 ze dne 8. 4. 2014),¹⁵ tak rozpracováním obecných znaků, které musí tyto úřady splňovat. K této judikatuře lze zařadit i zcela nedávný rozsudek SD EU z 28. 7. 2016, který v odpověď na předběžnou otázku *Consiglio di Stato* (Státní rada v Itálii) týkající se nezávislého regulačního úřadu (*Autorita per la Garantie nelle Comunicazioni*) shrnul judikaturu vztahující se k nezávislým úřadům na ochranu osobních údajů. V tomto ohledu lze mluvit o ustálené judikatuře SD EU, jejímž smyslem je zdůraznit nezávislost dozorových úřadů s ohledem na význam práva na soukromí či informační sebeurčení, které mají chránit.

Předkládaný návrh je v souladu s primárním právem Evropské unie, výše uvedeným sekundárním právním aktem Evropské unie i s obecnými zásadami práva Evropské unie. Na materii obsaženou v návrhu se vztahuje judikatura soudních orgánů Evropské unie, která se zabývá ochranou osobních údajů a ochranou soukromí (z poslední doby např. rozsudek C-362/14 Schrems, C-293/12 a 594/12 Digital Rights Ireland, C-230/14 Weltimmo či C-131/12 Google Spain a řada dalších).

¹⁴ Stanovisko generálního prokurátora SD EU ve věci C-240/15 ze dne 28. dubna 2016.

¹⁵ V rozsudku C-518/07 Evropská komise proti Německu bylo shledáno podřízením zemských orgánů dozoru nad zpracováním osobních údajů státnímu dohledu neslučitelné s požadavkem nezávislosti v čl. 28 odst. 1 druhý pododstavec směrnice 95/46/ES. Rozsudek C-614/10/ES posoudil, že rakouský orgán dozoru představovaný členem – tajemníkem podřízeným služebnímu úřadu nesplňoval požadavek nezávislosti podle čl. 28 odst. 1 druhý pododstavec směrnice 95/46/ES. Rozsudek C-288/12 Evropská komise proti Maďarsku určil, že Maďarsko tím, že předčasně ukončilo mandát komisaře, aniž dodrželo záruky pro ochranu jeho mandátu, zasáhlo do jeho nezávislosti v rozporu s v čl. 28 odst. 1 druhý pododstavec směrnice 95/46/ES.

Návrh zákona z hlediska nadbytečné regulatorní zátěže při implementaci práva EU neobsahuje nežádoucí zvyšování regulatorní zátěže (tzv. goldplating). Obecné nařízení je přímo použitelným aktem Evropské unie, velkou většinu pravidel nemůže členský stát legislativně ovlivnit, ale je tu systémová mezera v oblasti vyvážení ochrany údajů a svobody slova a je tu možnost zákonem stanovit řady výjimek z práv subjektů údajů. Celkem existuje mezi 99 články asi 30 míst, které po členských státech vyžadují nebo jim umožňují nějakou volbu nebo výjimku nebo vlastní úpravu, a to zejména za účelem zpřísnění pravidel, které vyplývají z Obecného nařízení. Česká republika nevyužívá možnosti, které Obecné nařízení dává ke stanovení ještě přísnějších podmínek, než stanovuje Obecné nařízení.

Předkladatel se tzv. „goldplatingu“ důsledně vyhýbá, protože část institutů se zavádí nově (pověřenci, hodnocení dopadů) nebo není dosud vyzkoušena, dále protože část povinností znamená značnou administrativní zátěž (hodnocení dopadů), v neposlední řadě protože povinnosti zavedené nařízením 2016/679 lze považovat za přinejmenším dostatečně striktní (sankce), a nakonec i z důvodu krátkého časového období na přípravu adresátů normy. Předkladatel například nevyužívá možnosti stanovit další omezení zpracování některých citlivých údajů ve smyslu čl. 9(4) nařízení 2016/679, ani možnosti rozšířit skupinu správců povinných jmenovat pověřence ve smyslu čl. 37(4) ani možnosti vyžadovat další hodnocení dopadů podle čl. 35(10) téhož nařízení. Předkladatel také nestanoví další sankce podle čl. 84 nad rámec sankcí již nyní stanovených trestním zákoníkem nebo zákonem na ochranu osobních údajů. Lze shrnout, že pokud bude správce připraven na povinnosti podle nařízení 2016/679, nebude pro něj adaptační předpis znamenat žádnou komplikaci či povinnost navíc.

Vzhledem k tomu, že zpracování osobních údajů je horizontální otázka týkající se všech oblastí lidské činnosti, tj. soukromého i veřejného práva, jsou různé postupy a výjimky již nyní součástí řady vnitrostátních předpisů. Protože nařízení ve svém článku 6(2) umožňuje řadu požadavků na zpracování specifikovat a zavést různá jiná opatření k zajištění zákonného a spravedlivého zpracování, a vzhledem k výše uvedenému množství předpisů, které takové dílčí úpravy, výjimky a zákazy stanoví, a které nejsou v souvislosti s adaptací právního řádu na nařízení 2016/679 měněny, není ani možné jednoznačně vypočíst ustanovení, která i bez předloženého předpisu využívají možností daných nařízením, například článkem 6(2).

Zpracování upravená právními předpisy

Vzhledem k tomu, že jde o nařízení, které platí přímo a má bezprostřední účinek, jsou členské státy právem EU velmi omezeny v možnostech přijímání legislativy. To platí zejména pro podnikatelské aktivity na vnitřním trhu. Přesto tu jsou některé legislativní možnosti relevantní zejména pro zpracování upravená právními předpisy.

- článek 6(2)(3), umožňující specifikaci zákonnosti zpracování na základě zákona či veřejného zájmu
 - To návrh zákona využívá zejm. v případě § 7 o plnění informační povinnosti.
- čl. 9(2), umožňující v různých oblastech (pracovní právo a sociální zabezpečení, zdravotnictví, archivnictví, jiné významné veřejné zájmy) blíže upravit zpracování citlivých údajů
 - Návrh zákona na této oblasti nic nemění.
- čl. 22(2)(b) povolující automatické rozhodování založené na profilování
 - Návrh zákona na této oblasti nic nemění. Některé zákony novelizované prostřednictvím změnového zákona však v určitých omezených oblastech takové zpracování povolují.
- čl. 23(1), umožňující zavést výjimky z řady práv subjektu údajů a povinností správce pro ochranu široké palety veřejných zájmů
 - Návrh zákona zavádí výjimky v omezeném rozsahu v § 10 a § 11.
- čl. 26, umožňující upravit zákonem dělbu odpovědnosti společných správců
 - Návrh zákona na této oblasti nic nemění.
- čl. 28(3)(a), umožňující zákonem měnit povinnosti zpracovatele vůči správci kvůli důležitým veřejným zájmům
 - Návrh zákona na této oblasti nic nemění.
- čl. 36(5), dovolující zavést další případy povinných předběžných konzultací s dozorovým orgánem
 - Návrh zákona takové případy nezavádí.
- čl. 37(4), dovolující zavést další případy povinných pověřenců pro ochranu osobních údajů (ovšem orgány veřejné moci jsou již v zásadě všechny do této povinnosti zahrnuty)
 - Návrh zákona takové případy nezavádí.
- čl. 49(1)(4), dovolující další výjimky pro přenos osobních údajů do třetí země pro právem uznané důležité důvody veřejného zájmu
 - Návrh zákona takové výjimky nezavádí.
- čl. 49(5), umožňující zakázat či omezit předání určitých kategorií osobních údajů mimo EU
 - Návrh zákona takový zákaz nezavádí.
- čl. 57(1)(c), který umožňuje upravit poskytování stanovisek dozorového orgánu v rámci procesu přípravy právních norem

- Návrh zákona upravuje poskytování stanovisek komorám Parlamentu. Jinak se vychází z Legislativních pravidel vlády.
- čl. 58(1)(4), které umožňují upravit věcné i procesní podmínky přístupu dozorového orgánu do prostor správce a zpracovatele
 - Návrh zákona zavádí v omezeném rozsahu specifickou úpravu v oblasti svobody projevu a advokacie.
- čl. 58(6), který připouští další zákonem stanovené pravomoci pro dozorový orgán
 - Návrh zákona další pravomoci nezavádí. Přebírá pravomoci spočívající ve vynucování zákazu zveřejňování informací stanoveného jinými vnitrostátními předpisy.
- čl. 80, umožňující rozšířit podmínky a rozsah zastoupení subjektu údajů před soudem evropskými sdruženími a organizacemi chránícími jeho práva
 - Návrh zákona takové rozšíření nezavádí.
- čl. 83(8), který uznává vnitrostátní procesní záruky při ukládání sankcí dozorovým úřadem
 - Návrh zákona za tímto účelem stanoví, že sankce jsou projednávány jako přestupky.
- čl. 86, umožňující vyvážit právo na přístup k úředním dokumentům s právem na ochranu osobních údajů
 - Návrh zákona novou úpravu neobsahuje. Relevantní úpravu však obsahuje změna zákona o svobodném přístupu k informacím, která je součástí doprovodného změnového zákona.
- čl. 87, umožňující zvláštní podmínky pro zpracování rodných čísel
 - Návrh zákona novou úpravu nezavádí, stávající úprava je dostačující.
- čl. 88, umožňující bližší pravidla při zpracování osobních údajů zaměstnanců
 - Návrh zákona novou úpravu nezavádí.
- čl. 89, umožňující další výjimky a odchylky při statistickém zpracování, pro veřejnoprávní archivy, pro vědecký a historický výzkum
 - Návrh zákona novou úpravu nezavádí. Součástí změnového zákona je však změna zákona o archivnictví.
- čl. 90, umožňující vymezení pravomoci dozorového úřadu ve vztahu k informacím, podléhajícím mlčenlivosti či tajemství
 - Návrh zákona obsahuje zvláštní úpravu přístupu k informacím podléhajícím povinnosti mlčenlivosti, jakož i specifickou úpravu přístupu k informacím v rámci svobody projevu a přístupu k informacím

podléhajícím mlčenlivosti advokáta. Změnový zákon obsahuje zvláštní úpravu přístupu k některým informacím v činnosti České národní banky.

F) Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, včetně zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod

Navrhovaná právní úprava je v souladu s obecně uznávanými zásadami mezinárodního práva, s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, včetně Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie, a není tedy v rozporu se závazky vyplývajícími pro Českou republiku z mezinárodních smluv ani obecně uznávaných zásad mezinárodního práva.

Navrhovaná právní úprava je v souladu s Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod a jejími protokoly, jakož i s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva. Návrh zákona je v souladu s úmluvou Rady Evropy č. 108, o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat, vyhlášenou pod č. 115/2001 Sb. m. s., a rovněž tak s Dodatkovým protokolem k Úmluvě o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat o orgánech dozoru a toku dat přes hranice, vyhlášeným pod č. 29/2005 Sb. m. s. To má význam zejména pro hlavu III, tj. neunijní zpracování osobních údajů.

Na základě navrhované právní úpravy budou ukládány dostatečně předvídatelné sankce. Tyto sankce budou ukládány a vymáhány standardním způsobem prostřednictvím procesu, který zajišťuje všechna práva vyplývající z Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Právo na spravedlivé řízení je korunováno systémem správního soudnictví, neboť všem osobám pravomocně uznaným vinnými z přestupku se umožňuje podat ke správnímu soudu žalobu proti pravomocnému rozhodnutí správního orgánu.

Návrh upravuje nakládání s osobními údaji, včetně údajů jmenné evidence cestujících, v souladu se zásadami ochrany soukromí. Jsou zajištěny dostatečné záruky pro zpracování údajů, definovány subjekty, které je mohou zpracovávat. Tím je zachován princip přiměřenosti ve vztahu k zásahu do práva na soukromí, přičemž sledovaným zájmem ospravedlňujícím zásah do práva na soukromí je ochrana veřejného pořádku, přecházení a odhalování trestné činnosti.

Návrh není rovněž v rozporu se závazky, vyplývajícími pro Českou republiku z členství v Evropské unii, zejména s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie.

G) Zhodnocení předpokládaného hospodářského a finančního dosahu navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na specifické skupiny obyvatel a dopady na životní prostředí

Implementační zákon bude mít dopady ve vztahu k rozpočtové kapitole 343 – Úřad pro ochranu osobních údajů státního rozpočtu České republiky související se zřízením pracovního místa místopředsedy ÚOOÚ a druhého místopředsedy po 1. lednu 2021, které by měly být financovány na vrub stávajících běžných neprofilujících výdajů rozpočtové kapitoly (v případě druhého místopředsedy v návaznosti na uvolnění prostředků po postupném odchodu inspektorů).

Vyčíslení nároků na státní rozpočet:

	Nároky v roce 2018 (Kč)	V dalších letech do roku 2021 (ročně Kč)
mzdové náklady – včetně paušálních náhrad pojistného a FKSP	1 040 667	1 784 000
Celkem	1 040 667	1 784 000

Navrhovaný cílový stav počítá se třemi představiteli státní moci v čele ÚOOÚ v r. 2023 (předseda a 2 místopředsedové), v současné době má ÚOOÚ 8 představitelů státní moci (1 předsedkyně a 7 inspektorů) odměňovaných podle zákona č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu. Celkový roční úhrn jejich platů v roce 2016 činil 9 402 920 Kč, paušální náhrady výdajů 1 573 892 Kč, naturální plnění v hodnotě 894 000 Kč. Dále bylo ve vztahu k představitelům hrazeno za zaměstnavatele zdravotní pojištění ve výši 846 261 Kč, sociální pojištění ve výši 2 218 164 Kč a přiděl FKSP ve výši 141 044 Kč. Celkové náklady na představitele státní moci za rok 2016 tedy činily 15 076 281 Kč.

Jednotkové náklady	Kč za celý rok¹⁶
předseda	2 586 000
místopředseda – odhad	1 784 000
inspektor	1 784 000

Celkové náklady na představitele státní moci¹⁷					
2018	2019	2020	2021	2022	2023
16 117 000	16 860 000	15 968 000	10 913 000	7 939 000	7 196 000

¹⁶ Úroveň roku 2016.

¹⁷ dtto

Adaptace českého právního řádu na obecné nařízení o ochraně osobních údajů nevyužívá žádnou možnost ke zpřísnění nebo rozšíření povinností dopadajících na podnikatelské prostředí, ani nestanoví žádná další omezení ve zpracování osobních údajů, nedochází tak ke stanovení vyšší administrativní nebo další zátěže nad rámec toho, co je požadováno nařízením 2016/679. Náklady, které v souvislosti s implementací obecného nařízení o ochraně osobních údajů mohou vzniknout, nepřináší adaptační legislativa, ale nařízení jako takové. Případné náklady tak byly vyhodnoceny ze strany Evropské komise před přijetím obecného nařízení s tím, že potřebnost nařízení je dána jednak obavou občanů EU o jejich soukromí a přínosem obecného nařízení pro firmy v rámci EU. Podle tvrzení Evropské komise, nařízení bude znamenat roční přínos asi 2,3 miliardy euro pro unijní ekonomiku zejména kvůli odstranění nákladů na přizpůsobování se různým předpisům členských států. Zatímco nyní musí správce údajů hlásit na ÚOOÚ většinu nových zpracovávání osobních údajů (§ 16 zákona 101/2000 Sb.), nařízení tuto povinnost ponechává jen v malém množství výjimek (článek 34). Na druhou stranu se zavádí nová ohlašovací povinnost, a to nahlásit technické narušení ochrany údajů (článek 31). Posouzení finanční a administrativní zátěže tak provedla Komise jako předkladatel Obecného nařízení o ochraně osobních údajů. Došla k závěru, že celkově dojde k úsporám díky sjednocení právního prostředí pro ekonomické operátory. Předkladatel nové povinnosti nezavádí a hodnocení dopadů by prováděl pouze v případě, kdy by povinnosti podle Obecného nařízení rozšiřoval.

Povinnosti stanovené správcům a zpracovatelům se typicky nerozlišují podle toho, zda jde o malou, střední nebo velkou firmu. Výjimkou je v tomto ohledu čl. 30(5) nařízení 2016/679, ale i z tohoto ustanovení je zřejmé, že rozhodující pro kalibraci povinností správce a zpracovatele je rizikovost zpracování, jeho rozsah, povaha, kontext a účely zpracování. Z toho plyne, že i velká stavební firma může mít menší povinnosti než malý podnik v oblasti IT provádějící rozsáhlá zpracování nebo než střední personální agentura zpracovávající řadu citlivých údajů. Viz přiložený ilustrativní přehled:

	Malá firma provádějící podpůrné zpracování	Malá firma provádějící podstatné zpracování	Velká firma provádějící podpůrné zpracování	Velká firma provádějící podstatné zpracování
Příklad	Cukrářství, truhlářství,	Menší e-shop, samostatný lékař, advokát	Stavební firma, výrobce motocyklů	Telekomunikační operátor, nemocnice, banka
Pověřenec	Nemusí	Samostatný lékař nebo advokát	Nemusí	Musí

		nemusí (malý rozsah), e-shop podle rozsahu dat		
Posouzení vlivu	Nemusí, pokud nejde o inovativní zpracování	Někdy (vzhledem k rozsahu, inovativnosti)	Někdy (vzhledem k rozsahu)	Musí
Záznamy o činnostech zpracování	Nemusí (pokud nezpracovává citlivé údaje)	Někdy (rozsah, citlivé údaje)	Musí	musí

Využívají se naopak, pokud je to ve vztahu ke zpracování v rámci podnikatelského sektoru možné a odůvodněné, povolené způsoby zmírnění povinností, zejm. jde o snížení věku pro platný souhlas dítěte podle článku 8 obecného nařízení o ochraně osobních údajů a o vyjasnění možností splnění oznamovací povinnosti podle článku 19 téhož nařízení. Pokud v budoucnu ÚOOÚ vzniknou další výdaje v příštích letech například při zavádění nových forem dozoru, zejména u přeshraničních kontrol nebo mezinárodní spolupráce dle Obecného nařízení (vč. rozvoje informačních systémů pro výměnu informací), budou projednány v rámci přípravy rozpočtu na příslušný rok.

Implementace směrnice 2016/680 je podmíněna splněním náročných finančních, technických a personálních požadavků týkajících se ochrany osobních údajů (jedná se například o zajištění bezpečnosti databází, náklady na implementaci posílených práv subjektů údajů, náklady na vyhodnocování ochrany osobních údajů v dalších státech, náklady na pověřence ochrany osobních údajů). V nemalé míře ovšem tyto činnosti zajišťují příslušné orgány již nyní.

Navrhovaná právní úprava nepředpokládá žádné sociální dopady. Navrhovaná právní úprava neupravuje vztahy, které by se dotýkaly zákazu diskriminace ve smyslu antidiskriminačního zákona (tj. nerovného zacházení či znevýhodnění některé osoby z důvodu rasy, etnického původu, národnosti, pohlaví, sexuální orientace, věku, zdravotního postižení, náboženského vyznání, víry či světového názoru). Lze proto konstatovat, že právní úprava obsažená v návrhu zákona, nemá žádné dopady ve vztahu k zákazu diskriminace. Navrhovaná právní úprava nepředpokládá žádné dopady na životní prostředí.

H) Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Obecného nařízení o ochraně osobních údajů je přímo použitelným právním předpisem Evropské unie. Adaptační ustanovení předkládaného zákona mají za cíl zajištění ochrany soukromí a osobních údajů v souladu s obecným nařízením.

Směrnice 2016/680 má zajistit ochranu soukromí a osobních údajů v případech, kdy na zpracování osobních údajů nedopadá obecné nařízení o ochraně osobních údajů. Předkládaná novela tedy slouží k zajištění dostatečné ochrany osobních údajů.

Každý subjekt, který by zjistil nebo se domníval, že zpracování jeho osobních údajů je prováděno v rozporu s ochranou soukromého nebo osobního života nebo v rozporu se zákonem, zejména by zjistil, že jeho údaje jsou s ohledem na jejich zpracování nepřesné, bude moci požádat o vysvětlení nebo se domáhat nápravy vzniklého stavu.

I) Zhodnocení korupčních rizik

Předkladatel provedl zhodnocení korupčních rizik, jak stanoví Hlava II., čl. 9 odst. 2 písm. i) Legislativních pravidel vlády, a to podle Metodiky CIA (Corruption Impact Assessment; Metodika hodnocení korupčních rizik), kterou uveřejnil Vládní výbor pro koordinaci boje s korupcí na webové stránce <http://www.korupce.cz/assets/protikorupcni-agenda/cia/Metodika-hodnoceni-korupcnich-rizik- CIA .pdf>.

Přiměřenost

Návrhem zákona dochází k transpozici směrnice 2016/680 a dále pak k adaptaci na Obecné nařízení o ochraně osobních údajů, přičemž navrhovaná právní úprava nejde nad rámec nezbytné a řádné transpozice. Navrhovaná právní úprava obsahuje pravidla pro zpracování osobních údajů pro vymezené účely.

Efektivita

Navrhovaná právní úprava je dostatečně určitá a předpokládá, že veřejná správa bude schopna kontrolovat a vynucovat dodržování dané regulace.

Odpovědnost

Z navrhované právní úpravy je zřejmé, že hlavní kompetenční roli bude v dané problematice ochrany osobních údajů sehrávat především Úřad na ochranu osobních údajů.

Opravné prostředky

Ve správním řízení mohou účastníci uplatňovat (v případě nesprávného postupu orgánu veřejné správy) opravné prostředky v souladu se správním řádem.

Kontrolní mechanismy

Navrhovaná právní úprava konkrétně upravuje role Úřadu na ochranu osobních údajů.

Transparence a otevřená data

Návrh zákona nemá vliv na dostupnost informací dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

Dobrá praxe

Navrhovaná právní úprava se shoduje se známou dobrou praxí. Postupy, procesy a sankce v ní obsažené odpovídají stávajícím právním předpisům. Navrhovaný zákon nepřináší nové, inovativní postupy, ale využívá stávajících ověřených postupů.

Závěr hodnocení korupčních rizik

V rámci zhodnocení korupčních rizik podle Metodiky CIA konstatujeme, že návrh zákona splňuje kritéria přiměřenosti, efektivity a jednoznačné odpovědnosti. Návrh úpravy jako celek se shoduje se známou dobrou praxí a navrhované procesy v ní obsažené se jeví přiměřené při srovnání s obdobnou legislativou.

Návrh zákona nepředstavuje zvýšení korupčních rizik oproti stávajícímu stavu právní úpravy.

J) Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Na bezpečnost anebo obranu státu má nový zákon o ochraně osobních údajů dopad pouze nepřímý.

Transpozice směrnice 2016/680 má pozitivní dopad, neboť obsahuje speciální pravidla pro zpracování osobních údajů tak, aby orgány podílející se na odhalování a předcházení trestné činnosti byly schopné dostát svým povinnostem ze zákona plynoucích.

K) Odůvodnění návrhu, aby Poslanecká sněmovna vyslovila s návrhem zákona souhlas již v prvním čtení

Navrhovanou právní úpravu je žádoucí přijmout tak, aby nabyla účinnosti do 25. května 2018, aby se Česká republika vyhnula případným sporům s Evropskou

komisí podle čl. 258 a násl. Smlouvy o fungování Evropské unie vč. sporu před Soudním dvorem Evropské unie. Proto se navrhuje Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky vyslovit souhlas s navrhovanou právní úpravou již v prvním čtení.

II. Zvláštní část

Zákon o zpracování osobních údajů

Hlava I

§ 1

Upravené ustanovení představuje standardní úvodní ustanovení podle legislativních pravidel. Přímo použitelným předpisem je nyní Obecné nařízení o ochraně osobních údajů, vyhlášené pod č. 2016/679 (dále též jen „Obecné nařízení o ochraně osobních údajů“ nebo „Obecné nařízení 2016/679“). V budoucnosti bude dalším takovým předpisem pravděpodobně nařízení, které nahradí směrnici 2002/58(ES) o soukromí v elektronických komunikacích.

Zpracovávaným předpisem je směrnice 2016/680 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování a stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, o volném pohybu těchto údajů a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2008/977/SVV (dále též „směrnice 2016/680“).

§ 2

Přehledně se stanoví působnost zákona, která se s ohledem na kombinaci adaptace a transpozice nevyhnutelně dělí na tzv. „unijní zpracování“, jež upravuje nařízení 2016/679 (písm. a) nebo jež do působnosti tohoto nařízení vtahuje hlava II (písm. d), na „smíšené“ či „trestněprávní“ zpracování podle směrnice 2016/680, již z velké části transponuje hlava III (písm. b), a na „neunijní“ zpracování v rámci bezpečnosti a obrany ČR, na která unijní předpisy nedopadají, podle písm. c) a hlavy IV. Posledním zásadním celkem je úprava struktury a pravomocí ÚOOÚ, která je adaptací českého právního řádu na nařízení (EU) 2016/679.

Na základě § 41 odst. 2 se definice pojmu zpracování použije na zpracování osobních údajů rovněž podle písmene c).

Písm. d) z důvodu zachování stejné věcné působnosti opakuje část vymezení působnosti nařízení podle jeho článku 2(2), tj. vyloučení zpracování, které provádí fyzická osoba v průběhu výlučně osobních nebo domácích činností. Takovým zpracováním je, kromě příkladů uváděných v úvodním ustanovení (recitálu) 18, tedy korespondence nebo vedení adresářů nebo využívání sociálních sítí a internetu fyzickou osobou pro osobní účely, také například kamera v bytě nebo rodinném domě nebo kamera zabírající pouze soukromý pozemek patřící osobě nebo domácnosti. Tato zpracování se tudíž nebudou řídit nařízením 2016/679 a tímto zákonem, ale novým občanským zákoníkem.

§ 3

Definice subjektu údajů pro účely tohoto zákona i ostatních právních předpisů, odpovídá legislativní zkratce v nařízení 2016/679 i dosavadnímu § 4 písm. d) zákona o zpracování osobních údajů.

Hlava II

Ustanovení této hlavy upravují dílčí otázky spojené s adaptací na nařízení 2016/679. Jsou zde rovněž zahrnuty obecné výjimky nebo možnosti vnitrostátní zákonné úpravy, které Obecné nařízení o ochraně osobních údajů 2016/679 připouští.

Díl 1

§ 4

Toto ustanovení upravuje působnost hlavy II.

Odst. 2 vztahuje za účelem zvýšení právní jistoty do působnosti nařízení 2016/679 i další oblasti zpracování osobních údajů, u kterých by mohly být pochybnosti, zda spadají do působnosti práva Unie nebo ne (např. ochrana osobních údajů při správě daní, které právo EU neupravuje, apod.), popřípadě na která se nařízení 2016/679 ani směrnice 2016/680 zjevně nevztahuje. Takovou činností je podle písmena b) oblast společné zahraniční a bezpečnostní politiky, na kterou lze pravidla nařízení 2016/679 ve vztahu k českým správcům zákon vztáhnout, neboť EU svou působnost podle čl. 39 SEU nevykonala.

Složitější je úprava písmena a), která:

- do působnosti hlavy II vtahuje různé výše uvedené činnosti, u kterých by bylo možno mít z různých důvodů pochybnosti, zda spadají do působnosti práva EU,
- ale zároveň:
- z působnosti hlavy II vyjímá činnosti, které spadají do působnosti směrnice 2016/680, tedy do působnosti jiného instrumentu práva EU, a které jsou upraveny v hlavě III, jakož i
- z působnosti hlavy II vyjímá činnosti, které jsou zvláště a výlučně upraveny hlavou IV (zajišťování obranných a bezpečnostních zájmů ČR) právě proto, že do působnosti práva EU nepochybně nespádají vůbec ani potenciálně (srov. zejm. čl. 4(2) SEU) a že z povahy věci se na tyto činnosti pravidla stanovená předpisy EU nemají vztahovat ani subsidiárně.

§ 5

Článek 6(3) Obecného nařízení o ochraně osobních údajů 2016/679 požaduje zakotvení právních základů nejvíce relevantních pro veřejnou správu, tj. zpracování založeného na zákoně nebo na veřejném zájmu podle článků 6(1)(c) a 6(1)(e) Obecného nařízení, v právu EU nebo členského státu.

Přestože je nepochybné, že právní povinnost uvedenou v čl. 6(1)(c) stanoví pouze právní předpis, čl. 6(3) stejně vyžaduje, aby „základ pro zpracování“ stanovil právní předpis. Proto je nutno počítat i s takovým, byť velmi formalistickým, výkladem, že právní předpis má stanovit samo oprávnění zpracovávat osobní údaje. Různé předpisy to ostatně činí již nyní. Ustanovení písm. a) tudíž poskytuje subsidiární titul pro zpracování, pokud jednoznačně neplyne z platných předpisů, a zajišťuje tak právní jistotu, neboť hovoří výslovně o oprávnění ke zpracování.

Vzhledem k obdobným obavám a tomu, že výklad čl. 6(3) je nejednoznačný mezi členskými státy v tom, zda vyžaduje i zákonné zakotvení „oprávnění ke zpracování“ ve veřejném zájmu, písm. b) poskytuje právní jistotu i v těchto případech.

Pravomoci správců se nijak nerozšiřují, pouze se zajišťuje, že tam, kde plní úkoly na základě zákonné povinnosti nebo z důvodu veřejného zájmu, nejsou zbaveni možnosti zpracovávat osobní údaje. Jsou-li v platných předpisech omezení pro zpracování osobních údajů, nejsou dotčena, zpracování osobních údajů musí být v mezích těchto právních předpisů.

§ 6

Využívá se možnosti dané recitálem (50), návětím článku 6(4) a článkem 23 Obecného nařízení o ochraně osobních údajů k tomu, aby se pro zvláště významná zpracování ve veřejném zájmu stanovila možnost dalšího zpracování bez přezkoumávání slučitelnosti účelů původního a následného zpracování, které v jiných případech článek 6(4) ve spojení s článkem 5(1)(b) vyžaduje. Rozšiřuje se tak slučitelnost účelů i na další případy kromě slučitelnosti zpracování pro vědecké nebo historické výzkumné účely, statistické účely a účely archivace ve veřejném zájmu podle samotného čl. 5(1)(b) nařízení 2016/679.

V odstavci 1 se stanoví výjimka, pokud má správce právním předpisem stanovenou povinnost nebo úkol ve veřejném zájmu, případně pokud je pověřen výkonem veřejné moci, za účelem zajišťování chráněných zájmů.

Tyto zájmy jsou definovány v odst. 2, jejich výčet odpovídá některým příslušným důvodům pro výjimky podle čl. 23(1) Obecného nařízení, byť jejich znění je formulováno s mírnými odchylkami plynoucími z terminologie českého práva (např. „nezávislost soudů a soudců“ nebo „dohledové a kontrolní“ funkce). I údaje zpracovávané podle § 6 pro účel, který je slučitelný ze zákona, musí stále plnit podmínku relevance podle čl. 5(1)(c) Obecného nařízení.

Jde fakticky o výjimku ze zásady podle první části čl. 5(1)(b), nikoli c), protože slova „nezbytné a přiměřené“ promítají návětí článku 23 odst. 1. Toto ustanovení tak nezabývá správce povinnosti používat pouze takové údaje, které jsou nezbytné, přiměřené a také relevantní ve smyslu článku 5(1)(c) nařízení 2016/679.

Písm. c) zahrnuje různé s trestním řízením související nebo podpůrné činnosti, významné pro potírání trestné činnosti. Typickým příkladem je vedení centrální evidence účtů Českou národní bankou podle zákona č. 300/2016 Sb., o centrální evidenci účtů, ve znění zákona č. 183/2017 Sb., jakožto prostředku sloužícího k odhalování trestné činnosti a stíhání pachatelů trestných činů, zajištění významných hospodářských a finančních zájmů a bezpečnosti České republiky nebo Evropské unie.

Písm. d) zahrnuje i záležitosti důležitého cíle veřejného zájmu v oblasti veřejného zdraví, mezi které spadá i systém veřejného zdravotního pojištění.

Písm. f) se rozumí taková činnost správce, která odpovídá jeho povinnostem, úkolu ve veřejném zájmu nebo pravomoci, jež spočívá ve vynucování etických pravidel regulovaných povolání. Pokud tedy správce zpracovává například osobní údaje pracovníků regulovaných profesí za účely zaměstnání, prevence podvodů apod., může je využít i ke kontrole plnění etických pravidel těmito pracovníky, pokud má takovou právním předpisem stanovenou povinnost nebo úkol, nebo takovou pravomoc.

V § 6 i v dalších ustanoveních (§ 11, § 12) se využívá výčtu chráněných zájmů (cílů, účelů) podle článku 23(1) nařízení 2016/679. Je zřejmé, že příslušné úkoly, povinnosti nebo pravomoci správce při zajišťování těchto cílů, stanoví další právní předpisy, například krizový zákon nebo zákon o kybernetické bezpečnosti. Z hlediska legislativní techniky však není nutné ani vhodné uvádět jednotlivé nyní relevantní zákony v poznámkách pod čarou jako u současného § 3 odst. 6 zákona o ochraně osobních údajů, kde poznámky stejně zastaraly.

§ 7

Článek 8 Obecného nařízení o ochraně osobních údajů 2016/679 umožňuje snížit věkovou hranici pro platné on-line souhlasy na 13 let, byť sám stanoví subsidiární věkovou hranici na 16 let, což je kompromisem mezi návrhem Komise (13 let) a požadavky některých států (18 let z důvodu zletilosti).

Při zvážení hranice lze vyjít z dalších úprav (Child Online Privacy Protection Act v USA stanoví 13 let, návrh Komise na nařízení nahrazující nařízení 45/2001(ES) stanoví také 13 let), jakož i z povahy věci. Vzhledem k tomu, že jde o soukromoprávní regulaci, je základem nový občanský zákoník. Pro dospělé nezletilé platí § 31 NOZ, tedy subjektivní vymezení, které je tímto zákonem modifikováno na objektivní. Z formulací NOZ také vychází text ustanovení.

Zároveň je nutno vzít v úvahu problémy a rizika hrozící mládeži v souvislosti s informačními technologiemi (nelegální obsah, kyberšikana apod.). Jakkoli zpracování osobních údajů v rámci služeb informační společnosti není typově tak rizikovou činností, jako jiné činnosti, které podle českého práva vyžadují předchozí souhlas rodiče (například souhlas zákonného zástupce s udělením řidičského oprávnění podle § 83 zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu, ve znění pozdějších předpisů, nezletilým ve věku 15, 16 nebo 17 let, protože řízení motorových vozidel je činností, kterou řidič typicky vykonává samostatně a bezprostředně, do které nelze z časových ani technických nebo bezpečnostních důvodů zasáhnout, a která je tedy z povahy věci typově obtížnější a rizikovější), nelze zastírat ani možnost zásadních a svými dopady dlouhodobých následků neuváženého poskytování, případně zveřejňování, některých osobních údajů ze strany dětí.

Současně nelze odhlédnout od reálného života společnosti, kdy nezletilí běžně používají mobilní telefony a zasílají textové zprávy, takže omezování například emailových služeb, sociálních sítí nebo podobných způsobů komunikace se v některých situacích může snadno stát nepřiměřeným.

Je také pravdou, že samotný požadavek zákona na souhlas zákonného zástupce může vhodně doplnit, ale nikoli nahradit, další způsoby přecházení ohrožení dětí a snižování rizik spojených s využíváním informačních a komunikačních technologií dětmi, tedy zejména osvětu a pravidelný zájem poučeného rodiče.

Při zvážení výše uvedených okolností se navrhuje snížit věk pro souhlas dítěte z 16 let, nikoli však na nejnižší povolenou hranici (tj. 13 let), ale na více přiměřených 15 let věku dítěte.

Jak plyne z článku 7(3) nařízení 2016/679, souhlas lze kdykoli odvolat a zároveň není nutno jej obnovovat (např. po uplynutí určitého času).

Je samozřejmé, byť tak nařízení 2016/679 přímo nestanoví, že je-li dítě daného věku způsobilé k udělení souhlasu, je způsobilé i k jeho odvolání, případně k uplatnění dalších práv (právo na výmaz, na opravu atd.) týkajících se takového zpracování osobních údajů, ke kterému dalo souhlas (tj. které by se bez jeho souhlasu neuskutečnilo).

§ 8

Navržené ustanovení má za cíl umožnit informování subjektů údajů podle článků 13 a 14 odst. 1, 2 a 4 Obecného nařízení o ochraně osobních údajů obecně tím, že jsou požadované parametry zpracování popsány a zveřejněny způsobem umožňujícím dálkový přístup. Vzhledem k tomu, že článek 6(2) tohoto nařízení umožňuje členským státům přijmout konkrétní ustanovení, která přesněji určí konkrétní požadavky na zajištění zákonného a spravedlivého zpracování, jen v případě zpracování probíhajících na základě titulů podle čl. 6(1)(c) nebo čl. 6(1)(e) téhož nařízení, je aplikace § 7 omezena na případy uvedené v § 5, které odpovídají výše uvedeným titulům Obecného nařízení.

V tomto případě se jedná o odpovídající využití ustanovení čl. 6(2) Obecného nařízení o ochraně osobních údajů a zajištění korektního zpracování, neboť jde o aplikaci principu, že neznalost zákona neomlouvá. Pokud je možno za nesplnění povinností plynoucích ze zákona postihnout osobu sankcí, nemůže být nekorektní, pokud je v takovém případě odkázáno na obecný popis zpracování osobních údajů.

Podpůrně se vychází též z recitálu 42 směrnice 2016/680, který tento způsob informování subjektů údajů o zpracování výslovně umožňuje v oblasti odhalování a potírání trestné činnosti. Nejedná se tedy o řešení v Unii neznámé. Orgány, které postupují v některých případech podle nařízení 2016/679 a v jiných případech podle směrnice 2016/680, budou moci toto řešení využít i tak, že podají popis zpracování (avšak se všemi vyžadovanými parametry) společně pro různé oblasti své činnosti. Vychází se zároveň z toho, že zpracování založená na zákonu jsou obvykle popsána a upravena v právním řádu, který je veřejně dostupný.

Ustanovení nezbavuje správce povinnosti uvést skutečnosti požadované články 13 a 14 Obecného nařízení o ochraně osobních údajů 2016/679, ani povinnosti dodržet formu podle článku 12(1) téhož nařízení.

Veřejná dostupnost stručné, srozumitelné a transparentní informace o zpracování, které upravuje zákon, je dostatečnou zárukou náležité informovanosti subjektu údajů. Správce navíc může vhodným způsobem na zveřejněnou informaci odkazovat při kontaktu se subjektem údajů.

Zároveň platí ustanovení čl. 13(4) a 14(5)(a) nařízení 2016/679 o tom, že informace není nutno poskytovat, pokud je již subjekt údajů má, což umožňuje správci informovat subjekty údajů o nějakém zpracování i s předstihem v rámci pravidelné komunikace s nimi (např. při doručování oběžníku všem obyvatelům v obci).

§ 9

Ustanovení v kontextu článku 19 Obecného nařízení na ochranu osobních údajů 2016/679 reaguje na v praxi časté případy, kdy správce poskytuje příjemci přístup k databázi, takže změna zdrojové databáze povede k žádoucím úpravám i u příjemce. Pokud příjemce spoléhá na aktuální podobu databáze, přijme bez dalšího i aktuální soubor osobních údajů po provedených opravách, blokácích nebo výmazech. Jde pouze o jednu z možností, jak informovat příjemce, správce není povinen ji využít, je však povinen splnit informační povinnost podle čl. 19 nařízení 2016/679 vždy, kdy mu z tohoto článku vyplývá.

§ 10

Provádí možnost danou článkem 35(10) Obecného nařízení o ochraně osobních údajů 2016/679. Pokud tedy ukládá právní předpis nějakou povinnost, jejíž součástí je i zpracování osobních údajů (např. zaměstnavatel musí zpracovávat osobní údaje pro účely sociálního pojištění), nemusí správce provádět posouzení vlivu na ochranu

osobních údajů, neboť by to bylo nadbytečné a představovalo nadměrnou zátěž, protože by to nemohlo vést k nesplnění uložené povinnosti. Ustanovení § 10 tedy staví na jisto, že se povinnost provádět posouzení vlivu nevztahuje ani na zpracování povinná podle předpisů přijatých před účinností nařízení, a dává jistotu, že ČR na základě čl. 35(10) Obecného nařízení další hodnocení nepožaduje.

Posouzení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů je nicméně již od 14. listopadu 2012 s účinností od 1. ledna 2013 standardní součástí návrhu věcného záměru, důvodové zprávy/odůvodnění zákona nařízení vlády a vyhlášky podle Legislativních pravidel vlády, takže povinnosti stanovené novými předpisy již hodnocením dopadů prošly.

§ 11

Jde o subsidiární výjimku pro celou oblast upravenou Obecným nařízením. Práva subjektu údajů jsou omezena jen v nezbytném rozsahu, jde tedy o řešení, které je přiměřenější než stávající § 3 odst. 6 zákona 101/2000 Sb. Přednost však stále má případná speciální úprava.

Formulace „články 12 až 22 a v jim odpovídajícím rozsahu též čl. 5“ svým obsahem odpovídá možnosti omezit podle čl. 23(1) nařízení 2016/679 rozsah povinností a práv uvedených v čl. 12 až 22, jakož i v článku 5 v rozsahu, v jakém ustanovení tohoto článku odpovídají právům a povinnostem stanoveným v člancích 12 až 22, jen se vyjadřuje stručněji.

Výjimka dodržuje čl. 23 Obecného nařízení. Oznámení úřadu není legislativním opatřením, tím je § 10, ale zárukou ve smyslu čl. 23(2)(d) Obecného nařízení. Postup správce lze úřadu oznámit i obecně, tj. ve vztahu ke všem stejným případům. Navrhovaná úprava se bude vztahovat na každého správce, pokud by postupem podle článků 12 až 22 došlo k vážnému ohrožení v jedné nebo více z uvedených oblastí. Subjekt údajů se také zpravidla dozví, proč bylo jeho právo splněno pouze částečně. Pro zpracování založená na nařízení platí výjimka v § 10. Pro zpracování založená na směrnici jsou rozsah práv a způsoby jejich omezení uvedeny v hlavě III.

Předpokládá se, že konkrétní omezení práv subjektů údajů a odpovídajících povinností správce (či zpracovatele) stanoví v přiměřeném rozsahu primárně předpisy upravující konkrétní oblast zpracování osobních údajů, které zároveň stanoví další upřesnění v souladu s článkem 23 Obecného nařízení o ochraně osobních údajů 2016/679. Obecné nařízení nepřipouští výjimku ze základních principů v čl. 5 jinak než v „odpovídajícím rozsahu“. Správce posoudí potřebnost výjimky z čl. 12 – 22 a v témže rozsahu se těší výjimce z čl. 5.

K prevenci vážného ohrožení v nejcitlivějších z oblastí, které uvádí článek 23 Obecného nařízení, je však vhodné zavést subsidiární ustanovení, které poskytuje v souladu s článkem 23 omezenou možnost limitovat práva subjektů údajů stanovená v jeho člancích 12 až 22.

Zárukou proti nadužívání tohoto ustanovení je oznamování postupu správce Úřadu. Relevantní parametry tohoto postupu je účelné oznámit ÚOOÚ současně, proto tuto povinnost obsahuje odst. 2. To neplatí pro soudy v případech, kdy nepodléhají podle článku 55(3) nařízení 2016/679 doзору ze strany úřadu.

Současně se doplňuje cílené ustanovení umožňující omezení práva podle článku 15, které má například zabránit ztrátě efektivity kontrolních a zabezpečovacích opatření zajišťujících plnění povinností či podmínek služby zaměstnanci nebo uživateli.

Písm. c) zahrnuje různé s trestním řízením související nebo podpůrné činnosti, významné pro potírání trestné činnosti. Typickým příkladem je vedení centrální evidence účtů Českou národní bankou podle zákona č. 300/2016 Sb., o centrální evidenci účtů, ve znění zákona č. 183/2017 Sb., jakožto prostředku sloužícího k odhalování trestné činnosti a stíhání pachatelů trestných činů, zajištění významných hospodářských a finančních zájmů a bezpečnosti České republiky nebo Evropské unie.

Písm. d) zahrnuje i záležitosti důležitého cíle veřejného zájmu v oblasti veřejného zdraví, mezi které spadá i systém veřejného zdravotního pojištění. Jak plyne i z textu písm. d), které přímo zmiňuje rozpočtové záležitosti Evropské unie, zahrnuje toto ustanovení i záležitosti důležitého cíle veřejného zájmu v oblasti správy dotací Evropské unie.

Písm. a) a b) se týkají zajišťování bezpečnosti ČR nebo vnitřní bezpečnosti bez ohledu na povahu hrozby, a vztahují se i na relevantní aktivity v oblasti bezpečnosti komunikačních nebo elektronických sítí.

Pokud jde o „přiměřené použití článků 12 - 22 nebo odložení splnění povinností správce“, má se tím na mysli, že správce má splnit své povinnosti, resp. umožnit výkon práv subjektu údajů, v tom rozsahu, v jakém nedochází k ohrožení cílů vypočtených v písm. a) až f), nebo splnění povinnosti odložit na dobu, kdy již k takovému ohrožení nedojde.

Předkladatel dále pečlivě vyhodnotil použitelnost výjimek z nejdůležitějších práv subjektů údajů (srov. čl. 14(5)(b), čl. 17(3)(e), čl. 18(2)) podle nařízení 2016/679. Na základě toho předkladatel navrhuje, že za účelem realizace ochrany oprávněných zájmů a práv a svobod druhých je zapotřebí umožnit výjimku z článku 15, kterou zapracoval do svého návrhu § 11 odst. 3. Ochrana proti podvodům je podle recitálu (47) nařízení 2016/679 součástí ochrany oprávněných zájmů správce nebo třetí osoby.

§ 12

Ustanovení článku 34 Obecného nařízení o ochraně osobních údajů 2016/679 ukládá správci informovat o technickém napadení databáze nebo jiném porušení zabezpečení osobních údajů (například ztrátě nosiče osobních údajů), které vyvolává vysoké riziko, bez zbytečného odkladu. Ustanovení je tak v souladu s recitálem 86

obecného nařízení, v němž se uvádí, že v případě potřeby zmírnit bezprostřední riziko způsobení újmy je nutné porušení zabezpečení subjektům údajů neprodleně oznámit, zatímco v situaci, kdy je zapotřebí zavést vhodná opatření s cílem zabránit tomu, aby porušení zabezpečení osobních údajů pokračovalo nebo aby docházelo k podobným případům porušení, může být opodstatněna delší lhůta. Bez jasného stanovení výjimky by mohlo následně dojít k tomu, že správci, na základě poslední věty recitálu 86, vystaveni přísnějšímu výkladu obratu „bez zbytečného odkladu“, než předpokládá připomínkující. Proto navrhované znění § 12 tuto situaci jasně upravuje.

Pojem „porušení zabezpečení osobních údajů“ je definován v čl. 4(12) GDPR, pojem „oznámení“ a „odložení oznámení“ je dostatečně jasný.

Navržené ustanovení umožňuje takové oznámení přinejmenším odložit a tak předejít různým nežádoucím důsledkům včetně například paniky, ohrožení veřejného pořádku apod. Zárukou proti nadužívání tohoto ustanovení je oznamování postupu správce Úřadu za podmínek vysvětlených u § 11.

§ 13

V zájmu právní jistoty se s využitím článku 6(2) Obecného nařízení o ochraně osobních údajů uvádí výslovně, že předání nebo zpřístupnění osobních údajů stanovené zákonem nebo jiným právním předpisem není dotčeno právem subjektu na omezení zpracování osobních údajů, protože se v dodržení takové povinnosti spatřuje důvod důležitého veřejného zájmu ČR ve smyslu čl. 18(2) nařízení 2016/679.

Zároveň se ale z důvodu posílení ochrany subjektu údajů po předávajícím správci vyžaduje, aby předávané údaje označil jako osobní údaje, jejichž správnost subjekt údajů popírá, proti nimž vnesl námitku, nebo jako údaje spadající do ostatních písmen článku 18(1) Obecného nařízení o ochraně osobních údajů.

§ 14

Toto ustanovení reaguje na povinnost „orgánů veřejné moci“ a „veřejných subjektů“ jmenovat pověřence. Zatímco skupina „orgánů veřejné moci“ je poměrně jasná, odpovídající recitál 97 hovoří jen o nich a pojem „veřejné subjekty“ vůbec nerozvádí.

Smyslem článku 37(1)(a) není kontrola moci ze strany veřejnosti, ani kontrola hospodaření s veřejnými prostředky, jako u zákona 106/1999 Sb. a dalších předpisů o přístupu k informacím. Proto nemá smysl vykládat tuto povinnost v rozsahu daném takovými zájmy.

Smyslem ustanovení čl. 37 odst. 1 písm. a) je lépe chránit osobní údaje v případech, kdy existuje dostatečná formální i materiální nerovnováha mezi subjektem údajů a správcem, například protože příslušný zákon, podle kterého se správce řídí, může stanovit řadu omezení práv subjektu údajů. Pokud například obec založí s.r.o. na opravu silnic, nemá zřízení pověřence pro ochranu dat v takové s.r.o. žádnou

přidanou hodnotu a představuje administrativní zátěž a náklad navíc. Obdobná je situace, kdy obec zřídí divadlo či knihovnu jako příspěvkovou organizaci, s běžným rozsahem zpracování údajů.

Typickým příkladem je v tomto ohledu situace notářů a exekutorů, neboť jak postup notářů tak i exekutorů je striktně vymezen zákonem. Subjekt údajů tak nemá reálnou možnost ovlivnit, zda a jak budou jeho osobní údaje zpracovávány. Přidaná hodnota zakotvení povinnosti mít pověřence pro ochranu osobních údajů pro notáře a exekutory tak spočívá v tom, že se tak poskytuje dodatečná ochrana subjektu údajů za situace, kdy vzhledem k příslušné procesní úpravě je zpracování osobních údajů subjektu údajů nevyhnutelné. V tomto ohledu budiž zdůrazněno, že zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, v ustanovení § 1 odst. 2 jednoznačně stanoví, že v rámci pověření exekutorským úřadem exekutor provádí nucený výkon exekučních titulů. Zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů, stanoví v § 2, že výkonem notářství se rozumí sepisování veřejných listin o právních jednáních, osvědčování právně významných skutečností a prohlášení, přijímání listin a peněz do notářské úschovy. Platí proto, že jak notářské tak exekutorské úřady jsou zřizovány zákonem a plní zákonem stanovené úkoly ve veřejném zájmu (např. vedení exekučního řízení, ověřování listin a podpisů atp.) ve smyslu navrhovaného ustanovení § 14 zákona o zpracování osobních údajů.

Z těchto důvodů se povinnost zřídit pověřence upřesňuje ve smyslu čl. 6(2) nařízení 2016/679 tak, aby dopadala na subjekty blížíící se svou povahou orgánům veřejné moci. Nad rámec orgánů veřejné moci může jít o ČNB, NKÚ, Správu hmotných rezerv, veřejného ochránce práv a další instituce, které plní veřejnoprávní funkce státu, aniž nutně autoritativně rozhodují o právech a povinnostech. Mezi veřejné subjekty tak bude patřit i VZP, nikoli však jiné zdravotní pojišťovny zřízené podle jiného předpisu.

Povinnost naopak záměrně nedopadá např. na příspěvkové organizace či jiné pomocné instituce, protože v případech, kdy taková instituce provádí zpracování, jež vyžaduje nasazení pověřence, bude pokryta ustanoveními čl. 37 odst. 1 písm. b) nebo c) nařízení (například zdravotnická nebo pečovatelská zařízení, protože provádějí systematický monitoring subjektů údajů nebo rozsáhlé zpracování citlivých údajů). Naopak pokud takové zpracování neprovádí, ani není ve zvláštním vztahu k subjektům údajů, bylo by zavádění pověřenců zbytečnou administrativní zátěží.

Povinnost podle článku 37 odst. 1 písm. a) nařízení 2016/679 tak nedopadá např. na Národní knihovnu, která je příspěvkovou organizací, u níž funkci zřizovatele vykonává Ministerstvo kultury a není orgánem.

Samotná okolnost, že určitá instituce nejmenuje pověřence podle článku 37 odst. 1 písm. a) nařízení 2016/679, by však neměla snížit efektivní ochranu osobních údajů

v případech, kdy činnost instituce spadá fakticky pod písm. b) nebo c) téhož ustanovení.

Zákon vychází z toho, že někteří správci, tradičně řazení spíše do veřejného sektoru, se nevyznačují podobným vztahem se subjekty údajů jako orgány veřejné moci. Pokud však takový správce provádí jako svou hlavní činnost zpracování zahrnující rozsáhlé a systematické monitorování nebo rozsáhlé zpracování citlivých údajů nebo údajů o rozsudcích v trestních věcech a trestných činech, pověřence stejně jmenovat musí podle článku 37 odst. 1 písm. b) nebo c) nařízení 2016/679.

§ 15

Obecné nařízení o ochraně osobních údajů v článku 43(1) vyžaduje, aby členské státy určily, zda bude subjekty, které budou certifikovat (osvědčovat) splnění požadavků různých dobrovolných pečeti, známek nebo certifikátů ochrany soukromí, akreditovat dozorový úřad (v ČR tedy ÚOOÚ), nebo akreditační orgán určený v souladu s nařízením č. 765/2008(ES), kterým je v ČR podle § 15 odst. 1 a 4 zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky, ve znění pozdějších předpisů, a navazujícího sdělení Ministerstva průmyslu a obchodu vyhlášeného pod č. 385/2010 Sb. ustanoven Český institut pro akreditaci, o.p.s. Akreditace je v souladu s článkem 42(3) Obecného nařízení zcela dobrovolná.

Na základě jednání mezi oběma institucemi se volí varianta druhá.

Jak předpokládá článek 43(1)(b) Obecného nařízení o ochraně osobních údajů, ÚOOÚ bude pro akreditaci v této oblasti uplatňovat dodatečné požadavky zaměřené na ochranu osobních údajů.

Díl 2

Zpracování prováděné pro novinářské účely nebo pro účely akademického, uměleckého nebo literárního projevu

Článek 85 Obecného nařízení o ochraně osobních údajů ukládá členským státům povinnost uvést prostřednictvím právních předpisů právo na ochranu osobních údajů podle obecného nařízení do souladu s právem na svobodu projevu a informací, včetně zpracování pro novinářské účely a pro účely akademického, uměleckého či literárního projevu. Normy obsažené v ustanoveních § 16 – § 21 byly připraveny ve spolupráci se zástupci médií (vydavatelé, periodický tisk a televizní společnosti) i Úřadu pro ochranu osobních údajů a smiřují se jimi mnohdy protichůdné zájmy tak, aby byla respektována potřeba ochrany osobních údajů, ale zároveň i specifika zejména novinářské práce. Cílem úpravy je v mezích možností zachovat dosavadní stav a standard zejména novinářské práce, nikoliv rozšiřovat, ale ani zužovat, prostor svobody tisku. Přes četné garance ochrany osobních údajů a práv a subjektů údajů, nově zakotvené Obecným nařízením o ochraně osobních údajů, které jsou v této adaptační úpravě modifikovány, by tak v ideálním případě nemělo, alespoň dle

záměru předkladatele, nejen v oblasti novinářské práce dojít k zásadním změnám a posunům oproti dosavadnímu stavu.

Navržená ustanovení § 16 – § 21 budou součástí předpisů, notifikovaných Komisi podle článku 85(3) Obecného nařízení o ochraně osobních údajů. Vzhledem k tomu, že účelem ustanovení je promítnout ústavně-právní rovnováhu mezi ochranou soukromí, a svobodou projevu a informací, předpokládá se i notifikace některých ustanovení zejména občanského zákoníku, Ústavy a Listiny. V tomto ohledu je třeba vykládat i národní adaptační úpravu, nad níž stojí normy ústavní síly, v jejichž světle je pak třeba nahlížet na konflikty mezi svobodou projevu a právem na informace na straně jedné, a zájmy subjektu údajů na straně druhé, zejména v hraničních případech. Normy ústavní síly, coby národní právo, jsou pak aplikovatelné i na další konflikty mezi normami upravujícími ochranu osobních údajů, a právy a chráněnými zájmy upravenými v ústavních normách (svoboda projevu, svoboda tisku, svoboda vědeckého bádání a umělecké tvorby, právo získávat a šířit informace), za použití principů přiměřenosti a proporcionality.

§ 16

Ustanovení § 16 shrnuje základní principy zpracování osobních údajů, konkrétně pak osobních údajů bez dalšího, dále citlivých osobních údajů a údajů o trestních věcech; závěrem je zdůrazněn zákaz cenzury a princip ochrany zdroje a obsahu informací.

Odst. (1) navazuje na čl. 6(1)(f) Obecného nařízení o ochraně osobních údajů

V odst. (1) se zohledňuje, že ustanovení 6(1)(f) Obecného nařízení o ochraně osobních údajů garantuje zákonnost zpracování osobních údajů tehdy, pokud je prováděno pro účely oprávněných zájmů správce, leda by převažovala práva a zájmy subjektu údajů. Lze dovodit, že mezi tyto oprávněné zájmy patří i zpracování pro novinářské účely a pro účely akademického, uměleckého či literárního projevu. Pro zajištění právní jistoty správců se uvedené účely výslovně uvádějí jako zákonný titul pro zpracování. Nesmí však zároveň jít o zpracování, které by bylo nepřiměřené v porovnání s právy a oprávněnými zájmy subjektu údajů, což má bránit jakémukoliv, respektive svévolnému, nakládání s osobními údaji.

Právní jistota spočívá v tom, že vážení zájmů uvedené v čl. 6(1)(f) Obecného nařízení se pro oblast svobody tisku posuzuje stejně, jako dle dosavadních předpisů.

Účelem ustanovení je rovněž zajistit stejný prostor a standard ochrany při zpracování pro uvedené účely, jaká se ustálila před přijetím Obecného nařízení o ochraně osobních údajů. To platí i o odchylkách a zvláštnostech, které vyplývají ze zvláštních předpisů (např. tiskový zákon, zákon o neperiodických publikacích, zákon o svobodném přístupu k informacím, občanský zákoník atd.), které navrženou úpravou

nejsou nijak dotčeny, jinými slovy jde o obecnou a nevýlučnou úpravu, a to jak v rámci § 15 a násl., tak vůči dalším zvláštním předpisům, což je naznačeno i větou druhou ustanovení. Částečnou inspirací pro zvolené formulace byla zejména ustanovení § 89 a 90 občanského zákoníku.

Odst. (2) navazuje na čl. 9(1)(2) Obecného nařízení o ochraně osobních údajů:

V odst. 2 se zohledňuje, že v rámci realizace mj. svobody tisku je obvyklé i zpracovávání zvláštních kategorií osobních údajů, resp. citlivých osobních údajů, a to nejen v případech dle čl. 9 čl. 9(1)(2)(f) nebo g) Obecného nařízení o ochraně osobních údajů (údaje zveřejněné subjektem údajů, zpracování z důvodu významného veřejného zájmu), ale případně i z dalších důvodů (např. zájem na informování o osobnosti politického života z legitimního důvodu). Proto by zde zpracování mělo být v zásadě přípustné (jako doposud), ovšem s ohledem na citlivost údajů by k němu mělo docházet jen v nezbytných případech, kdy bez jejich zpracování nelze dosáhnout sledovaného cíle, který zároveň musí být cílem oprávněným, legitimním. Kumulativně musí oprávněný (legitimní) zájem na zpracování převažovat nad oprávněnými zájmy subjektu údajů, aby bylo zpracování přípustné. Oprávněným cílem novináře např. nebude zveřejnění citlivého údaje jen a pouze pro účely senzace, oprávněným zájmem subjektu údajů naopak nebude snaha vyhnout se zveřejnění citlivého údaje, významného např. v souvislosti s politickou činností anebo profilací osoby veřejného zájmu a vypovídajícího o její konzistentnosti nebo schopnosti vykonávat veřejnou funkci. Samozřejmostí je zpracování údajů běžně používaných v souvislosti s osobami veřejného zájmu (politická příslušnost, působení v zájmové organizaci, příslušnost k odborům apod.).

Daná úprava, speciální vůči obecné úpravě odstavce 1, je zároveň i obecnou a nevýlučnou úpravou nakládání s citlivými osobními údaji, aniž by tím byly dotčeny odchylky a zvláštnosti vyplývající ze zvláštních předpisů, jejichž aplikovatelnost není navrženou úpravou nijak dotčena. Účelem ustanovení je opět zachování dosavadního standardu zejména svobody tisku, ovšem při zachování standardní ochrany osobnostních práv a se záměrem stanovit vyšší práh přípustnosti zpracování takovýchto údajů, úměrně jejich citlivosti a okolnostem.

Cílem ustanovení odst. 1 a 2 (i 3) zároveň není nepřiměřeně omezovat zpracování osobních údajů v „přípravné fázi“, typicky před zveřejněním, kdy ještě nelze spolehlivě rozlišit, zda převažují zájem na zpracování nad zájmy subjektů údajů či nikoliv – v okamžiku přípravy lze vycházet nanejvýš z momentální rozvahy beroucí v potaz zatím jen předpokládaný cíl či výsledek, jak plyne z povahy věci i dynamiky žurnalistické činnosti. Na druhé straně, pokud ex post vyjde najevo, že převažuje zájem na ochraně osobních údajů, není již zásadně důvod k dalšímu zpracování (není-li k němu dán jiný legální titul). I v tomto ohledu je záměrem návrhu zachovat dosavadní praxi a nepodvazovat žurnalistickou činnost ukládáním povinností, jejichž plnění nelze spravedlivě požadovat (ani to s ohledem na význam práva na informace

a svobody tisku není účelné a žádoucí). Je to až výsledek zpracování, typicky zveřejnění, které má největší potenciál zasáhnout do práv subjektu údajů a které musí obstát v testu proporcionality. Jinými slovy, test proporcionality, mající základ v čl. 6(1)(f), se v souladu s dosavadní úpravou provádí zásadně až ve stadiu zveřejnění, resp. okamžik před ním (typicky při editorské práci).

Odst. (3) navazuje na čl. 10 Obecného nařízení o ochraně osobních údajů:

V odst. 3 je cílem návrhu v zásadě zachování dosavadního standardu informování o trestních věcech (potažmo veřejnoprávním trestání, počítaje v to i přestupky), které je zpravidla vymezeno zájmem na informování či zájmem veřejnosti na informace o kriminalitě na straně jedné, a ochranou osobnosti či soukromí dotčených osob na straně druhé. S ohledem na citlivost informace o potrestání, která může mít i dopad na další život dotčené osoby, se připouští zpracování osobních údajů jen v případě potřeby použití údajů k dosažení oprávněného cíle a převahy oprávněného (legitimního) zájmu na použití osobních údajů nad zájmy subjektu údajů, typicky v záležitostech veřejného zájmu, příp. i v jiných důležitých případech (může dojít i na důležitý soukromý zájem – např. pátrání po nezvěstné osobě). U přestupků, kde ostatně řízení probíhá neveřejně, půjde spíše o výjimečné případy (např. u veřejně exponovaných osob, typicky politiků či vysoce postavených úředních osob). V případě trestných činů, kde se již přidává i zájem na informování veřejnosti o řešení závažnější kriminality a také prvek osvětový i odrazující, půjde o zpracování častější a potřebnější. I zde bude třeba vážit míru zájmu na zpracování toho kterého osobního údaje, zejména jde-li o osobní údaje třetích osob (typicky obětí trestné činnosti). Podobná pravidla platí i pro jiná či související bezpečnostní opatření, kdy má přednost práce s informacemi nevyužívající osobní údaje, leda by převažoval zájem, zejména veřejný, na jejich sdělení či šíření, počítaje v to i informování o trestné činnosti a jejím potírání v rámci obecné prevence, ovšem opět v limitech vyplývajících i z jiných právních předpisů, např. v oblasti informačního práva nebo trestního práva procesního. Jinými slovy jde opět o obecnou a nevýlučnou úpravu, respektující i zvláštnosti zpracování dle jiných předpisů.

Informování o trestních věcech (v dřívější národní úpravě pojednávané v rámci tzv. citlivých údajů) je vyčleněno do samostatného ustanovení s ohledem na systematiku Obecného nařízení o ochraně osobních údajů i specifika daného typu informací. Ustanovení zohledňuje jak procesní stránku věci (pozice podezřelého, obviněného, obžalovaného, odsouzeného atd.), tak i materiální stránku věci (jednání mající znaky trestnému činu, resp. podezření ze spáchání skutku odpovídajícího trestnému činu, tj. bez ohledu na stránku procesní, jde-li materiálně nahlíženo o trestní věc). Stran míry ochrany se zohledňuje častější odůvodněné používání informací o trestné činnosti (v rámci generální prevence a informování veřejnosti o potírání trestné činnosti), odstupňovaně s ohledem na citlivost údajů i procesní stadium věci, oproti citlivým údajům podle odst. 2, kde má platit relativně nejvyšší úroveň ochrany.

Odst. (4) navazuje na čl. 58(1) a (2) Obecného nařízení o ochraně osobních údajů, částečně též na čl. 33 a 34 Obecného nařízení o ochraně osobních údajů:

V odst. 4 je účelem ustanovení zachovat a na zákonné úrovni formulovat zákaz cenzury, jakož i právo na ochranu zdroje, z důvodu, že by v některých případech mohlo dojít ke konfliktu s uvedenými principy. Úpravou, mající své východisko v ústavním pořádku, by mělo být zajištění zachování stávajícího stavu ochrany výkonu zejména svobody tisku. S ohledem na rozvoj nových technologií se výslovně odkazuje na použitelnost shodných pravidel i pro internetová média. Právo na ochranu zdroje a obsahu informací se z povahy věci bude vztahovat i na informace, věci či prostředky, z nichž by mohl být zdroj či obsah informace určen.

Pro úplnost lze upozornit, že ochrana zdroje a obsahu informace trvá i po okamžiku případného předání takto chráněných informací Úřadu. Ten je tak povinen je chránit i v případě poskytování informací dle zákona o svobodném přístupu k informacím nebo umožní-li nahlížet do spisu subjektu odlišnému od toho, který informace (chráněný obsah) pro účely výkonu dozoru a kontroly poskytl (byť se zde může uplatnit i autorskoprávní ochrana). Pro takové příklady je vhodné poskytnuté chráněné informace předem výslovně označit, aby Úřadu bylo zřejmé, které informace má chránit.

§ 17

Ustanovení § 17 zakotvuje výjimky z poučovací a informační povinnosti správce, jejíž naplňování by v praxi bylo jen obtížně představitelné a v některých případech by i mařilo zejména novinářskou práci.

Ustanovení § 17 navazuje na čl. 12(1) a (2), čl. 13(1) a (2) a čl. 21(4) Obecného nařízení o ochraně osobních údajů:

V odst. (1) návrh reaguje na praktické problémy při výkonu novinářské, ale třeba i vědecko-výzkumné činnosti, kdy je jen obtížně představitelné, že by před každým telefonátem, rozhovorem, natáčením, anketou apod. bylo nejdříve nutné subjekt údajů podrobně informovat o jeho právech na úseku ochrany osobních údajů. Návrh dále reaguje zejména na praktické problémy při výkonu novinářské profese, kdy je jen obtížně představitelné, že by před každým kontaktem se správcem či jím pověřenou nebo zjednanou osobou bylo nejdříve nutné subjekt údajů podrobně informovat o jeho právech na úseku ochrany osobních údajů. Proto zcela postačuje vhodný způsob informování o identitě správce (typicky ústně, ale třeba i viditelným symbolem, označením písemné zprávy názvem a logem apod.), pokud si subjekt údajů může potřebné podrobné poučení dohledat typicky na internetových stránkách správce.

V odst. (2) návrh zároveň reaguje na potřebu ochrany výkonu svobody tisku ve veřejném zájmu (skrytá kamera, reportáž v utajení či pod falešnou identitou), kdy by

identifikace správce vedla ke zmaření takovýchto aktivit. Proto lze informování o příslušnosti ke správci (typicky vydavatel denního tisku, televize, rozhlas) též na nezbytnou dobu odložit.

V odst. (3) návrh řeší situaci, kdy by dodatečné splnění povinnosti po jejím prvotním odložení není možné nebo by bylo spojeno s neúměrnými obtížemi nebo náklady, proto lze výjimečně připustit dle zásady „nemožné nezavazuje“ její dodatečné nesplnění, resp. vyloučení; návrh se zde inspiroje čl. 14 odst. 5 Obecného nařízení o ochraně osobních údajů.

§ 18

Ustanovení § 18 zakotvuje pravidla a výjimky potřebné k ochraně zdroje a obsahu informací, které by jinak normy Obecného nařízení o ochraně osobních údajů prolamovaly.

Ustanovení § 18 navazuje na čl. 14(1) – (3) a čl. 15 Obecného nařízení o ochraně osobních údajů a dále též na § 33(1) Obecného nařízení o ochraně osobních údajů:

V odst. (1) návrh zohledňuje zejména potřebu chránit zdroj informací, tradičně chráněnou zejména tiskovým právem. Bez této ochrany si ani nelze představit zejména výkon novinářské profese, kdy by odhalování zdroje informací mohlo mařit zejména výkon žurnalistiky ve veřejném zájmu. Daná situace ale může nastat i při vědeckém výzkumu či v rámci umělecké (literární) tvorby, neboť vědecký, literární či zpravodajský žánr se mohou prolínat či překrývat.

V odst. (2) návrh dále reaguje na praktické problémy, které by nastaly, pokud by při každém zpracování osobních údajů, pocházejících od třetích stran, bylo nezbytné informovat subjekt údajů o všech skutečnostech a právech souvisejících se zpracováním; návrh opět směřuje k zachování dosavadního právního stavu.

V odst. (3) návrh, který zde navazuje na čl. 15 Obecného nařízení o ochraně osobních údajů, zohledňuje zejména legitimní potřebu chránit informace v době před jejich dalším zpracováním, typicky zveřejněním, nebo za jiné situace, kdy by realizací práva na přístup k osobním údajům došlo ke zmaření účelu jejich zpracování (např. snahou zjistit, jakými údaji či informací disponuje novinář k určité osobě, kolik informací již shromáždil, kdo o něm sdělil určité informace apod.). Na druhé straně není právo na přístup k osobním údajům zcela negováno. Omezení či vyloučení bude logicky trvat jen po dobu, kdy je potřeba.

V odst. (4), který má návaznost na čl. 33(1) Obecného nařízení o ochraně osobních údajů, se přes úvodní garanci ochrany zdroje a obsahu informací pro účely právní jistoty výslovně uvádí v návaznosti na povinnost hlásit porušení ochrany osobních

údajů možnost učinit tak bez údajů umožňujících určení zdroje či obsahu osobních údajů. V takovém případě by byl správce povinen specifikovat údaje alespoň druhově, jejich opisem či dle kategorií.

§ 19

Ustanovení § 19 zakotvuje zužující výjimku z práva na omezení zpracování osobních údajů, které by jinak mohlo i paralyzovat zejména novinářskou práci.

Ustanovení § 19 navazuje na čl. 18 Obecného nařízení o ochraně osobních údajů:

V odst. (1) se právo na omezení zpracování osobních údajů zužuje pouze na případy, kdy subjekt údajů potřebuje údaje, které však již správce nadále nepotřebuje (a které by třeba mezitím byly smazány) pro vymáhání svých právních nároků, ať už vůči správci nebo vůči třetím osobám. Ve zbytku pak postačují standardní prostředky ochrany tiskového, resp. občanského, práva.

V odst. (2) se pro úplnost vyjasňuje, že v případě uplatňování práva na opravu osobních údajů se postupuje jako v případě žádosti o tiskovou opravu dle tiskového práva, nelze tak tedy činit prostřednictvím norem upravujících ochranu osobních údajů (může jít např. o chybně uvedené jméno, o záměnu s jinou osobou apod.).

§ 20

Ustanovení § 20 zakotvuje zužující výjimku z povinnosti informovat o opravě nebo výmazu osobních údajů, jejíž plnění by většinou, zejména v prostředí on-line tisku, nebylo v praxi reálně proveditelné.

Ustanovení § 20 navazuje na čl. 19 (a čl. 17 odst. 2) Obecného nařízení o ochraně osobních údajů:

V odst. (1) je promítnuta skutečnost, že v případě médií adresovaných blíže neurčenému okruhu příjemců není reálně všechny informovat o opravách či výmazech osobních údajů. V případě informací na internetu je však možné alespoň upozornit na provedení změn, a to údajem o aktualizaci informačního obsahu. Neuvádí se již konkrétní předmět opravy či které údaje byly opraveny (což by mohlo jít proti smyslu opravy či výmazu), ale ani druh opravy, neboť by to v případě automatizovaných systémů aktualizace vyžadovalo zatěžující nepřetržitou analýzu obsahových změn, jejich vyhodnocování a popisování. Ve zbytku by pak měly postačit tradiční instituty opravy a odpovědi.

V odst. (2) se na druhé straně správci ukládá informační povinnost alespoň tam, kde údaje, které byly později opraveny, sám předal dalším subjektům, a kde proto požadavek na informování není nerealistický (nejde o blíže neurčený, resp. neomezený, okruh příjemců).

§ 21

Ustanovení § 21 zužuje právo na podání námítky proti zpracování osobních údajů, které by zejména ve stadiu před publikováním mohlo efektivně mařit zejména novinářskou práci, neboť do vyřízení námítky by nebylo možné údaje dále zpracovávat.

Ustanovení § 21 navazuje na čl. 21(1) a (4) Obecného nařízení o ochraně osobních údajů:

Smyslem úpravy je částečné převrácení důkazního břemena v případě, kdy subjekt údajů namítá převahu svých zájmů nad zájmem na zpracování osobních údajů, a to z důvodu, že podávání námítek, tím spíše námítek obecných, by mohlo velmi účinně mařit zpracování informací zejména pro zpravodajské nebo investigativní účely, ač třeba bude převažovat veřejný zájem na zpracování údajů nebo ač jsou námítky proti zpracování neoprávněné či nelegitimní.

Námítka proto musí být dostatečně konkrétní a týkající se konkrétní informace, a převaha osobních zájmů musí být alespoň osvědčena (podobně jako u návrhu na vydání předběžného opatření). Možnost uplatnit námítku se zároveň zužuje pouze na zveřejněné údaje, protože v rámci svobody projevu, resp. svobody tisku, teprve zveřejnění údajů podstatně zasahuje do práv subjektu údajů. Ve fázi přípravy článku či reportáže navíc obvykle není možné odpovědně rozhodnout o tom, zda je možné námítce vyhovět či nikoliv.

V případě postupu dle Obecného nařízení o ochraně osobních údajů by jinak v důsledku podávání námítek mohlo dojít až k paralýze výkonu svobody tisku, nebo by si vyřizování námítek vyžádalo enormní náklady, což by opět mělo nežádoucí negativní dopad na svobodu tisku.

Hlava III

V této hlavě se nacházejí ustanovení, která z části provádějí směrnici o ochraně osobních údajů v trestní soudní a policejní spolupráci 2016/680. Jde o ustanovení společná několika bezpečnostním sborům a dalším orgánům, která je vhodné soustředit do obecnějšího předpisu.

Při tomto zpracování zákon používá termín „spravující orgány“, aby předešel omylům, zdůraznil, že jde o jiný soubor pravidel, a tím vyloučil případnou nesprávnou aplikaci těchto pravidel jinými subjekty při zpracování, které správně podléhá hlavě II nebo případně hlavě IV.

Pokud tyto orgány zpracovávají údaje i v jiných oblastech (typicky půjde o oblast personální, případně o řízení podléhající předpisům Evropské unie z jiné oblasti, jako je problematika řízení ve věcech o pobytu cizinců nebo ve věcech zbraní a střeliva nebo v celních správních věcech), použijí Obecné nařízení o ochraně osobních údajů 2016/679.

§ 22

Obecné ustanovení upravuje zejména věcnou působnost hlavy III v odstavci 1 a 4 a personální působnost v odstavci 3. Dále přebírá definice z Obecného nařízení o ochraně osobních údajů 2016/679, které jsou totožné i pro směrnici 2016/680.

Pro zdůraznění odlišné věcné působnosti jsou orgány, které mohou být správci podle směrnice 2016/680, označovány jako „spravující orgány“, nikoli jako „správci“.

Cílem je zahrnout orgány, které se specificky zabývají výkonem veřejné moci v oblasti prevence a potírání trestné činnosti. Proto se v odst. 1 využívá spojení „plnění úkolu a výkonu veřejné moci“. Navíc se v poznámce pod čarou uvádějí relevantní právní předpisy. Tím, jakož i stanovením osobní působnosti v odst. 3, dochází k odlišení spravujících orgánů od orgánů, které se na činnosti veřejné moci v oblasti prevence a potírání kriminality podílejí jen podpůrným způsobem.

Do působnosti hlavy III tak například nespadá činnost Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových (ÚZSVM), přestože hospodaří i s majetkem, který propadl státu podle předpisů trestního práva hmotného nebo procesního.

Do působnosti hlavy III samozřejmě nespadá činnost dalších regulačních orgánů, přestože tyto orgány plní určité úkoly související s postihem trestné činnosti nebo její prevence, ale jejich celkové zaměření je odlišné od potírání trestné činnosti a prevence bezpečnostních hrozeb. Z tohoto důvodu do hlavy III nespadá například činnost České národní banky, přestože plní určité úkoly související nebo preventivní (v oblasti oběhu hotovosti jde o problematiku padělků, dále např. o postih neoprávněně podnikajících osob na finančním trhu), nebo činnost jiných kontrolních nebo regulačních orgánů.

Z obratu „...zajišťování veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti...“ je dále zjevné, že ani skutečnost, že nějaký úřad vede např. řízení o přestupcích s cílem chránit veřejný pořádek, není důvodem pro jeho zahrnutí do hlavy III, resp. do působnosti směrnice 2016/680. Směrnice se vztahuje na činnosti související s prevencí a potíráním trestné činnosti s jejich specifickými rysy, vyznačujícími se možností těch nejzávažnějších zásahů do lidských práv a základních svobod (odposlechy, nasazení agentů apod.), což je odůvodněno povahou potírání trestné činnosti jako ultima ratio,

nebo na udržování veřejného pořádku s tím související. Rozšíření směrnice na velmi rozličné činnosti související se správním trestáním v různých situacích by vedlo jak k neodůvodněnému snížení ochrany osobních údajů při těchto činnostech, tak k neodůvodněné zátěži správního orgánu, který by například kontrolní činnost prováděl podle nařízení 2016/679, ale sankci za přestupky zjištěné touto činností ukládal podle směrnice 2016/680.

Stručně lze uvést, že předpisům o ochraně osobních údajů bude (podobně jako doposud) podléhat zpracování i jen z části automatizované (např. ukládané v digitální podobě), jakož i zpracování kartotéční, tj. neautomatické, ale zahrnující evidenci. Naopak prosté orientační náčrty nebo poznámky na listu papíru, které nebudou řazeny do žádného spisu nebo evidence, těmito pravidly z pochopitelných důvodů (nejde o nijak systematickou činnost) upraveny nejsou.

§ 23

Obecné ustanovení o zásadách zpracování provádí článek 4 směrnice 2016/680. Zásady zákonnosti a přiměřenosti jsou již provedeny platnými ustanoveními relevantních předpisů (u zásady přiměřenosti lze uvést např. § 11 zákona o Policii ČR).

Vzhledem ke vztahu § 22 a § 23 v rámci téže hlavy může spravující orgán podle písm. a) stanovit jen takový účel, který spadá do jeho povinností podle § 22.

Ustanovení odst. 1 písm. a) zároveň presumuje kompatibilitu účelů, stanovených v článku 1(1) směrnice 2016/680, která ze směrnice obecně vyplývá, neboť článek 4(2) změnu účelů v rámci článku 1(1) nepodmiňuje jejich kompatibilitou, ale pouze zákonným titulem pro zpracování a nezbytností, které jsou vyjádřeny v platných ustanoveních relevantních předpisů.

§ 24

Nové ustanovení provádí v nezbytném a relevantním rozsahu článek 6 směrnice 2016/680, jenž v jistých případech vyžaduje rozlišování mezi různými kategoriemi subjektů údajů, a článku 7 téže směrnice, který se zabývá kvalitou údajů, s využitím dosavadního ustanovení § 79 odst. 3 zákona o Policii ČR.

V zásadě se ovšem vychází z toho, že rozlišování procesního postavení osob je neoddělitelnou součástí a do jisté míry samotnou podstatou trestního řízení. Zároveň pro spravující orgán platí základní zásada, že musí udržovat osobní údaje aktuální a přesné ve vztahu k účelu zpracování.

§ 25

Toto ustanovení provádí článek 13 odst. 1 směrnice 2016/680 s využitím recitálu (42) téže směrnice, který umožňuje informovat subjekty údajů o zpracování prostřednictvím webové stránky.

Článek 13 odst. 2 a 3 směrnice jsou v relevantních případech provedeny již existujícími zvláštními ustanoveními právního řádu, jako příklad lze uvést § 88 trestního řádu.

§ 26

Toto ustanovení provádí články 14 a 15 směrnice 2016/680 o právu subjektu údajů na přístup k osobním údajům, které jsou o něm zpracovávány, a o omezeních tohoto práva. Stanoví se informace, na které má subjekt údajů nárok. Zároveň se stanoví v souladu s čl. 15 výše uvedené směrnice důvody, pro které lze přístup poskytnout pouze částečně nebo žádosti nevyhovět vůbec.

§ 27

Toto ustanovení provádí článek 16 směrnice 2016/680, včetně vzájemného vztahu mezi právem na výmaz, na opravu a na omezení zpracování. V souladu s článkem 16 této směrnice se upravují důvody, pro které lze vyhovět žádosti subjektu údajů pouze částečně nebo jí nevyhovět vůbec.

§ 28

Společné ustanovení pro vyřizování žádostí slouží k provedení článku 12 směrnice 2016/680 v rozsahu, ve kterém implementace nevyplývá z jiných ustanovení právního řádu. Např. to, že nelze ukládat poplatky za podání žádosti, plyne a contrario ze zákona o správních poplatcích. Obdobně kvalita komunikace se subjektem údajů předepsaná článkem 12(1) této směrnice (stručně, srozumitelně, přístupně, jasně a jednoduše) se již dostatečně odráží v základních zásadách právního řádu a správního řízení, což platí i o ustanovení článku 12(2).

V odst. 1 se provádí odst. 3 článku 12 této směrnice.

V odst. 2 se provádí odst. 4 téhož článku s tím, že po konzultaci všech věcně odpovědných resortů bylo zvoleno řešení, podle kterého se žádostem odmítá vyhovět, tj. byla odmítnuta varianta zpoplatnění žádosti jako neefektivní. Za standardních okolností se krátkou dobou, ve které se žádost subjektu údajů v téže věci opakuje, rozumí 6 měsíců, a to v souladu s účinným zněním zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, stejně jako zákona č. 300/2013 Sb., o Vojenské policii, a zákona č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů.

V odst. 3 se stejně jako podle platné úpravy subjekt údajů informuje o možnostech přezkumu nebo ochrany, čímž se provádějí články 15(3) a 16(4) věta poslední téže směrnice.

Odst. 4 se přebírá z dosud platného znění § 12 odst. 4 zákona o ochraně osobních údajů. S ohledem na dosavadní praxi zohledňující povinnost přijmout taková opatření, aby nedošlo k neoprávněnému zpracování osobních údajů, např. tím, že se dostanou do nepravých rukou, se výslovně doplňuje oprávnění požadovat kvalifikovaný průkaz plné moci zmocněnce subjektu údajů.

V odst. 4 se provádí požadavky na odůvodnění obsažené v člancích 15(3) a 16(4) směrnice 2016/680.

V odst. 5 6 se v souladu s § 50 odst. 5 stanoví výjimka pro soudy a státní zastupitelství, která nepodléhají v této oblasti dozorové pravomoci úřadu.

§ 29

V tomto koncepčně novém ustanovení se upravuje výkon práv subjektu údajů prostřednictvím ÚOOÚ, resp. možnost (nikoli povinnost, jak plyne z článku 46(1)(g) směrnice 2016/680) ÚOOÚ prověřit na základě takového podnětu zákonnost nejméně těch zpracování, u kterých mohlo dojít k omezení práv subjektu údajů.

Odstavec 2 stanoví některé situace, ve kterých Úřad nemusí podnětu vyhovět.

Odstavec 3 vyžaduje, aby Úřad svůj postup odůvodnil, pokud ověření zákonnosti neprovedl (například protože je ověření zákonnosti napadeného zpracování obsaženo v kontrolním plánu Úřadu na příští rok a proto by ověřování jednotlivé stížnosti bylo neúčelné).

Odst. 4 upravuje informační povinnost Úřadu.

§ 30

Odstavec 1 provádí článek 19 směrnice 2016/680, který stanoví základní povinnosti spravujícího orgánu, včetně přijetí technickoorganizačních opatření pro zajištění ochrany osobních údajů. Vzhledem k tomu, že povinnosti podle směrnice budou plnit převážně orgány policejní povahy, nepočítá se přímo s „koncepty“ ochrany osobních údajů, spravující orgány v této oblasti nicméně standardně přijímají vnitřní předpisy (např. pokyny policejního prezidenta) upravující zpracování a ochranu informací v rámci určitého informačního systému.

Odstavec 2 provádí článek 20 téže směrnice, který stanoví povinnosti pro záměrnou a standardní ochranu osobních údajů. Jde o to, aby spravující orgán již při přípravě zpracování (například při pořizování vhodné techniky) usiloval o co nejmenší nezbytné zásahy do ochrany osobních údajů. Pro větší přehlednost jsou cíle záměrné a standardní ochrany osobních údajů vypočteny.

Odstavec 3 doplňuje dokumentační povinnost správce, která plyne z relevantních ustanovení výše uvedené směrnice.

Odstavec 4 provádí článek 24 co do povinností spravujícího orgánu, tj. jeho odstavce 1 a 3. Záznamy o činnostech zpracování je nutno odlišovat od tzv. logů, které směrnice 2016/680 upravuje v článku 25. Nejde o záznamy o nějaké (nebo každé) operaci zpracování, tj. o každém úkonu, který lze s osobním údajem provést, ale o souhrnné záznamy o tom, jak probíhají určité typy zpracování, například jak probíhá ztotožňování osob podle otisků prstů nebo jak probíhá dotaz do evidence odcizených vozidel. Účelem těchto záznamů je poskytnout správci, pověřenci i dozorovému úřadu dostatečný přehled o typech zpracování, která u správce probíhají, na obecné úrovni.

Odstavec 5 provádí související články 7(3), 16(5) a (6) směrnice 2016/680, které se týkají předávání nepřesných údajů, nesprávného předávání, a zpětné opravy nepřesností, resp. navazující opravy, výmazu nebo omezení zpracování předaných osobních údajů.

§ 31

Ustanovení provádí článek 21 směrnice 2016/680 o dělbě odpovědnosti společných spravujících orgánů. V české praxi v oblasti prevence a potírání trestné činnosti půjde o výjimečné situace. Písemnou dohodou se rozumí veřejnoprávní smlouva uzavřená podle § 160 odst. 3 správního řádu.

§ 32

Odstavce 1 – 3 provádějí článek 22 směrnice 2016/680 včetně požadavků kladených na zpracovatele i na právní akt, kterým je ke zpracování spravující orgán zmocněn.

Na rozdíl od pojmu „zvláštní kategorie osobních údajů“, který používá ve smyslu většiny tzv. „citlivých osobních údajů“ nařízení 2016/679 v článku 9, nestanoví předpisy práva EU definici pojmů „typ osobních údajů“ nebo „kategorie subjektů údajů“.

Pojem „kategorie subjektů údajů“ je tak nutno interpretovat zejména ve vztahu k okolnostem, které by zakládaly zvláštní povinnosti spravujícího orgánu nebo zpracovatele. V kontextu směrnice pak půjde zejména o vymezení skupin osob, jejichž osobní údaje pro správce zpracovává zpracovatel (tj. o vymezení, že údaje jiných skupin osob nezpracovává), ale může jít i například o zdůraznění skupin osob, s jejichž zpracováním se vážou zvláštní povinnosti, např. povinnost informovat a poučovat děti přiměřeně jejich věku apod.

Pojem „typ osobních údajů“ pak v kontextu směrnice opět zejména vymezuje údaje, které pro správce zpracovává zpracovatel (např. jméno a příjmení, příslušnost ke sdružením a spolkům, fotografie způsobilé pro biometrické porovnávání, tělesné znaky, profil DNA apod.).

Odstavec 4 provádí článek 24 v rozsahu, ve kterém se použije na zpracovatele, tj. jeho odstavce 2 a 3.

§ 33

Toto ustanovení provádí článek 23 směrnice 2016/680, tedy základní pravidlo odlišující (kromě volby účelů a prostředků zpracování) spravující orgán od zpracovatele – zpracovatel (a jeho zaměstnanci) nakládá se svěřenými osobními údaji jen dle pokynu správce.

V praxi českých orgánů působících při prevenci a potírání kriminality a hrozeb veřejnému pořádku se ovšem vztah správce a zpracovatele předpokládá pouze výjimečně.

§ 34

Toto ustanovení provádí článek 25 směrnice 2016/680 a věnuje se pořizování automatických záznamů o konkrétních jednotlivých operacích (úconech) zpracování, tj. o ukládání a využívání logů. Tyto záznamy nelze zaměňovat se záznamy o činnostech zpracování podle článku 24 téže směrnice.

V odst. 3 se provádí článek 25(2), který omezuje využití logů, přičemž je rozveden ve směrnici použitý obecný pojem „vlastní kontroly“.

Pro účely právní jistoty se v odst. 4 stanoví maximální doba uchování těchto údajů, která se odvozuje od okamžiku likvidace osobních údajů, k nimž se záznamy vztahují. Vzhledem k tomu, že uchování záznamů je významným opatřením na straně správce z hlediska zajištění korektního zpracování osobních údajů, není nutno regulovat minimální dobu uchování.

Odst. 5 v souladu se směrnicí 2016/680 stanoví, že stejné povinnosti dopadají na zpracovatele obdobně.

§ 35

Toto ustanovení provádí článek 27 směrnice 2016/680 o posouzení dopadů zpracování na ochranu osobních údajů v případě, že zpracování vede k vysokému riziku.

§ 36

Toto ustanovení provádí článek 28 směrnice 2016/680 o konzultacích s ÚOOÚ v případech, kdy vysoké riziko způsobuje nová technologie (například rozeznávání osob podle záznamu jejich chůze) nebo kdy jsou např. pochybnosti, že je vysoké riziko kompenzováno plánovanými opatřeními správce.

§ 37

Toto ustanovení provádí článek 11 směrnice 2016/680. Vzhledem k tomu, že v rámci činností podléhajících směrnici (tj. prevence a potírání trestné činnosti a hrozeb veřejné bezpečnosti a souvisejících) se zásadně zásahy do práv neprovádí automaticky (tj. nepřijímá se opatření ovlivňující právní postavení nebo podobně závažné jiné opatření pouze na základě počítačového profilování nebo podobné automatické techniky), je stanoveno, že takové rozhodování bude možné, pouze pokud jej (budoucí) zákon výslovně povolí. Toto ustanovení nevylučuje automatizovanou fázi analýzy rizika, například při tipování podezřelých osob nastupujících do letadla; podmínkou však je, že před jakýmkoli zásahem dojde k posouzení situace člověkem.

§ 38

Toto ustanovení provádí článek 29 směrnice 2016/680 o zabezpečení zpracování. Odstavec 1 stanoví obecnou povinnost zabezpečit zpracování, odstavec 2 shrnuje jednotlivé formy zabezpečení automatizovaného zpracování, které poněkud mnohohlavně rozvádí směrnice ve svém odstavci 2.

§ 39

Toto ustanovení provádí článek 30 směrnice 2016/680, podle kterého se ohlašuje „technické“ porušení zabezpečení údajů, například ztráta nosiče dat, ztráta zařízení, které může přistupovat k údajům uloženým v evidenci, nebo např. odhalené případy kybernetických útoků na relevantní databáze nebo informační systémy.

Ustanovení se nevztahuje na celý veřejný sektor, ale na ty složky, které jsou nejlépe schopné zajistit integritu svých databází a vyšetřit případné úniky a narušení bezpečnosti. Jde naopak o motivaci správce zajistit adekvátní ochranu osobních údajů preventivně, tj. snížit riziko plynoucí z úniku nejen organizačními a technickými bezpečnostními opatřeními, ale také minimalizací dat, jejich pseudonymizací, šifrováním apod.

§ 40

Toto ustanovení provádí článek 31 směrnice 2016/680, podle kterého se ty případy narušení, jež upravuje předchozí článek, a které znamenají velké riziko pro subjekt údajů, sdělují subjektům údajů.

Hlava IV

§ 41 až § 47

Reforma ochrany osobních údajů, kterou přineslo obecné nařízení o ochraně osobních údajů 2016/679 a směrnice 2016/680, přenesla existující hmotněprávní ustanovení, která jsou provedením směrnice 95/46(ES), do přímo použitelného výše uvedeného nařízení. Pokud jde o směrnici 2016/680, jsou tato ustanovení významně upravena a nově provedena dílem v nové hlavě III, dílem ve zvláštních zákonech (např. zákon o Policii ČR, zákon o Vojenské policii, zákon o Celní správě ČR).

Je navrženo, aby se výše uvedená reforma ochrany osobních údajů se nevztahovala na zpracování osobních údajů například zpravodajskými službami, protože Evropská unie nemá působnost v oblasti národní bezpečnosti a právo EU se na tuto oblast nevztahuje.

V souladu se zvláštní povahou činnosti zpravodajských služeb, kterou respektuje i recitál 14 směrnice 2016/680, se v § 41 odst. 1 výslovně do výlučné působnosti hlavy IV vtahuje veškeré zpracování osobních údajů zpravodajskými službami. Ve všech případech, včetně zpracování prováděného zpravodajskými službami, je tato úprava je výslovně uvedena jako subsidiární vůči speciální úpravě, kterou obsahují jiné právní předpisy, tj. například příslušné zákony o zpravodajských službách.

Vzhledem k závazkům ČR plynoucím z Úmluvy o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat, vyhlášené pod č. 115/2001 Sb. m. s. a Dodatkového protokolu k ní vyhlášeného pod č. 29/2005 Sb. m. s., které mají širší působnost, je však namístě ponechat relevantní ustanovení nadále v platnosti pro tuto oblast. Přitom se zásadně vychází z platného právního stavu, zejména z výjimek, které stanovil dosavadní § 3 odst. 6 zákona o ochraně osobních údajů, jakož i z povahy věci (neupravují se kupříkladu zpracování za účelem nabízení služeb nebo registrace zpracování, která se obecně ruší) a částečně i ze vztahu speciality. Tak nemá například smysl zvlášť upravovat možnost zpravodajských služeb zpracovávat citlivé osobní údaje, protože zpravodajské služby mají podle jiných zákonů oprávnění zpracovávat jakékoli osobní údaje bez rozdílu. Tomuto přístupu odpovídá i okruh definic, které se z nařízení 2016/679 vtahují, který je velmi omezený na základní pojmy z této právní oblasti.

Lze shrnout, že úprava zpracování za účelem ochrany bezpečnostních nebo obranných zájmů ČR nedoznává věcných změn oproti zákonu 101/2000 Sb., protože to není předmětem transpozičních ani adaptačních prací. Obdobně nedochází k žádnému posunu při zpracování osobních údajů Národním bezpečnostním úřadem. Navrhují se pouze nevyhnutelné legislativně technické úpravy související se zařazením této hlavy, zejména:

- název hlavy IV a text § 41 odst. 1 je zvolen tak, aby terminologicky nekolidoval s hlavou III, zejm. § 22 odst. 1 a 3
- v § 42 a § 45, které odpovídají § 6 a § 15 zákona o ochraně osobních údajů, bylo sjednoceno používání obratu „technická a organizační opatření“.
- v § 47 se odkazuje na tuto hlavu nebo jiný zákon, přičemž odpovídající § 21 zákona o ochraně osobních údajů odkazoval na zákon. Myšleny jsou zejména

zákony o zpravodajských službách, případně jiné zákony, upravující zpracování za účelem ochrany národní bezpečnosti, stejně jako v § 43.

- do hlavy IV se na základě projednání v Legislativní radě vlády z důvodu obecnosti a duplicity, nebo jejich překonání vývojem právního řádu, nepromítla ustanovení odpovídající dřívějším ustanovením § 5 odst. 3, § 8 odst. 1 poslední věta, § 10, § 14 a § 21 odst. 3 zákona o ochraně osobních údajů.

- do hlavy IV se na základě projednání v Legislativní radě vlády naopak promítly další drobné úpravy, jako je ustanovení o délce uchování dokumentace v § 44 odst. 2.

Nadále platí, že Úřad nevykonává dozor nad zpracováním osobních údajů zpravodajskými službami (srov. § 52 odst. 4).

Kromě zpracování prováděného zpravodajskými službami spadají do působnosti této hlavy další zpracování, u kterých je to odůvodněné jejich předmětem nebo účelem (např. povolávání branců, resp. obrana státu) nebo podmínkami, ve kterých probíhají (např. zpracování za krizového stavu, při požáru apod.). V souvislosti s řešením mimořádné události v časové tísní se často zpracovávají i osobní údaje, byť jde o mnohdy nesystémové (incidenční) zpracování, např. tísňový hovor linky 112, zásah na místě a hlášení na krajská operační a informační střediska HZS ČR z místa zásahu, zpracování zprávy o zásahu. Zpravidla nejsou tyto informace (i osobní údaje) ukládány ve strukturované podobě (jsou např. jen v textové položce) nebo nejsou ucelené a někdy mohou být i mylné nebo neověřené. Zpracování ve strukturované podobě často není možné z časových důvodů. Také tato zpracování se řídí ustanovením hlavy IV, což odpovídá platné úpravě podle zákona 101/2000 Sb.

Do budoucna je ovšem nutno uvést, že vzhledem k pracím na modernizaci výše uvedené Úmluvy o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat, které by měly být v dohledné době v rámci Rady Evropy dokončeny, bude nejen vhodné, ale také nutné, přistoupit k důkladné revizi ustanovení o ochraně osobních údajů v této oblasti. Vzhledem k tomu, že modernizace dosud dokončena není, ani není znám finální rozsah dopadů na zpracování prováděné k ochraně bezpečnostních a obranných zájmů ČR, a protože je nezbytné přijmout transpoziční a adaptační úpravu, se však navrhuje tuto oblast řešit pozdější změnou zákona a pro, jak předkladatel předpokládá, relativně krátké období do dokončení modernizace výše uvedené Úmluvy, ponechat stávající znění.

Hlava V

§ 48

Jako doposud, ÚOOÚ bude mít působnost podle všech obecných předpisů na ochranu osobních údajů s výjimkou dozoru nad zpravodajskými službami a nově též s určitými výjimkami justičními orgány, což je stanoveno v § 52.

ČR nebude zřizovat zvláštní dozorový úřad např. pro oblast bezpečnostních sborů nebo státní správy.

Orgán dohlížející nad dodržováním pravidel pro ochranu osobních údajů je „nezávislý“ podle článku 8(3) Listiny základních práv Evropské unie, jak je rozebráno v obecné části důvodové zprávy, a podle článku 52 odst. 1 nařízení (EU) 2016/679 „zcela nezávislý“.

ÚOOÚ je nadále ústředním správním úřadem, což je běžně užívaná kategorie, se kterou souvisí další aspekty institucionálního postavení (např. povinnost vedoucího takového úřadu dostavit se na schůzi výboru podle § 39 odst. 2 zákona 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny).

§ 49

Ustanovení v odst. 1 speciální úpravou vyjasňuje, že při výkonu působnosti podle tohoto zákona a nařízení 2016/679 postupuje úřad zcela nezávisle (do tohoto výkonu nelze zasahovat např. usneseními vlády), jak je popsáno v obecné části důvodové zprávy. Nové ustanovení v odst. 1 odstraňuje konflikt mezi článkem 52(1) obecného nařízení o ochraně osobních údajů a § 20 kompetenčního zákona. Ten totiž rozšířením legislativní zkratky „ministerstvo“ vztáhl povinnost řídit se usneseními vlády i na ÚOOÚ, což je neslučitelné s jeho nezávislostí (srov. též rozsudky Soudního dvora ve věcech Komise proti Německu, Rakousku a Maďarsku C-518/07, C-614/10 a C-288/12).

Odst. 2 přebírá obdobné ustanovení z platného zákona 101/2000 Sb.

Odst. 3 provádí čl. 52 odst. 5 nařízení 2016/679, a zajišťuje, že rozhodnutí ve věcech služby státních zaměstnanců v ÚOOÚ nepodléhá druhé instanci v rámci Ministerstva vnitra. Ve světle rozhodovací praxe Soudního dvora nelze očekávat restriktivní interpretaci čl. 52 odst. 5 Obecného nařízení v tom, že pokud dozorový úřad např. propustí nebo kázeňsky postihne zaměstnance, výkonná moc to v nadřízené instanci bude moci změnit. Proti prvoinstančnímu rozhodnutí ÚOOÚ se samozřejmě státní zaměstnanec může dovolávat soudní ochrany.

Toto řešení je vyvoláno mimořádnými požadavky Soudního dvora na „úplnou“ nezávislost právě dozorového orgánu pro ochranu osobních údajů a proto bylo zapracováno do toho předpisu, který postavení dozorového orgánu v ČR upravuje.

§ 50

Ustanovení v zásadě přebírá způsob jmenování a postavení předsedy ÚOOÚ, který vyhovuje článku 53(1) obecného nařízení o ochraně osobních údajů ve spojení s recitálem 121 věta první téhož nařízení.

Ustanovení stanoví nezbytné předpoklady pro výkon funkce předsedy úřadu, zejména morální (bezúhonnost) a kvalifikační (vzdělání v oboru právo nebo informatika, doložitelná praxe v oblasti ochrany osobních údajů nebo lidských práv a základních svobod, neboť ochrana osobních údajů je sice součástí základních lidských práv, ale součástí vyznačující se ucelenou, rozsáhlou a komplexní správní regulací. Z toho plyne, že ochranou lidských práv a základních svobod se může zabývat např. soudce, naproti tomu ochranou osobních údajů se může zabývat např. pověřenec se vzděláním v oblasti informatiky. Kvalifikaci pověřence nelze přitom považovat za méně relevantní.

Dále se stanoví nezbytné jazykové znalosti, a to anglického, německého nebo francouzského jazyka, neboť předseda úřadu se bude muset podílet na fungování Evropského sboru pro ochranu osobních údajů, přičemž znalost alespoň jednoho z těchto jazyků je nezbytnou podmínkou pro účinné prosazování stanovisek ÚOOÚ v rámci Sboru nejen kvůli dorozumění se bez nutnosti přítomnosti tlumočníka, ale také kvůli navrhování a posuzování kompromisních návrhů apod.).

Délka praxe se stanoví na 5 let. Tříletá praxe justičního čekatele je totiž zakončena zkouškou. Naopak delší, sedmiletá praxe v oboru energetiky podle § 17b energetického zákona, není doplněna požadavkem na určitý typ vysokoškolského vzdělání. Ve svém souhrnu tak představují kvalifikační požadavky vyvážený celek.

Kvůli jednoznačnosti a jasnější návaznosti na nařízení 2016/679 se stanoví, že předseda je „členem“ ve smyslu tohoto nařízení.

§ 51

Nově se zavádějí dva místopředsedové úřadu, kteří jsou také „členem“ ve smyslu nařízení 2016/679 a na rozdíl od dosavadních inspektorů budou předsedu zastupovat, čímž je zajištěna plná funkčnost úřadu za všech předvídatelných okolností.

Na rozdíl od dosavadních inspektorů i předsedy je odlišně upraven způsob jmenování místopředsedů, ovšem též v souladu s nařízením 2016/679.

Jejich postavení a kvalifikační požadavky jsou do velké míry shodné s předsedou.

Institut inspektorů se do nového zákona nepřebírá, protože z pohledu požadavků unijního práva nelze funkčnost úřadu a jeho schopnost přeshraniční spolupráce omezit tím, že maximálně sedm osob v celém úřadu řídí kontrolní týmy, a protože ve shodě s jinými kontrolními orgány bude tuto činnost nadále provádět větší množství kvalifikovaných osob, které budou přijímány výběrovým řízením podle zákona o státní službě.

§ 52

Toto ustanovení obsahuje jak adaptační části (odst. 1, 3, 4) ve vztahu k materii upravené Hlavou II a nařízením 2016/679, tak transpoziční části (odst. 2, 4) ve vztahu k úpravě Hlavy III, transponující směrnici 2016/680.

Odst. 1 upřesňuje tam, kde by o tom mohly být pochybnosti, podle jakých vnitrostátních procesních norem úřad postupuje při výkonu svých relevantních pravomocí zejména podle článku 58 nařízení 2016/679. Při tom je nutno uvést, že koncepční rozdělení pravomocí v tomto článku je věcí evropského práva a nelze jej bez dalšího automaticky přenášet do práva vnitrostátního (např. sankce považuje čl. 58 odst. 2 písm. i) za nápravné opatření). Adaptační normy se naopak drží smyslu jednotlivých pravomocí a jejich koncepčního uchopení ve vnitrostátních předpisech, jakož i dosavadní praxe úřadu s využitím institutů stávajícího zákona (např. písm. b).

Úřad bude typicky postupovat a rozhodovat podle správního řádu, což je u většiny pravomocí zmíněných článkem 58 nařízení 2016/679 jasné a není nutno to uvádět při adaptaci.

Odst. 2 upravuje postup úřadu při dozoru nad zpracováním podle Hlavy III, a způsobem obvyklým a částečně převzatým ze zákona 101/2000 Sb. transponuje odpovídající požadavky směrnice 2016/680.

Odst. 3 shrnujícím způsobem stanoví další činnosti úřadu související jak se směrnicí 2016/680, tak s nařízením 2016/679. V písm. c) částečně implementuje požadavek čl. 36 odst. 4 nařízení 2016/679 o vnitrostátních konzultacích s úřadem v případech, na které nedopadá postup podle Legislativních pravidel vlády, způsobem nezasahujícím do jednacích řádů komor Parlamentu.

Odst. 4 Vzhledem k tomu, že zpracování osobních údajů zpravodajskými službami má zvláštní povahu a nepodléhá právu Evropské unie, ponechává se stávající vyloučení těchto orgánů z pravomoci Úřadu.

V návaznosti na článek 45 odst. 2 směrnice 2016/680 se plní legislativní povinnost spočívající ve vyloučení dozoru Úřadu nad soudy, pokud provádějí zpracování v rámci svých soudních pravomocí. Důvodem tohoto vyloučení je, stejně jako u pověřenců podle článku 32(1) směrnice 2016/680, ochrana nezávislosti justice.

Podle čl. 45 odst. 2 směrnice (EU) 2016/680 platí, že členské státy mohou stanovit, že dozorové úřady nejsou příslušné k dozoru nad operacemi zpracování, které provádějí jiné nezávislé justiční orgány v rámci svých justičních pravomocí. Navrhuje se tedy vedle aplikace výjimky pro soudy aplikovat výjimku i na státní zastupitelství, neboť podle některých názorů lze činnost státního zastupitelství charakterizovat jako činnost justiční povahy, která je determinována charakterem státního zastupitelství jako orgánu veřejné moci, ačkoliv systematicky ústava řadí státní zastupitelství do moci výkonné. Podle části doktríny na základě komparace s románskými právními řády má státní zastupitelství charakter orgánu justičního, který nevykonává soudní moc, ale jeho justiční úkony mají povahu obdobnou výkonu soudní pravomoci. Pravomoc provádět úkony justiční povahy činí ze státního zastupitelství též

předstupeň (zejména v oblasti trestní) nezbytný pro výkon soudní moci. Tímto je zvýrazněna souvislost činnosti státního zastupitelství s činností soudu, která je v oblasti trestní závislá na uskutečňování výhradní pravomoci státního zastupitelství.

Pro posouzení státního zastupitelství jakožto jiného nezávislého justičního orgánu je též nutné zdůraznit roli státního zastupitelství při ochraně veřejného zájmu ve věcech svěřených zákonem do jeho působnosti. Jde o klíčovou zásadu charakterizující povahu státního zastupitelství, slučitelnou s vymezením funkce státního zastupitelství v Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy členským státům č. R (2000)19, o úloze veřejné žaloby v systému trestní justice. Státní zastupitelství též plní nezastupitelnou úlohu při uplatňování principů restorativní justice, jmenovitě odklonů v trestním řízení.

Postavení státního zastupitelství jako nezávislého justičního orgánu lze dovozovat též z § 2 písm. a) zákona č. 104/2013 Sb. o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, nebo z usnesení Ústavního soudu IV. ÚS 1953/16.

Tuto výjimku je nutno vykládat tak, že nepostihuje ostatní činnosti justičních orgánů, tedy zejména činnosti administrativní povahy, v jejichž rámci dochází ke zpracování osobních údajů, ať již k plnění zákonem stanovené povinnosti, nebo z rozhodnutí justičního orgánu samotného ÚOOÚ tedy je dozorovým úřadem pro zpracování osobních údajů zaměstnanců a osobních údajů zpracovávaných v souvislosti s fyzickým zabezpečením prostor justičních orgánů.

Ochrana jednotlivce v souvislosti s rozhodnutím Soudního dvora EU ve věci Schrems (viz rozsudek ze dne 6. října 2015, Schrems, C-362/14, bod 65):

Rozhodnutí ve věci Schrems vyžaduje existenci mechanismu, který by umožnil dozorovému orgánu uplatnit výtky (přednesené jednotlivci v rámci stížností uplatňovaných u příslušného dozorového orgánu), jež považuje za opodstatněné, před vnitrostátními soudy, aby tyto soudy v případě, že sdílejí pochybnosti vyjádřené tímto orgánem ohledně platnosti rozhodnutí Komise, předložily žádost o rozhodnutí o předběžné otázce za účelem přezkumu platnosti tohoto rozhodnutí.

Shora popsané závěry Soudního dvora vycházejí inter alia ze znění čl. 25 odst. 3 směrnice 95/46. Dle tohoto ustanovení platí, že členské státy a Komise se vzájemně informují o případech, kdy se domnívají, že některá třetí země nezajišťuje odpovídající úroveň ochrany. Nicméně právní úprava obsažená v čl. 45 nařízení 2016/679/EU žádnou podobnou informační povinnost nezakotvuje. Je sice pravda, že rozhodnutí Soudního dvora ve věci Schrems se rovněž opírá o čl. 28 směrnice 95/46 ve spojení s čl. 8 odst. 3 Listiny základních práv EU, přičemž pravomoci dozorového orgánu v tomto ohledu zůstávají nedotčeny (článek 48 nařízení 2016/679), avšak to nic nemění na skutečnosti, že rozhodnutí Soudního dvora ve věci Schrems se týká právní úpravy, kterou nařízení 2016/679 zcela zřetelně mění. Pochybnosti o možnosti aplikace závěrů Soudního dvora ve věci Schrems na právní poměry, které zde budou panovat po vstupu nařízení 2016/679 v účinnost, je možné je najít i v odborném diskurzu (viz např. Loïc AZOULAI a Marijn van der SLUIS.

Institutionalizing personal data protection in times of global institutional distrust: Schrems. *Common Market Law Review*, 2016, 53, s. 1343-1472).

V této souvislosti je rovněž nezbytné zdůraznit, že rozhodnutí ve věci Schrems bylo vydáno v době, kdy orgány dozoru v členských státech měly v případě existence rozhodnutí Komise o adekvátní ochraně v třetí zemi pouze značně omezenou možnost zastavit tok dat do třetí země, o jejíž úrovni ochrany pochyboval (srov. článek 3 rozhodnutí 2000/520/ES, tzv. „Safe Harbor“). Tyto orgány byly z důvodu existence platného unijního aktu v zásadě nuceny, a to i v případě vlastních pochybností, akceptovat názor Komise o adekvátní ochraně, aniž by se mohly obrátit na soud či samy položit předběžnou otázku. Právě výše uvedená východiska vedla Soudní dvůr ke konstatování, že je třeba, aby dozorový orgán, v případě toku dat do země, v níž dle jeho názoru není adekvátní ochrana, mohl dotčenou věc předložit vnitrostátnímu soudu za účelem položení předběžné otázky. Účelem tohoto mechanismu bylo, aby možnost domoci se položení této předběžné otázky, a v konečném důsledku zastavení toku do třetí země s neadekvátní ochranou osobních údajů, nebyly závislé čistě na aktivitě subjektu údajů.

Výše popsaná situace se však v návaznosti na rozsudek Schrems značně změnila. Současná rozhodnutí o adekvátní ochraně již počítají v zásadě s neomezenou možností orgánu dozoru zastavit tok dat do dotčené třetí země (srov. článek 3 rozhodnutí 2016/1250, tzv. „Privacy Shield“, resp. prováděcí rozhodnutí Komise 2016/2295 a 2016/2297, která předpokládají stejné změny i vůči ostatním existujícím prováděcím rozhodnutím Komise o adekvátní úrovni ochrany). Stejnou pravomoc svěřuje orgánům dozoru i čl. 58 odst. 2 písm. j) obecného nařízení. Je tedy zřejmé, že dospěje-li v současnosti orgán dozoru k závěru, že v třetí zemi i přes existující rozhodnutí Komise neexistuje adekvátní ochrana, má sám možnost zastavit tok dat do této třetí země, aniž by v daném případě bylo potřeba spoléhat na aktivitu subjektu údajů.

Cílů sledovaných rozhodnutí ve věci Schrems tak již bylo do značné míry dosaženo v rámci změn přímo použitelných aktů unijního práva, a není jej tedy třeba v současnosti do vnitrostátního práva provádět.

Navíc pokud je chápána podstata judikátu Schrems z hlediska zajištění dostatečné ochrany jednotlivců za situace, kdy jsou jejich osobní údaje předávány do třetích zemí na základě rozhodnutí Komise o odpovídající ochraně, pak je v této souvislosti třeba upozornit, že jednotlivci nemají jenom možnost obracet se prostřednictvím stížností na dozorový orgán, nýbrž dle platné české právní úpravy mohou podávat i žaloby v rámci civilního řízení sporného (viz § 1 a 79 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů). In concreto v těchto případech připadá v úvahu podání tzv. negatorní žaloby, pomocí níž se mohou jednotlivci domáhat toho, aby nedocházelo k předávání jejich osobních údajů do třetích zemí. V rámci takového soudního řízení je pak možné i podat předběžnou otázku dle čl. 267 Smlouvy o fungování EU. Jinak řečeno, kontrola nezávislou mocí ve smyslu čl. 8 odst. 3 Listiny základních práv EU je v těchto případech již dostatečně zajištěna

nezávislémi a nestrannými orgány, obecnými soudy. Jeví se proto jako zcela nadbytečné pokoušet se vytvářet složité a českému právnímu řádu cizí právní konstrukce.

Z výše uvedených důvodů tudíž není doplňována další pravomoc, resp. aktivní legitimace ÚOOÚ specificky reflektující judikát Schrems nad rámec Obecného nařízení o ochraně osobních údajů.

Pro úplnost se dále uvádí, že bezpodmínečný požadavek stanovený v ustanovení čl. 58 odst. 5 Obecného nařízení o ochraně osobních údajů umožnit ÚOOÚ obracet se na justiční orgány je v českém právním řádu saturován možností ÚOOÚ obrátit se na státní zastupitelství prostřednictvím podání trestního oznámení (v souvislosti se speciální skutkovou podstatou v § 180 trestního zákoníku).

V této souvislosti je nezbytné jasně rozlišovat mezi bezpodmínečným požadavkem na pravomoc ÚOOÚ „upozornit justiční orgány“ a požadavkem na možnost „zahájit soudní řízení či se do něj jinak zapojit“, je-li to vhodné. Předkladatel v tomto ohledu pečlivě zvažoval možnost ÚOOÚ zapojit se do jednotlivých druhů soudních řízení. Nicméně koncepce českého civilního a správního soudního řízení je postavena výlučně na ochraně subjektivních práv, nikoliv široké kontrole veřejné správy. Možnosti zapojení ÚOOÚ proto musí být logicky limitované. Proto byla v rámci novely občanského soudního řádu, která je součástí změnového zákona, navržena povinnost předsedy senátu v rámci přípravy jednání zpravidla zjistit názor ÚOOÚ, pokud předmět řízení bezprostředně souvisí s otázkou ochrany osobních údajů (§ 114a), a obdobná novela zákona o Ústavním soudu (§ 69a).

§ 53

Přebírá se úprava stávajícího zákona 101/2000 Sb., a doplňuje se o rodná čísla v odst. 3, což je odůvodněno potřebou praxe.

§ 54

Toto ustanovení transponuje požadavky směrnice 2016/680 na mezinárodní spolupráci dozorových orgánů členských států EU a dalších států, které (z titulu schengenského acquis) budou tuto směrnicí též provádět. Velmi podobnou přímo použitelnou úpravu obsahuje čl. 61 nařízení 2016/679.

§ 55

Ustanovení společné pro dozorové činnosti úřadu podle hlavy II i hlavy III určuje, komu a kdy předseda výroční zprávu předkládá. Zveřejnění zprávy pro veřejnost (i Komisi) je již upraveno článkem 59 nařízení 2016/679.

§ 56

Ustanovení transponuje požadavky směrnice a zároveň staví najisto, jaká jsou oprávnění úřadu při získávání informací v rámci plnění svých úkolů (typicky kontrol, správních řízení o udělení pokuty apod.)

Odkaz na § 16 zákona o státní statistické službě uvedený v poznámce pod čarou v souladu s dosavadní praxí umožňuje seznámit se s údaji chráněnými mlčenlivostí podle tohoto zákona po složení příslušného slibu.

Odst. 2 obsahuje úpravu přístupu k informacím chráněným povinností mlčenlivosti podle zákona o advokacii, která je speciální ke druhé větě odstavce 1. Úprava byla po dohodě mezi ČAK a ÚOOÚ koncipována principiálně obdobně jako úprava přístupu orgánů činných v trestním řízení nebo přístupu správce daně, ale se specifickým novým prvkem v podobě vnitřní přezkumná role, kterou návrh svěřuje kontrolní radě České advokátní komory. Tento prvek má zlepšit fungování celého kontrolního mechanismu.

Odst. 3 reaguje na obavy praxe z účelového zneužívání institutu (bezplatné) stížnosti k úřadu s cílem získat chráněné informace (např. algoritmy zpracování, obchodní tajemství, autorskoprávní ochrana atd.). Ustanovení nemá nahradit zákony o poskytování informací, ale má navíc vyjasnit, že další informace se neposkytují. V tom reaguje jak na obavy soukromého sektoru z účelových stížností motivovaných konkurenčními ohledy, tak na dosavadní problémy v praxi Úřadu týkající se dotazů na výsledky kontrol apod. Ustanovení by mělo pokrývat veškeré chráněné informace; k ochraně zdroje a obsahu informace v novinářské činnosti výslovně viz odůvodnění k hlavě II oddílu 2, zejm. § 16 odst. 4. Při formulaci odst. 3 se předkladatel inspiroval ustanovením § 21c odst. 1 o ochraně hospodářské soutěže.

Odst. 4 vyjasňuje, že se přebírá dosavadní právní stav, tj. pokud jsou informace utajované podle jiného zákona, musí mít kontrolující oprávnění se s informacemi v požadovaném stupni utajení seznamovat.

§ 57

Stanoví se způsobem obvyklým mlčenlivost zaměstnanců v úřadu, jakož i případy, ve kterých se jí nelze dovolávat, a její zprošťování.

Odstavec 2 rozpracovává ochranu některých informací, které získal dozorový orgán při výkonu své činnosti, a které jsou, u původního správce, chráněny mlčenlivostí i vůči soudu nebo orgánům činným v trestním řízení. V takovém případě se může zaměstnanec úřadu mlčenlivosti dovolávat za stejných podmínek. Tj. pokud např. soud v trestním řízení prolomí nějakou mlčenlivost nebo tajemství, nemůže se vůči takovým informacím získaným od subjektu povinného takovou mlčenlivost nebo tajemství dovolávat ani zaměstnanec úřadu. Pokud ale podmínky prolomení

mlčenlivosti nebo tajemství u povinného subjektu splněny nejsou, zaměstnanec úřadu se mlčenlivosti dovolává.

§ 58

Přebírá se platná úprava ze zákona 101/2000 Sb., která se osvědčila v praxi – úřad může ve vhodných případech upozornit na protiprávní stav a dosáhnout jeho nápravy dobrovolnou spoluprací správce.

Hlava VI

§ 59

Přebírá se platná úprava ze zákona 101/2000 Sb., která vynucuje zákazy zveřejňování stanovené např. § 8a až 8d trestního řádu vůči fyzickým osobám.

§ 60

S využitím článku 83 odst. 8 nařízení 2016/679 se stanoví, že porušení nařízení uvedená v jeho článku 83 odst. 4 až 6 jsou přestupky ve smyslu vnitrostátních předpisů. Vzhledem k právní formě nařízení nelze přepisovat skutkové podstaty ani sankce stanovené nařízením; smyslem ustanovení nicméně je, aby se na projednání a ukládání sankcí stanovených článkem 83 nařízení 2016/679 úřadem použily předpisy o správním trestání.

V odstavci 5 se na základě článku 83 odst. 7 nařízení 2016/679 omezuje horní hranice správní pokuty pro veřejnoprávní entity shodně s dosavadní úpravou podle zákona 101/2000 Sb. Důvodem tohoto omezení (jehož horní limit ještě nebyl v praxi využit) je snaha smířit odrazující a sankční povahu pokuty s faktem, že finanční prostředky těchto pokutovaných institucí zpravidla plynou z veřejných rozpočtů. V těchto případech nemá smysl stanovit horní hranici ve výši 20 mil. euro, jako to činí pro podnikatelské subjekty nařízení 2016/679. Zejména v případě institucí s menším rozpočtem by v zásadě šlo o pouhé formální přesuny finančních prostředků v rámci státního rozpočtu, neboť takové instituce by musely o finanční prostředky na úhradu pokuty dodatečně žádat.

Zároveň nedochází k využití možnosti vyloučit sankce pro veřejnoprávní entity zcela, neboť stávající stav nebyl v praxi zpochybněn a i v rámci jiných typů řízení je možné při porušení zákona sankce veřejnoprávním entitám ukládat. Omezení horní hranice správní pokuty na 10 mil. Kč a zachování tak stávající nejvyšší možné výši správní pokuty se tak jeví jako vyhovující. Zároveň lze zdůraznit, že platí obecná pravidla při ukládání správních pokut, kdy by správní pokuta mj. neměla být likvidační.

Stanovení povinnosti jmenovat pověřence podle § 14 je provedeno jen pro účely jmenování pověřence, aby se povaha příslušných povinných subjektů blížila povaze

„orgánů veřejné moci“, protože jen tak lze odůvodnit jmenování pověřence i u orgánů neprovádějících rozsáhlá a riziková zpracování.

Článek 83 odst. 7 nařízení 2016/679 umožňuje členským státům stanovit, zda a do jaké míry je možno ukládat správní pokuty orgánům veřejné moci a veřejným subjektům.

Zde je logika nařízení jiná. Sankce jsou podle recitálu 150 (posl. věta) a podle čl. 83(2) nařízení jen jedním z prostředků, jak mají dozorové orgány zajistit dodržování povinností stanovených nařízením. Podle recitálu 150 (předposl. věta) je na úvaze členského státu, zda správní pokuty vůči orgánům veřejné moci a veřejným subjektům umožní.

Je tedy přirozené, že členské státy mají postupovat způsobem vnitrostátně obvyklým. V ČR přitom není nijak neobvyklé, že se správní sankce ukládají i veřejnoprávním subjektům.

Přesto je i v podmínkách ČR významné, zda je správce nějakým způsobem součástí široce chápané veřejnoprávní sféry, resp. systémově využívá veřejné prostředky. V tomto ohledu je namíste přihlédnout k pojmu „veřejné instituce“ podle § 2 zákona o svobodném přístupu k informacím. Pokuta dosahující 20 mil. euro, tj. něco přes půl miliardy korun, není pro většinu orgánů veřejné moci, resp. veřejných subjektů, jako jsou příspěvkové organizace, smysluplným trestem, nýbrž problémem řešitelným jen skrze administrativní přesuny mezi veřejnými rozpočty.

Proto dochází k zachování dosavadní horní hranice pokuty podle zákona 101/2000 Sb., tj. 10 mil. korun, což poskytuje dostatečný prostor pro odstupňování pokut a zároveň jde o citelné zásahy do těch zdrojů správce, se kterými může nakládat podle svého uvážení.

Nebudou tedy výjimkou případy, kdy určitá instituce není povinna jmenovat pověřence podle článku 37 odst. 1 písm. a) nařízení 2016/679 ve spojení s § 14 (např. Národní knihovna jako příspěvková organizace nebo Všeobecná zdravotní pojišťovna jako zákonem zřízená právnická osoba k provádění veřejného zdravotního pojištění), ale bude se na ni vztahovat omezení horní hranice pokut podle článku 83 odst. 7 nařízení 2016/679 ve spojení s § 60.

To je dáno i tím, že „veřejné subjekty“ se v nařízení 2016/679 vyskytují ve více situacích, aniž nutně zahrnovaly stejnou skupinu správců. Nařízení 2016/679 tudíž zná nejen veřejné subjekty povinné jmenovat pověřence podle čl. 37 odst. 1 písm. a), ale také jiné, zahraniční, veřejné subjekty, které nejsou povinné jmenovat zástupce podle čl. 27 odst. 2 písm. a), veřejné subjekty plnící úkoly podle předpisů členského státu ve smyslu recitálu 93, aniž o nich něco uváděl příslušný čl. 35 odst. 10, jakož i veřejné subjekty vnitrostátní i zahraniční, které pomocí správních ujednání sjednávají vhodné záruky ochrany osobních údajů podle recitálu 108 a čl. 46 odst. 3. Zatímco v těchto případech jsou veřejné subjekty uváděny zpravidla vedle orgánů veřejné moci, nařízení 2016/679 mimo toho zná skupinu „veřejných nebo soukromých subjektů“ držící dokumenty za účelem plnění úkolu ve veřejném zájmu podle čl. 86.

§ 61

Stanoví se přestupky odpovídající povinností spravujícího orgánu podle čl. 57 směrnice 2016/680. Přebírá se dosavadní horní hranice správní pokuty.

Vzhledem k tomu, že správci a zpracovatelé budou mít část povinností (zřízení pověřence, zákonnost zpracování, zpracování citlivých údajů, předávání údajů včetně předávání do třetích zemí) stanovenou jinými zákony, obsahuje sankční ustanovení i odkaz na porušení takových povinností.

§ 62

Přebírá se platná úprava ze zákona 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů.

§ 63

Zvláštní ustanovení o odložení věci, obdobné § 46e zákona o České národní bance, vychází z horizontální povahy zpracování osobních údajů, které prolíná všemi odvětvími života společnosti, a záměrně preferuje co nejjednodušší a co nejméně formální způsoby řešení přestupků proti povinnostem správce nebo zpracovatele.

ČÁST DRUHÁ – Přejídná, zrušovací a závěrečná ustanovení

§ 64

Bod 1

Aby bylo zastupování místopředsedy efektivní, nebude jejich funkční období začínat ve stejnou dobu. Toto ustanovení zajišťuje střídání funkčních období místopředsedů, aby se zachovala účinná kontinuita plného fungování Úřadu i v období, kdy končí funkční období předsedy a jednoho místopředsedy. Zároveň se rozložením nominací v čase zajišťuje větší důraz na odbornou stránku nominací a zvyšuje se stabilita a nezávislost Úřadu. Různou délku funkčních období při prvním jmenování vedení dozorového úřadu výslovně dovoluje čl. 54 odst. 1 písm. d), který umožňuje jmenování člena dozorového úřadu na kratší dobu než 4 roky.

Zřízením nové funkce 2 místopředsedů se nebude takovým způsobem zatěžovat státní rozpočet. Vzhledem k tomu, že funkční období prvních inspektorů skončí až v roce 2020, uvolní se dodatečné prostředky na druhého místopředsedu až po tomto roce. Legislativně technickou inspirací byl článek VI bod 4 písm. b) novely č. 366/2011 Sb.

Při vyčíslených ročních výdajích na 1 inspektora se tedy jedná o roční úsporu prostředků na platy vč. příslušenství a přidělu FKSP ve výši 12 488 000 Kč. Je ve schopnostech kapitoly, která má schválený objem prostředků pro rok 2017 na úrovni 160 mil. Kč, si dané prostředky, tj. 15,7 mil. Kč, nalézt a zajistit v rámci stávajícího

rozpočtovaného objemu výdajů pro kapitolu ÚOOÚ jak pro rok 2018, tak pro SDV 2019 a 2020 a léta následující. Tyto zvýšené potřeby lze nalézt v rámci stávajícího limitu výdajů pro tuto kapitolu.

Body 2 a 3

Přechodné ustanovení vyjasňuje, že již jmenovaní inspektoři dokončí svá funkční období podle dosavadních předpisů; to se vztahuje i na veškerá plnění, na která mají ze zákona nárok. Tito inspektoři budou nadále řídit kontroly, ovšem kromě nich tak budou moci učinit i příslušně kvalifikovaní státní zaměstnanci v úřadu, čímž se odstraní neodůvodněné riziko snížené akceschopnosti úřadu. Práva a povinnosti inspektora se nebudou oproti dosavadním předpisům měnit. Jde zejména o řízení kontroly podle § 33 zákona o ochraně osobních údajů, dále pak o práva podle § 30 ZOOÚ.

Bod 4

V zájmu právní jistoty a informovanosti subjektů údajů se stanoví osmnácti měsíční doba pokračujícího zveřejnění dosud vedeného registru zpracování (tento registr byl zrušením směrnice 95/46 opuštěn a dále se nepovede). Doba 18 měsíců byla zvolena s ohledem na zkušenosti z praxe ohledně období, v jakém bývají registrovaná zpracování aktualizována.

Bod 5

Obvyklý způsob úpravy řízení zahájených podle předchozí úpravy.

Bod 6

Definice pojmu „citlivý údaj“, pro všechny dosavadní právní předpisy, které tento pojem obsahují. Tato definice se velmi blíží dosavadnímu § 4 písm. b) zákona o ochraně osobních údajů, ale svým obsahem odpovídá zvláštním kategoriím osobních údajů podle čl. 9 a 10 nařízení 2016/679.

Bod 7

Toto ustanovení zachovává platnost souhlasů se zpracováním osobních údajů po přechodu na novou právní úpravu

§ 65

Zrušovací ustanovení.

§ 66

Stanoví se účinnost dnem vyhlášení.

V Praze dne 21. března 2018

Předseda vlády:

Ing. Andrej Babiš v. r.

Ministr vnitra:

Mgr. Lubomír Metnar v. r.

Předsedkyně Úřadu pro ochranu osobních údajů:

JUDr. Ivana Janů v. r.